

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**SORUMLULUK VE SİGORTA HUKUKUNDA TIBBİ ROBOTİK
CİHAZDAN KAYNAKLANAN ZARARLARDAN HEKİMİN
SORUMLULUĞU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet Alperen ŞAHİN

Özel Hukuk Anabilim Dalı

Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı

**NİSAN 2025
İSTANBUL**

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**SORUMLULUK VE SİGORTA HUKUKUNDA TIBBİ ROBOTİK
CİHAZDAN KAYNAKLANAN ZARARLARDAN HEKİMİN
SORUMLULUĞU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Ahmet Alperen ŞAHİN
(211232023)**

Özel Hukuk Anabilim Dalı

Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Fazıl Kerim ATAMER

İstanbul 2025

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Jüri Tez Onay Formu

14 Nisan 2025

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu çalışma 14 Nisan 2025 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Özel Hukuk Anabilim Dalı, Özel Hukuk (Tezli Yüksek Lisans) Programı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ

Prof. Dr. Kerim ATAMER

Danışman
İstanbul Gedik Üniversitesi

Prof. Dr. Samim ÜNAN
Üye (İmza)
Piri Reis Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Burcu ERBAYRAKTAR
Üye (İmza)
İstanbul Gedik Üniversitesi

Açıklamalar

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Sorumluluk ve Sigorta Hukukunda Tıbbi Robotik Cihazdan Kaynaklanan Zararlardan Hekimin Sorumluluğu” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (14/04/2025)

Ahmet Alperen ŞAHİN

Aileme...

ÖNSÖZ

Gelişen ve dönüşen dünya, robotları hayatımızın bir parçası hâline getirdi. Geçmişin bilim kurgu filmleri şimdinin gerçeği hâline dönüşmeye başladı. Zira günümüz dünyasında temizlik yapan robotlar hayal olmadığı gibi ameliyat yapan veya tedavi eden robotlar da hayal değil. Tez konumu belirlerken bu güncel gelişmelerin hayatımızdaki artan işlev ve rolünü dikkate aldım.

Yapılan bu araştırmada “Sorumluluk ve Sigorta Hukukunda Tıbbi Robotik Cihazdan Kaynaklanan Zararlardan Hekimin Sorumluluğu“ konusu işlenmiştir. Söz konusu konuya bilimsel olarak yaklaşmış, hukuk bilimi kriterlerine uygun metodolojik yöntemler uygulanmıştır. Kaynakça ve atıf sistemi olarak Türk Hukuk Atıf Sistemi (TÜHAS) referans alınmıştır¹.

Seçtiğim tez konusunda beni destekleyen tez danışmanım, Sayın Prof. Dr. Fazıl Kerim Atamer’e, tezime katkıları için Sayın Prof. Dr. Samim Ünün ve Sayın Dr. Öğr. Ü. Burcu Erbayraktar’a, tezimdiki dilbilgisi düzeltmeleri için Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni Sevgili annem Nesime Şahin’e ve bana tez yazım sürecinde manevi destek olan tüm dostlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmanın ileriki süreçte araştırmacılara faydalı olmasını temenni ederim.

Nisan, 2025

Ahmet Alperen ŞAHİN

Avukat

---

¹ Kemal Gözler, *TÜHAS Türk Hukuk Atıf Sistemi*, Bursa, Ekin Yayınları, 2024.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	x
ÖZET.....	xii
ABSTRACT	xiv
1. GİRİŞ	1
2. HEKİMİN HUKUKİ SORUMLULUĞU	4
2.1. Hekimin Sözleşmeden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluğu.....	4
2.1.1. Hekimlik sözleşmesinin genel özellikleri.....	4
2.1.2. Sözleşmenin Hukuki Niteliği.....	5
2.1.3. Sözleşmenin kurulması.....	7
2.1.4. Tarafların yükümlülükleri.....	8
2.1.4.1.Hekimin yükümlülükleri.....	8
2.1.4.1.1. Genel olarak	8
2.1.4.1.2. Teşhis Koyma Yükümlülüğü	10
2.1.4.1.3. Aydınlatma yükümlülüğü	11
2.1.4.1.4.Tedavi etme yükümlülüğü	13
2.1.4.1.5.Sadakat yükümlülüğü.....	15
2.1.4.1.6.Özen Yükümlülüğü.....	15
2.1.4.1.7.Bilgi ve belgeleri saklama yükümlülüğü	18
2.1.4.1.8. Sır saklama yükümlülüğü.....	18
2.1.4.2. Hastanın yükümlülükleri.....	20
2.1.5. Sorumluluğun şartları	21
2.1.5.1. Sözleşmenin ihlali.....	22
2.1.5.2. Zarar.....	22
2.1.5.2.1. Genel olarak	22
2.1.5.2.2. Maddi zarar	23

2.1.5.2.3. Manevi zarar	24
2.1.5.3 Kusur.....	25
2.1.5.4. İlliyet bağı	27
2.2. Hekimin Akit Dışı Sorumluluğu	28
2.3. Hekimin Vekaletsiz İş Görmeden Kaynaklanan Sorumluluğu	29
2.4. Hastaneye Kabul Sözleşmesi Kapsamında Hekimin ve Özel Hastane İşletmecisinin Sorumluluğu.....	30
2.4.1. Genel olarak.....	30
2.4.2. Hekimlik sözleşmesi olmaksızın hastaneye tam kabul sözleşmesi	31
2.4.3. Hastaneye tam kabul sözleşmesi ve hekimlik sözleşmesi	33
2.4.4. Bölünmüş (kısmi) hastaneye kabul sözleşmesi ve hekimlik sözleşmesi ..	34
3. TIBBİ ROBOTİK CİHAZLAR VE HUKUKİ SORUMLULUK.....	37
3.1. Tıbbi Robotik Cihaz Kavramı	37
3.2. Tıbbi Robotik Cihaz Kullanımının Yol Açtığı Zararlar	40
3.3. Tıbbi Robotik Cihazlardan Kaynaklanan Zararlarda Ürün Sorumluluğu	40
3.3.1. Genel olarak ürün sorumluluğu	40
3.3.2. Tıbbi robotik cihazlar ve ürün sorumluluğu	43
3.4. Tıbbi Robotik Cihazlardan Kaynaklanan Zararlardan Hekimin ve Özel Hastane İşletmecisinin Hukuki Sorumluluğu.....	44
3.4.1. Genel olarak.....	44
3.4.2. Özen yükümlülüğü kapsamında sorumluluk	45
3.4.3. Aydınlatma yükümlülüğü kapsamında sorumluluk.....	47
3.4.4. Tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzluk nedeniyle oluşan zarardan sorumluluk	47
3.5. Tıbbi Robotik Cihazdan Kaynaklanan Zarar Nedeniyle Hekim, Özel Hastane İşletmecisi ve İmalatçı/İthalatçının Sorumluluk İlişkisi.....	48
3.6. Zarar Görenin İspat Külfeti	51
3.7. Tıbbi Robotik Cihaz İmalatçı/İthalatçısının Tazminat Sorumluluğunun Hâl ve Şartlara Göre Azaltılması veya Tamamen Kaldırılması	53
3.8. Tıbbi Robotik Cihaz İmalatçı/İthalatçısının Hekime Rücu İmkanı.....	55
4. SORUMLULUK SİGORTALARI BAĞLAMINDA TIBBİ ROBOTİK CİHAZDAN KAYNAKLANAN ZARARLARDAN SORUMLULUK	57
4.1. Genel Olarak Sorumluluk Sigortaları.....	57
4.2. Sorumluluk Sigortalarında Sigorta Teminatı	59

4.3. Sorumluluk Sigortalarında Riziko.....	59
4.4. Rizikonun Gerçekleştiğine İlişkin Bildirim	62
4.5. Tazminat Borcunun Muaccel Hâle Gelmesi	63
4.5.1. Zarar görenin sigortalıdan talebi açısından	63
4.5.2. Zarar Görenin Sigortacıdan Talebi Açısından.....	63
4.5.3. Sigortalının sigortacıdan talebi açısından.....	63
4.6. Sorumluluk Sigortalarında Sigortacının Yükümlülüğünün Kapsamı	63
4.6.1 Zorunlu sorumluluk sigortaları yönünden	63
4.6.2. İsteğe bağlı sorumluluk sigortaları yönünden	64
4.6.3. Sınırlı sorumluluk	65
4.7. Sorumluluk Sigortalarında Doğrudan Dava Hakkı	66
4.8. Zamanaşımı	66
4.9. Hekimin Mesleki Sorumluluk Sigortası	67
4.9.1. Genel olarak mesleki sorumluluk sigortaları.....	67
4.9.2. Hekimin mesleki sorumluluk sigortası	68
4.9.3. Zorunlu hekim mesleki sorumluluk sigortası yaptıracak kişiler	69
4.9.4. Hekimin mesleki sorumluluk sigortasında riziko ve esasları	69
4.9.5. Sigorta sözleşmesinin kapsamı, teminata tabi ve teminat dışındaki hâller	72
4.9.6. Tıbbi robotik cihazlardan kaynaklanan zararların hekimin mali sorumluluk sigortası tarafından karşılanabilirliği.....	75
4.10. Ürün Sorumluluğu Sigortası.....	77
4.10.1. Ürün sorumluluğu sigortası sözleşmesinin esasları ve riziko.....	79
4.10.2. Ürün sorumluluk sigortalarında teminat ve sınırlanması	80
4.10.3. Tıbbi robotik cihazın yarattığı zararların ürün sorumluluğu sigortası kapsamında karşılanabilirliği.....	83
4.11. Tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluğu sigortası ve hekimin mesleki mali sorumluluk sigortasının aynı anda yürürlükte bulunması (sorumluluk sigortalarında birden çok sigorta)	84
4.11.1. Sorumluluk sigortalarında müşterek sigorta hükmünün uygulanmaya elverişli olup olmadığına dair eleştiriler	88
4.11.2. Tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluğu sigortası ve hekimin mesleki sorumluluk sigortasında birden çok sigortanın uygulanabilirliği	89

4.12. Zarar Görenin Talebi Yönünden Hekimin Mesleki Sorumluluk Sigortacısı İle Tıbbi Robotik Cihaz Ürün Sorumluluk Sigortacısının Sorumluluğu.....	90
5. SONUÇ.....	91
KAYNAKÇA.....	95
ÖZGEÇMİŞ.....	102

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
b.	: Bent
BK	: 22 Nisan 1926 Tarih, 818 Sayılı Borçlar Kanunu (Mülga)
bkz.	: bakınız
C.	: Cilt
CD.	: Ceza Dairesi
CPSC	: Consumer Product Safety Commission
D.	: Daire
E.	: Esas
Ed.	: Editör
f.	: Fıkra
Fak.	: Fakülte
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HD.	: Hukuk Dairesi
Inc.	: Incorporated
İÜHFİM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar
KVKK	: 24 Mart 2016 tarih, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu
m.	: madde
RG.	: Resmî Gazete
SEDDK	: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SK	: 3 Haziran 2007 Tarih, 5684 Sayılı Sigortacılık Kanunu,
T	: Tarih
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TBK	: 11 Ocak 2011 Tarih, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TCK	: 26 Eylül 2004 Tarih, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu

- TMK** : 22 Kasım 2001 Tarih, 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu
- TŞSTİDK** : 11 Nisan 1928 Tarih, 1219 Sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının
Tarzı İcrasına Dair Kanun
- TTB** : Türk Tabipler Birliği
- TTK** : 13 Ocak 2011 Tarih, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
- ÜGTDK** : 5 Mart 2020 Tarih, 7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik
Düzenlemeler Kanunu
- Üni.** : Üniversitesi
- v.** : versus
- vd.** : ve devamı
- vs.** : vesaire

SORUMLULUK VE SİGORTA HUKUKUNDA TIBBİ ROBOTİK CİHAZDAN KAYNAKLANAN ZARARLARDAN HEKİMİN SORUMLULUĞU

ÖZET

Hukuk düzeni, tıbbi müdahalede bulunma ehliyetini hekimlere vermiştir. Tıbbi müdahalenin içerisine: bakım, rehabilitasyon ve tedavi faaliyetleri girmektedir. Bu faaliyetleri icra etmekle görevli ve yetkili olan hekim, kusurlu davranışı nedeniyle üçüncü kişileri zarara uğratabilir. Bu zarara ilişkin sorumluluğu tespit ederken, hekim ile hasta arasındaki hukuki ilişkinin niteliğini öncelikle belirlemek gerekecektir. Hekimin, özel hastanenin yalnızca personeli konumunda olduğu, hekim ile hasta arasında hekimlik sözleşmesinin var olmadığı durumlarda, hekim, zarar görenlere karşı haksız fiil kapsamında sorumludur. Bununla birlikte, hekimle ile hasta arasında bir hekimlik sözleşmesi bulunuyorsa hekim, sözleşmeye aykırı hareketinden dolayı sorumludur. Hekimlik sözleşmesinin hukuki niteliğine dair öğretide farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bununla birlikte, Yargıtay'ın da kabul ettiği görüşe göre, hekimlik sözleşmesi, vekalet sözleşmesi niteliğindedir.

Hasta, doğrudan özel hastaneye başvurarak yataklı tedavi hizmeti talep edebilir. Bu ihtimalde, hasta ile özel hastane işletmecisi arasında, hastaneye tam kabul sözleşmesi adında karma nitelikte bir sözleşme kurulur. Böyle bir durumda, hastane işletmecisi, gerek hekimlik hizmetlerini gerekse de bakım hizmetlerini(barınma, ilaç vs.) yerine getirmekle yükümlüdür. Hastane işletmecisi, sözleşme kapsamındaki yükümlülüklerine aykırı davranması hâlinde sorumlu tutulacaktır. Diğer yandan, hasta ile hastane işletmecisi arasında yalnızca bakım hizmetleriyle sınırlı olan dar kapsamlı bir sözleşme ilişkisi de kurulabilir. Bu sözleşme kapsamında hastane işletmecisi, yalnızca bakım hizmetlerinden sorumludur. Hekim ise sadece tedavi hizmetlerini yerine getirmekle yükümlüdür.

Tıbbi robotik cihazlar her geçen gün tıp sektöründe kullanımı artan teknolojik cihazlardandır. Özellikle cerrahi alanda yoğun olarak kullanılan bu cihazların hekimlere birçok kolaylığı ve tıp sektörüne katkıları bulunmaktadır. Tıbbi robotik cihazlarla yapılan tıbbi müdahaleler, hekimin mesleki faaliyeti kapsamındadır. Ayrıca, mevzuatta tıbbi ürün olarak adlandırılabilir bu cihazların, haklı güvenlik beklentisine rağmen yazılımsal ve/veya donanımsal uygunsuzluktan dolayı üçüncü kişileri zarara uğratması yadsınamaz bir ihtimaldir. Nitekim, tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zararlardan doğan sorumluluk, uluslararası alanda yargılamanın konusu hâline gelmektedir. Tıbbi robotik cihazın imalatçısı veya ithalatçısı, 5 Mart 2020 tarih ve 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu(ÜGTDK) kapsamında zarar görenin, tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zararını tazmin etmekle yükümlüdür. İmalatçı veya ithalatçının bu zarardan sorumlu olması için kusurunun bulunması aranmayacaktır. Koşullara göre, tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zararlardan, hekim ve hastane işletmecisi de sorumlu tutulabilecektir.

Hekimin mesleki sigortası olarak adlandırdığımız, “Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası”, hekimin mesleki faaliyetini gerçekleştirirken üçüncü kişilere verdiği zarar nedeniyle hekim aleyhine doğabilecek

sorumluluğu teminat altına almaktadır. Tıbbi robotik cihaz kullanımı, hekimin tıbbi müdahalesinin bir parçasıdır. Zarar, cihazdaki uygunsuzlukla birlikte, hekimin kusurlu davranışından da kaynaklanmışsa hekimin mesleki sorumluluk sigortacısı, zarara ilişkin tazminat taleplerini poliçe limiti dâhilinde üstlenmesi gerekmektedir. Tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluğu sigortası da cihazdaki uygunsuzluktan kaynaklanan tazminat talepleri ve isteme ilişkin mâkul giderler için teminat sağlamaktadır. Tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zarar her iki sorumluluk sigortası tarafında teminat kapsamına alınabilmektedir. Bu durumda, sorumluluk sigortalarında birden çok sigorta hükümlerinin uygulanıp uygulanamayacağı bir mesele hâline gelecektir. Öncelikle, sorumluluk sigortalarında, çifte sigorta ve kısmi sigorta hükümlerinin uygulanması mümkün değildir. Fakat müşterek sigorta hükümlerinin, sorumluluk sigortalarında uygulanabilme olanağının bulunduğu kabul edilmektedir. Yine de tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluk sigortası ile hekimin mesleki sorumluluk sigortası arasında müşterek sigorta hükümleri uygulanamaz. Zira, her iki sigorta sözleşmesinde, sigortalı sıfatı farklı kişiye aittir. Her iki sigortanın koruma altına aldığı menfaat birbirinden farklıdır. Bu sebeple, zarar gören dilerse hekimin mesleki sorumluluk sigortacısından, dilerse de tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluk sigortacısından talepte bulunarak zararının tazmin edilmesini isteyebilir.

Anahtar Kelimeler: *Hekimin Hukuki Sorumluluğu, Tıbbi Robotik Cihazdan kaynaklanan Hukuki Sorumluluk, Ürün Sorumluluğu, Sorumluluk Sigortaları, Birden Çok Sigorta.*

PHYSICIAN'S LIABILITY FOR DAMAGES ARISING FROM MEDICAL ROBOTIC DEVICES IN LIABILITY AND INSURANCE LAW

ABSTRACT

The legal system grants the authority to perform medical interventions exclusively to physicians. Medical interventions encompass care, rehabilitation, and treatment activities. A physician, who is responsible and authorized to carry out these activities, may cause harm to third parties due to negligent behavior. When determining liability for such harm, it is essential to first establish the legal nature of the relationship between the physician and the patient. If the physician is merely an employee of a private hospital and no contractual relationship exists between the physician and the patient, the physician shall be held liable for damages under tort law. However, if there is a medical treatment contract between the physician and the patient, the physician shall be held liable for breach of contract. Various opinions have been put forward in the legal doctrine regarding the legal nature of the medical treatment contract. Nevertheless, according to the view accepted by the Court of Cassation, the medical treatment contract is considered a contract of mandate.

A patient may directly apply to a private hospital and request inpatient treatment services. In such a case, a mixed-nature contract called the "full admission contract" is established between the patient and the hospital operator. Under this contract, the hospital operator is obliged to provide both medical services and care services (such as accommodation and medication). The hospital operator shall be held liable in case of a breach of its contractual obligations. On the other hand, a more limited contract, covering only care services, may also be concluded between the patient and the hospital operator. Under such a contract, the hospital operator is only responsible for care services, while the physician is solely responsible for providing treatment services.

Medical robotic devices are technological instruments whose use in the medical sector is increasing day by day. These devices, which are particularly prevalent in the field of surgery, offer physicians significant conveniences and contribute to the healthcare sector. Medical interventions performed using medical robotic devices fall within the scope of a physician's professional practice. Additionally, despite justified safety expectations, it is undeniable that these devices—categorized as medical products in the relevant legislation—may cause harm to third parties due to software and/or hardware defects. Indeed, liability arising from damages caused by medical robotic devices has become a subject of litigation in international jurisdictions. The manufacturer or importer of a medical robotic device is obligated to compensate the injured party for damages arising from the device under the Product Safety and Technical Regulations Law No. 7223, dated March 5, 2020. Fault on the part of the manufacturer or importer is not a prerequisite for liability. Depending on the circumstances, the physician and the hospital operator may also be held liable for damages arising from a medical robotic device.

The "Compulsory Financial Liability Insurance for Medical Malpractice," commonly referred to as the physician's professional liability insurance, provides coverage for liabilities that may arise against the physician due to harm caused to third parties in the course of their medical practice. The use of medical robotic devices is an integral part of a physician's medical intervention. If the harm results from both a defect in the device and the physician's negligent conduct, the physician's professional liability insurer must cover compensation claims within the policy limits. Additionally, product liability insurance for medical robotic devices provides coverage for compensation claims and reasonable expenses related to defects in the device. Damage arising from a medical robotic device may fall under the coverage of both types of liability insurance. In such a scenario, the question arises as to whether multiple liability insurance policies can be applied simultaneously. In principle, the rules of double insurance and partial insurance do not apply to liability insurance. However, it is accepted that the rules of co-insurance may be applicable in liability insurance. Nevertheless, co-insurance rules cannot be applied between medical robotic device product liability insurance and a physician's professional liability insurance, as the insured parties differ in each contract, and the interests protected by these policies are distinct from each other. Therefore, the injured party may seek compensation either from the physician's professional liability insurer or from the medical robotic device product liability insurer, at their discretion.

Keywords: *Physician's Legal Liability, Legal Liability Arising from Medical Robotic Devices, Product Liability, Liability Insurance, Multiple Insurance Policies*

1. GİRİŞ

Gelişen dünya, robotları hayatımızın bir parçası hâline getirdi. Geçmişin bilim kurgu filmleri şimdinin gerçeği hâline dönüşmeye başladı. Zira günümüz dünyasında temizlik yapan robotlar hayal olmadığı gibi ameliyat yapan, tedavi eden robotlar da hayal değil. Bir Star Wars filminde gördüğümüz tam otonom doktor robotlar günümüzde kullanılsa da doktorun kontrolcü konumunda olduğu, mekanik kollar vasıtasıyla ameliyat yapan ve tedavi eden robotlar şimdilerde yaygın olarak kullanılmaktadır. Tıp bilimine birçok katkısı bulunan, kontrolcü vasıtasıyla tıbbi müdahaleye vasıta olan bu robotlar, birtakım sorunlara ve zararlara da davetiye çıkarabilmektedir. Bu zararlar, niteliği itibariyle birer ürün olarak kabul edilen tıbbi robotik cihazların yazılım ve/veya donanımsal kusurlarından kaynaklanabileceği gibi hekimin tıbbi robotik cihaz kullanımı sırasında gösterdiği ihmalden ve özen eksiliğinden de kaynaklanabilir. Elbette her iki durum da tek başına zarara sebep olabilir. Fakat bazı durumlarda zarar, tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzlukla birlikte hekimin kusurundan da kaynaklanabilir. Sorumluluk sükelerinin iç içe geçtiği bu tip durumlarda hukuki nitelendirmeler yapmak zorlaşabilir. Ayrıca, tıbbi robotik cihazdan dolayı zarara uğrayan kişilerin, uğradıkları zararların tazminini kimden isteyecekleri de bir mesele hâline gelebilir.

Sorumluluk konusunda ilk başta akla gelen, zarara en temelde sebep olduğu iddia edilen hekim olabilir. Zira hekim, tıbbi müdahaleyi bizzat gerçekleştiren kişi olduğundan, zarar görenler, sorumluluğun tamamen hekimde olduğunu düşünebilir. Tıbbi müdahalede kullanılan robot, hekimin yardımcısı ve araç konumundadır. Bu sebeple, tıbbi robotik cihaz kullanıcısı olan hekime çalışmamızda öncelikli olarak yer vermek ve hekimin bu yöndeki sorumluluğunu tespit etmek gerekecektir. Bununla birlikte, hekimin sorumluluğu, hastası ile doğrudan bir sözleşme yapıp yapmamasına göre farklı hukuki nitelikte olabilir. Hastasıyla doğrudan sözleşme yapmayan, devlet veya özel hastane bünyesinde çalışan bir hekimin sorumluluğu, haksız fiil hükümlerine göre belirlenecektir. Hekimin, hastası ile arasında doğrudan bir sözleşme ilişkisinin bulunduğu bir hâlde ise hekimin sorumluluğu, sözleşmeye

dayanacaktır. Tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zararlarda hekimin sorumluluğunu tespit ederken de hekim ile hasta arasındaki hukuki ilişkiye bakılmalıdır. Hekimin sorumluluğu, uyguladığı tıbbi müdahalede kusurlu olmasına dayanmaktadır. Tıbbi robotik cihazın bir zarara sebep olması hâlinde de hekimin sorumluluğu, kusurlu olmasına bağlıdır. Tezimizde, bu savı ileri sürdük ve tüm çalışmamız boyunca hekimin sorumluluğunu “kusur” esaslı olarak inceledik. Özel hastanede gerçekleştirilen bir tıbbi müdahalede, tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zararlardan özel hastane işletmecisinin de sorumluluğu bulunabilir. Bu sorumluluğun kapsamı, hasta ile hastane işletmecisi arasındaki sözleşmenin niteliğine göre belirlenecektir. Tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zararlardan dolayı özel hastane işletmecisinin sorumluluğu, hasta ile işletmeci arasındaki sözleşme ilişkisine göre farklı hukuki dayanağa sahip olabilir. Diğer yandan, özel hastaneler, bir organizasyon faaliyetinin yürütüldüğü yerlerdendir. Hastane işletmecisinin sorumluluğu, organizasyon sorumluluğuna da dayanmaktadır.

Yasa koyucu, bir ürünün üçüncü kişiyi zarara uğratması hâlinde imalatçı/ithalatçıyı sorumlu tutmuş, tazminat yükümlülüğü altına sokmuştur. Bu sorumluluk, 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK)², m.6. ile düzenleme altına alınmıştır. Bununla birlikte, “tıbbi robotik cihazlar ürün müdür?” ve “tıbbi robotik cihazlar bir zarara sebep olursa robotik cihazın imalatçısı veya ithalatçısı hangi kapsamda sorumlu olacaktır?” soruları gündeme gelecektir. Çalışmamızda bu sorulara cevaplar arayarak, tıbbi robotik cihazların bulunduğu kategori ve imalatçı/ithalatçının sorumluluğu irdelenmeye çalışılmıştır. Çalışmamızda, “tıbbi robotik cihazların birer ürün olarak kabul edildiği”, “ÜGTDK kapsamında tıbbi robotik cihazın imalatçısı veya ithalatçısının kusursuz olarak sorumlu olduğu,” savlarını ileri sürdük ve temellendirmelerimizi bu bağlamda inşa ettik. Zararın oluşmasında, tıbbi robotik cihazın yanı sıra hekimin kusurunun bulunması hâlini de ayrıca değerlendirme altına alarak, hekimin bu yöndeki sorumluluğunu açıklamaya çalıştık. İmalatçının ve hekimin sorumluluğu aynı anda bulunabilir. Hekimin kusur esasına dayalı sorumluluğu ile imalatçının kusursuz sorumluluğu arasındaki fark göz önüne alınmış ve zararın hangi tarafça karşılanması gerektiği çalışmamızda sorgulanmıştır.

---

² 5 Mart 2020 Tarih ve 7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu, RG.,12 Mart 2020 Tarih, Sayı 31066.

“Sorumluluk ve Sigorta Hukukunda Tıbbi Robotik Cihazdan Kaynaklanan Zararlardan Hekimin Sorumluluğu“ başlıklı tezimizde: hekimin hak ve ödevleri, hekimin hukuki sorumluluğu, özel hastane işletmecisinin sorumluluğu ve ürün sorumluluğu çalışmamızda öncelikli olarak açıklanmıştır. Akabinde, tıbbi robotik cihazlardan kaynaklanan zararlardan; hekimin, hastane işletmecisinin ve imalatçının sorumluluğu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Mesleki sorumluluk sigortası ile hekimin sorumluluğu, ürün sorumluk sigortası ile de imalatçının sorumluluğu sigorta koruması altına alınabilmektedir. Fakat her iki sigortanın aynı anda yürürlükte bulunduğu bir ihtimalde, zararın hangi sigortacı tarafından karşılanacağı başka bir problem hâline gelebilmektedir. Çalışmamızın bu aşamasında ilk olarak sorumluluk sigortaları, akabinde hekimin mesleki sorumluluk sigortası ve ürün sorumluluk sigortası açıklanmıştır. Her iki sigorta poliçesinin aynı zararı teminat altına aldığı durumda, zararın hangi sigortacı tarafından karşılanması gerektiği tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmamızda, hukuk bilimi kriterlerine uygun metodolojik yöntemler uygulanmıştır. Kaynakça ve atıf sistemi olarak Türk Hukuk Atıf Sistemi (TÜHAS)³; dilbilgisi kuralları için Türk Dil Kurumu referans alınmıştır⁴.

---

³ Kemal Gözler, *TÜHAS Türk Hukuk Atıf Sistemi*, Bursa, Ekin Yayınları, 2024.

⁴ tdk.gov.tr

2. HEKİMİN HUKUKİ SORUMLULUĞU

2.1. Hekimin Sözleşmeden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluğu

2.1.1. Hekimlik sözleşmesinin genel özellikleri

Hekim ile hasta arasındaki ilişki rızâi bir ilişki olduğundan, hekimin sorumluluğu öğreti ve uygulamada sözleşmeye dayandırılmaktadır⁵. Hekimlik sözleşmesiyle ilgili öğretilerde farklı tanımlamalara yer verilmiştir. Bir tanımlamaya göre: hekimlik sözleşmesi, serbest çalışan hekim ile hastası veya onun kanuni temsilcisi arasında kurulan, tıp biliminin esasları çerçevesinde teşhis konulması ve tespit edilen teşhise göre en uygun tedavinin seçilip uygulanması yükümlülüğünü içeren sözleşmedir⁶.

Hekimlik sözleşmesinin tarafları, hekim ile hastadır⁷. Mevzuatta belirtilen şartları taşıması hâlinde hekim, sözleşmenin tarafı olabilecektir. Hekim, hukuk düzeni tarafından verilen yetkiye dayanarak, tıp mesleğini icra eden kişidir⁸. Türk Hukuku'nda, hekimlik mesleğini icra edebilmek için gerekli şartlar, 11 Nisan 1928 tarih ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'da(TŞSTİDK) yer almıştır⁹. En önemli şartlardan birisi, tıp fakültesinden diploma sahibi olmak şartıdır¹⁰. Diş hekimleri, mesleklerini icra edebilmek için, diş

---

⁵ Mehmet Ayan, *Tıbbi Müdahaleden Doğan Hukuki Sorumluluk*, Ankara, Kazancı Yayınları, 1991, s.89; Çetin Aşçıoğlu, *Tıbbi Yardım ve El Atmalardan Doğan Sorumluluklar*, Ankara, Tekışık Ofset, 1993, s.15; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1998, s.17; Nihan Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, İstanbul, On iki Levha Yayıncılık, 2020, s.39.

⁶ Köksal Bayraktar, *Hekimin Tedavi Nedeniyle Cezaî Sorumluluğu*, İstanbul, 1972, s.33; Hayrunnisa Özdemir, " Hekimin Hukuki Sorumluluğu", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, 2016, s.40; Ayşe Betül Görkey, *Özel Hukuk Kapsamında Hekimlik Sözleşmesi ve Hekimin Tazminat Sorumluluğu*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Zeynep Özcan), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2021, s.15.

⁷ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.56 vd.; Aşçıoğlu, s.15; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.9.

⁸ Ayan, *Tıbbi Müdahaleden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.5.

⁹ RG.,14 Nisan 1928 Tarih, Sayı 863.

¹⁰ 11 Nisan 1928 Tarih ve 1219 Sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun (TŞSTİDK), m.1, RG.,14 Nisan 1928 Tarih, Sayı 863.

hekimliği fakültelerinden veya Sağlık Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarından alınmış bir uzmanlık belgesine sahip olmalıdır¹¹.

Serbest alışan hekimlerin, hekimlik mesleklerini icra edebilmeleri için aranan diğer bir şart ise tabip odalarına kayıt olma řartıdır¹². Mesleğini icra etmeyen veya serbest meslek faaliyeti kapsamında çalışmayan, kamu kamu kurum ve kuruluşları ile iktisadi devlet teşebbüslerinde görev yapan hekimlerin tabip odalarına kayıt zorunlulukları yoktur¹³.

Bunlara ek olarak; hekim, mesleki faaliyetini yerine getirebilmek için hekimlik mesleğini yapmaya engel teşkil edecek geçici ve/veya kalıcı bir duruma sahip olmamalıdır. Zira mesleğini icra etmeye engel, geçici ve/veya kalıcı engeli bulunan hekim, sağlık hizmeti sunamayacaktır¹⁴.

2.1.2. Sözleşmenin Hukuki Niteliği

Hekimlik sözleşmesi, kanunda düzenlenen bir sözleşme değildir. Sözleşmenin hukuki niteliği hakkında bazı görüş aykırılıkları bulunmakla birlikte, öğretide ve yargı içtihatlarında çoğunluk görüş, hekimlik sözleşmesinin vekalet sözleşmesi niteliğinde olduđudur¹⁵. Türk Borçlar Kanunu(TBK)¹⁶, m.502, f.2'deki: "*Veklete ilişkin hükümler, niteliklerine uygun düştükleri lde, bu Kanunda düzenlenmemiş olan işgörme sözleşmelerine de uygulanır.*" hükmü de dikkate alınarak, bu görüş isabetli grlmřtir¹⁷.

---

¹¹ TřSTĐDK, m.29, f.2.

¹² 23 Ocak 1953 Tarihli ve 6023 Sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanunu, m.7, RG, 31 Ocak 1953, Sayı 8323.

¹³ Türk Tabipleri Birliği Kanunu, m.7, f.1 ve m.7, f.2.

¹⁴ Hekimin mesleğinin icrasına geçici engel hâl olarak şu örnek verilebilir: 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanunu'nun 38 ve 39'ncu maddeleri uyarınca, Kanun'un hekime yüklediği görevlerin yerine getirilmemesi hâlinde mesleğin icrası Haysiyet Kurulu tarafından 15 gün ile 6 ay arasında men edilebilir. Mesleğin icrasını sürekli engelleyen hâller ise 1219 sayılı TřSTĐDK'nın 28'inci maddesinde düzenlenmiştir.

¹⁵ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.53 vd.; Aşıoğlu, s.15 vd.; Zarife şenocak, *zel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s. 33; Battal Yılmaz, *Açıklamalı-İçtihatlı Hekimin Hukuki Sorumluluğu*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2007, s.24; Yasemin Durak, "Hastaneye Tam Kabul Sözleşmesi", *Tıp Hukuku Dergisi*, Cilt 3, Sayı 6, 2014, s.154.; Hakan Hakeri, *Tıp Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 25. Baskı, 2022, s.379.

¹⁶ 11 Ocak 2011 Tarih, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu, RG., 4 şubat 2011 Tarih, Sayı 27836.

¹⁷ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.55-56; Mehmet Demir, "Hekimin Sözleşmeden Doğan Sorumluluğu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 57, Sayı 3, 2008, s.235 -236. Firdevs Arslan, "Hekimin Sorumluluğunun Belirlenmesi Bakımından Hekim ile

Vekalet sözleşmesi, TBK, m.502'de tanımlandığı üzere: vekilin, vekâlet verenin bir işini görmeyi veya işlemi yapmayı üstlendiği sözleşmedir. Vekil, vekalet verenin yararına bağımsız bir iş görme borcu altındadır. Bu bağımsızlık nispi nitelikte bir bağımsızlık olup, belirli bir uzmanlığın gerektirdiği durumlarda daha geniş ölçüdedir¹⁸. Nispi bağımsızlık, belirli bir sonuca ulaşmak amacıyla, müvekkilinin menfaatine iş gören vekilin, belli bir ölçüde kadar karar verme zorunluluğunu ifade eder¹⁹. Vekilden beklenen, işi yürütmesi ya da görmesidir. Eser sözleşmelerinde olduğu gibi vekilden bir eser yaratması ya da vekalet sözleşmesinin konusu olarak üstlendiği işin sonucunu vekalet verene taahhüt etmesi beklenmez²⁰. Bununla birlikte vekil, vekalet verene karşı özen ve sadakat borçlarıyla bağlıdır. Vekalet sözleşmelerinde vekil, bir işin görülmesinde zaman kaydına bağlı değildir²¹.

Hekim, tedavi borcunu yerine getirirken herhangi bir süre ile bağlı değildir. Tıbbın ve bilimin gerektirdiği ölçü ve zaman ne ise tıbbi müdahaleyi o sürede yerine getirmelidir²². Hekimin borcunun konusu, maddi bir fiildir(teşhis, tedavi)²³. Hekimlik sözleşmesi; hak kazanmak, borç yüklenmek ve hukuki bir muamelede bulunmak gibi iş görmeleri içermez²⁴.

Belirli bir sonucun elde edilmesine yönelik bazı istisnai durumlar dışında (tümörün, apandistin alınması; kangren olmuş bir uzvun kesilmesi; protez, kron

---

Hasta Arasındaki İlişkinin Hukuki Mahiyeti”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 26, Sayı 1, 2020, s.412.

¹⁸ Haluk Tandoğan, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, İstisna(Eser) ve Vekalet Sözleşmeleri, Vekaletsiz İş Görme, Kefalet ve Garanti Sözleşmeleri*, İstanbul, Vedat Kitapçılık, Cilt II, 5. Baskı, 2010, s.374-375; Cevdet Yavuz, *Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler*, İstanbul, Beta Yayınları, 2018, s.633; Aydın Zevkliler ve K. Emre Gökyayla, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Ankara, TurhanKitabevi, 2018,s.598; Ebru Ceylan *et al.*, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023, s.705.

¹⁹ Tandoğan, s.375.

²⁰ Tandoğan, s.39 ve s.377; Zevkliler ve Gökyayla, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Ankara, 2018, s.598; Yavuz, s.629; Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, Yetkin Yayınları, 2019, s.719; Ebru Ceylan *et al.*, s.495 ve s.704.

²¹ Tandoğan, s.39 ve s.363.

²² Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.25; Atakan Âdem Selanik, “Hekimin Tıbbi Kötü Uygulamadan Doğan Sorumluluğu ve Sigorta Sözleşmesi”, in Yasemin Güllüoğlu Altun (Ed.), *Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye 80. Yıl Armağanı (80.Yıl Sempozyumu Tebliğleri)*, İstanbul Onikilevha Yayıncılık, 2018, s.459-460.

²³ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.101; Aşçıoğlu, s.15; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.25.; Atiye Uygur, *Hekimin Sözleşmeden Doğan Sorumluluğu*, (Yüksek Lisans Tezi, Tez Danışmanı Hasan İşgüzar), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk (Medeni Hukuk) Anabilim Dalı, 2009, s.118; Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, s.709.

²⁴ Yavuz, s.625; Zevkliler ve Gökyayla, s.603; Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, s.709.

yapımı vb.) hekimlik sözleşmesine eser sözleşmesinin hükümlerinin tatbik edilemeyeceği yönünde görüşler bulunmaktadır²⁵.

Bununla birlikte, estetik tedavisi ve ameliyatları yönünden hekimlik sözleşmesinin eser sözleşmesi niteliği taşıyabileceğine ilişkin görüşler de bulunmaktadır²⁶. Yargıtay da bu görüşü benimsemekte, hekimin estetik ameliyat kapsamında yaptığı iş görmenin sonucunu hastasına taahhüt etmesi durumunda, TBK'nın eser sözleşmesine ilişkin hükümlerinin hekimlik sözleşmelerinde uygulanabileceğini kabul etmektedir²⁷. Zira vekalet sözleşmelerini eser sözleşmelerinden ayıran en temel özelliklerinden birisi vekilin (hekimin) yaptığı iş görmenin sonucunu vekalet verene(hastaya) taahhüt etmemesidir²⁸. Vekalet sözleşmesi kapsamında işin yöneldiği sonuç, hekimin kusuru olmaksızın meydana gelmemişse(örneğin, hastanın tedavisi sonuç vermediyse) hasta buna katlanmak zorundadır²⁹.

Sonuç olarak: hekimin, sözleşme ile bağımsız iş görme borcu altına girmesi, süreden bağımsız olarak yalnızca tıbbın gerekliliklerini gözetmesi, tıbbi müdahalenin sonucunu hastaya taahhüt etmemesi ve TBK, m.502, f.2 hükmü bir arada değerlendirilmiş ve hekimlik sözleşmesine vekalet sözleşmesi hükümlerinin uygulanması gerektiği öğretide ifade edilmiştir³⁰.

2.1.3. Sözleşmenin kurulması

TBK, m.1, f.1 uyarınca sözleşme, tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun olarak açıklamalarıyla kurulur. Hekimlik sözleşmesinde de hasta, bir öneride

---

²⁵ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.52; Aşçıoğlu, s.18; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.21 vd.; Yılmaz, s.22; Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*,s.49. Aksi yöndeki görüş için bkz. Tandoğan, s.40-41.

²⁶ Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.49.

²⁷ Yargıtay 15. Hukuk Dairesi, 09.02.2011 tarihli ve 2010/2958 E., 2011/676 K. sayılı kararı (<https://www.lexpera.com.tr>, Erişim Tarihi: 04.12.2024); Yargıtay 15. Hukuk Dairesi, 25.01.2011 tarihli ve 2010/589 E., 2011/263 K. sayılı kararı (<https://www.lexpera.com.tr>, Erişim Tarihi:04.12.2024);Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, 02.11.2012 tarihli ve 2012/11373 E., 2012/22507 K. sayılı kararı (<https://www.lexpera.com.tr>, Erişim Tarihi:04.12.2024); Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, 23.05.2017 tarihli ve 2016/5806 E., 2017/7762 K. sayılı kararı (<https://www.lexpera.com.tr>, Erişim Tarihi:04.12.2024);Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 02.11.2022 tarihli ve 2020/284 E., 2022/1423 K. sayılı kararı (<https://www.lexpera.com.tr>, Erişim Tarihi:04.12.2024).

²⁸ Tandoğan, s.39 ve s.377; Yavuz, s.629.

²⁹ Tandoğan, s.364 ve s.377.

³⁰ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.53 vd.; Aşçıoğlu, s.15 vd.; Zarife Şenocak *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s. 33; Yılmaz, s.24.; Selanik, 459-460; Hakeri, s.379.

bulunup hekimden tedavi istemektedir. Hekim, bu öneriyi kabul eder ve sözleşme kurulmuş olur. Hatta, zımni(örtülü) olarak da hekimlik sözleşmesinin kurulması mümkündür³¹. Örneğin, hekimin hastayı tedavi etmesi, muayene etmesi gibi durumlar hekimlik sözleşmesinin kurulması için yeterli görülmüştür³². Vekalet sözleşmesinde ücret zorunlu unsur olmamakla birlikte, hekimlik sözleşmesinde genellikle ücret kararlaştırılmaktadır³³. Tıbbi müdahale, münhasıran hekimler tarafından doğrudan doğruya kamuya sunulan bir hizmet niteliğinde olduğu için hekim, işi hemen reddetmedikçe kabul etmiş sayılır³⁴. Hastanın bilincinin kapalı olduğu, hekimin tıbbi müdahalede bulunmak için hastanın rızasını almasının mümkün olmadığı durumlar ile karşılaşılabilir. Hasta daha sonra kendisine geldiğinde bu müdahaleye onay vermezse hekimin vekaletsiz iş görmeden kaynaklanan sorumluluğu doğacaktır. Hasta daha sonra bu müdahaleyi uygun bulursa vekalet hükümleri uygulanacaktır(TBK, m.531).

2.1.4. Tarafların yükümlülükleri

2.1.4.1.Hekimin yükümlülükleri

2.1.4.1.1. Genel olarak

Her türlü tıbbi müdahalenin, hekimin görevi kapsamında olabileceğini söyleyebiliriz. Tıbbi müdahale: icraya yetkili bir kişi tarafından doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak gerçekleştirilen, tedavi amacı taşıyan her türlü faaliyet³⁵; fiziksel veya psikolojik niteliğe sahip hastalıkları veya hastalık niteliğinde olmayan şikayetleri (hâmilelik sırasında olan şikayetler gibi) tedavi etmeye, bunları önlemeye,

³¹ Tandoğan, s.389.

³² Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.56; Aşçıoğlu, s.24; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*,s. 35.; Uygur, s.91; Hakeri, s.381.

³³ Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.34; Uygur, s.93; Zevkliler ve Gökyayla, s.604.

³⁴ TBK, m.503; Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.57; Aşçıoğlu, s.24; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*,s.34; Yılmaz, s.28.

³⁵ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.5; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, Ankara, 1998, s.65; Halide Savaş, *Yargıya Yansıyan Tıbbi Müdahale Hataları Tıbbi Malpraktis Tıbbi Davaların Seyri ve Sonuçları*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2013, s.26; Bahu Kılıç Güneş, *Hekimin Hukuki Sorumluluğu*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışmanı Ali Rıza Okur), T.C. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014, s.45; İlhan Gülel, *Tıbbi Müdahaleye Rıza*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 1.Baskı, 2018, s.21; Fatma Begüm, Yeşiller, *Hekimlik Sözleşmesi ve Hekimin Sözleşmeden Doğan Sorumluluğu*, (Yüksek Lisans Tezi, Tez Danışmanı Erkan Küçükgüngör), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2019, s.11.

teşhis etmeye yönelik insan vücuduna yapılan müdahaleler olarak tanımlanmıştır³⁶. Hekim sıfatına sahip bir kişi, kanuni şartları taşıması hâlinde tıbbi müdahalede bulunmaya ehliyetlidir. Yine de hekim, ancak uzmanlık ve yetkinliğinin bulunduğu alanlarda müdahalede bulunabilecektir³⁷. Hekim, uzmanlığı ve yetkinliği haricindeki özel bilgi ve beceri gerektiren bir müdahaleyi ancak hastasının yaşamının tehditte bulunduğu zorunlu bir durumda gerçekleştirebilir.³⁸ Zira, hukuk düzeninde tıbbi müdahalenin uzmanlık gerektiren hâlleri için ek koşullar öngörülmüştür³⁹. Yargıtay'ın bir kararında⁴⁰, hekimin özel bir uzmanlığı gerektiren alanda tıbbi müdahalede bulunabilmesi için uzmanlık bilgisine ve araç-gereçlerine sahip olması gerektiği vurgulanmış; bu donanımlara sahip olmayan hekimin, uyguladığı tıbbi müdahale sonucunda oluşan zararlardan sorumlu olduğuna karar verilmiştir.

Sağlık hizmetinin sunulması ve tıbbi müdahalenin yapılması hekimlik mesleğinin kapsamına girmektedir. 5 Ocak 1961 tarih ve 224 sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun, m.2, f.3'e göre sağlık hizmeti, insanların sağlığını tehdit eden çeşitli faktörlerin ortadan kaldırılmasını, bu faktörlerin zararlarından toplumun korunmasını, hastaların tedavi edilmesini ve bedensel ya da ruhsal yetilerini kaybeden bireylerin yeniden hayata uyum sağlamalarını (rehabilitasyon) amaçlayan tıbbi çalışmaları kapsamaktadır. 20 Aralık 2001 tarih, 8597 sayılı Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönerge'de de⁴¹ benzer bir tanımlama yapılmıştır. Bu kapsamda sağlık hizmeti; koruma, rehabilite etme ve tedavi etme unsurlarını içermektedir.

---

³⁶ Zarife Şenocak, "Küçüğün Tıbbi Müdahaleye Rızası", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 50, Sayı 4, 2001, s.65-80.

³⁷ Tıpta Uzmanlık Tüzüğü, m.4, RG., 19 Haziran 2002, Sayı 24790 (www.mevzuat.gov.tr, Erişim Tarihi : 25/12/2023).

³⁸ Türk Tabipler Birliği Hekimlik Meslek Etiği Kuralları, m.18, Yayın Tarihi 1 Şubat 1999, *Türk Tabipler Birliği (TTB) 47.Büyük Kongresinde (10-11 Ekim 1998) kabul edilmiştir.* (www.ttb.org.tr, Erişim Tarihi: 25/12/2023).

³⁹ Tıpta Uzmanlık Tüzüğü, m.1; TŞSTİDK, m.3, (www.mevzuat.gov.tr, Erişim Tarihi: 25/12/2023).

⁴⁰ Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 6 Mayıs 1991 Tarih ve E.1990/5104, K.1991/429 Sayılı Karar (Hayrunnisa Özdemir, "Hekimin Hukuki Sorumluluğu", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, 2016, s.43).

⁴¹ Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 20 Aralık 2001 Tarih, 8597 Sayılı Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönergesi, m.4, f.1, b.(b) (https://ttb.org.tr, Erişim Tarihi 25/12/2023.)

2.1.4.1.2. Teşhis Koyma Yükümlülüğü

Hekimin başlıca yükümlülüklerinden birisi, teşhis koyma yükümlülüğüdür. Teşhis, bir hastalığın diğer bir hastalıktan ayırt edilmesidir⁴². Diğer bir tanımlamada ise teşhis, “hastalığın tanınması” olarak ifade edilmiştir⁴³. Hekim, tedaviyi uygulamadan önce hastalığı en doğru bir şekilde tespit etmeli ve tedaviyi bu teşhise göre yürütmelidir. Hekim, asgari olarak teşhisin gerektirdiği bütün incelemeleri ve muayeneleri yapmadan hastalık hakkında bir değerlendirmede bulunmamalıdır⁴⁴. Hastalığın teşhisi zaman kaybetmeksizin yapılmalıdır. Zira teşhis yükümlülüğü, teşhisin zamanında ve gecikmesizin yapılması yükümlülüğünü de kapsamaktadır⁴⁵. En doğru tedavi en doğru teşhise göre seçilecektir. Hekim, en doğru teşhis için gerekli ve zorunlu araştırmaları yapmalı, tıp bilimindeki mevcut şartları göz önüne almalıdır⁴⁶. Hastalık öyküsünün bilinmesi de doğru bir teşhis için önem arz etmektedir. Hekim, hastaya sorular sorarak hastalığın sebeplerini araştırmalıdır⁴⁷. Teşhis fiilinin kapsamına: hasta vücudunun el ile yoklanması, göğsün dinlenmesi, konsültasyon(başka bir hekimin görüşüne başvurma), laboratuvar incelemeleri(kan testleri, biyopsi vb.), özel aletlerin(radyolojik görüntüleme, endoskopi vb.) kullanılması da girmektedir⁴⁸. Hastanın, hastalığına dair uygun bir teşhis konulmasını istemesi de kendisi için bir haktır. Uygun bir tedavi için uygun bir teşhis gerekmektedir⁴⁹. Hasta Hakları Yönetmeliği, m.11’de, “*Tıbbi Gereklere Uygun Teşhis, Tedavi ve Bakım*” başlığı altında hastanın bu hakkına yer verilmiştir⁵⁰. Bir hasta hakkı kapsamında olan “teşhis konulmasını isteme hakkı”, hekime bir

---

⁴² Hayrunnisa Özdemir, s.45.

⁴³ Hakeri, s.626.

⁴⁴ Tandoğan, s.416.

⁴⁵ Hakeri, s.629.

⁴⁶ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.65; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, 1998, s.61; Tandoğan, s.417; Uygur, s.131.

⁴⁷ Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s. 61; Uygur, s.132; Ayşe Betül Görkey, *Özel Hukuk Kapsamında Hekimlik Sözleşmesi ve Hekimin Tazminat Sorumluluğu*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Zeynep Özcan), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2021, s.47; Hakeri, s.628.

⁴⁸ Hayrunnisa Özdemir, s.45.

⁴⁹ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.65; Hakeri, s. 627; Zeynep Esra Zelzele Orel, *Hekimlerin Sözleşmeden Doğan Hukuki Sorumluluğu*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışmanı Refik Cem Dinar), Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2022, s.59.

⁵⁰ 1 Ağustos 1998 Tarih ve 23420 Sayılı *Resmi Gazetede* yayımlanan Hasta Hakları Yönetmeliği, (www.mevzuat.gov.tr, Erişim Tarihi: 25/12/2023).

yükümlülük olarak yansımaktadır⁵¹. Yargıtay'ın bir kararında: hekimin, zaman kaybetmeksizin hastanın durumunu saptama, hastalığı teşhis etme, gerekli önlemleri alma ve gecikmeksizin hastaya uygun tedavi yöntemini seçmekle yükümlü olduğu vurgulanmıştır.⁵² Danıştay'ın bir kararında: gerekli tetkiklerin hekim yönünden yapılıp özenle değerlendirilmesinin hekimin yükümlülüğü kapsamında olduğu ifade edilmiştir⁵³.

2.1.4.1.3. Aydınlatma yükümlülüğü

Hekim, hastasına uygulayacağı tıbbi tedavinin yöntemi ve türü, sağlık durumuna ilişkin bilgi, konulan tanı, tedavideki başarı şansı ve süresi, söz konusu tedavi uygulanmadığında ve hastanın tedaviyi kabul etmemesi durumunda yaşanabilecek riskler ve sonuçlar, alternatif tedavi yöntemleri hakkında aydınlatmada bulunur⁵⁴. Bununla birlikte, hastaya verilen bilgi, hastanın psikolojisinin bozulmasına ve korkmasına sebep olmamalıdır. Örneğin, hastalık ölümle sonuçlanacaksa bu bilgi hastadan gizlenebilir⁵⁵. Aydınlatma, basit ve anlaşılır olmalıdır⁵⁶. Hekim, rızası olmadan hastanın vücuduna tıbbi müdahalede bulunamaz. Uygulanılması planlanan tıbbi müdahaleye hastanın rıza göstermesi, yeterli seviyede aydınlatılmasına bağlıdır⁵⁷. Yargıtay bir kararında,⁵⁸ muvafakatnâmede aydınlatma içeriğinin de bulunması gerektiğini ve sadece rızayı içeren bir belgenin hastanın onayı olarak kabul edilemeyeceğini vurgulamıştır. Aydınlatma yükümlülüğü en temelde dayanağını Anayasa'nın⁵⁹ 17'nci maddesinden alır⁶⁰. Öğretide, Türk Medeni

---

⁵¹ Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.60.

⁵² Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, 19 Ekim 2006 Tarih ve 10057/13842 Sayılı Karar (www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi: 23.10.2023).

⁵³ Danıştay 15.Daire 11 Mart 2015 Tarih ve 7669/1396_Sayılı Kararı (www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi: 23.10.2023).

⁵⁴ Türk Tabipler Birliği Hekimlik Meslek Etiği Kuralları, m.26; Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, s.734.

⁵⁵ Tandoğan, s.420.

⁵⁶ *Ibid.*

⁵⁷ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.72; Aşçıoğlu, s.27; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.44; Tandoğan, s.420; Hakeri, s.329.

⁵⁸ Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, 4 Temmuz 2018 Tarih ve 25663/7615 Sayılı Karar (Hakeri, s.329).

⁵⁹ 18 Ekim 1982 Tarih ve 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, RG., 20 Ekim 1982 Tarih, Sayı 7844 (www.mevzuat.gov.tr, Erişim Tarihi : 25/12/2023).

⁶⁰ Aşçıoğlu, s.24; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.37; Battal Yılmaz, *Açıklamalı- İçtihatlı Hekimin Hukuki Sorumluluğu*, 2007, s.28; Hayrunnisa Özdemir, s.55; Yeşiller, s.39; Görkey, s.48; Hakeri, s.332.

Kanunu'nun(TMK)⁶¹ 23'üncü ve 24'üncü maddelerinin de aydınlatma yükümlülüğünün düzenlendiği hukuki dayanaklar arasında kabul edilebileceği ifade edilmiştir⁶². TMK'nın 23'üncü ve 24'üncü maddeleri, hukuka aykırı fiillere ve hukuki işlemlere karşı, kişilik haklarını korumaktadır⁶³. Eğer aydınlatma yapılmazsa rıza şartı yerine getirilmemiş olacağından ihlal gerçekleşir. TBK, m.508, f.1'de, vekalet sözleşmesi kapsamında vekil olan hekimin, aydınlatma yükümlülüğünün düzenlendiği öğretide ifade edilmiştir⁶⁴. Hekimin, hastasını aydınlatacağı hususlar, Türk Tabipler Birliği Hekimlik Meslek Etiği Kuralları, m.26'da açıklanmıştır. Hekim, hastayı aydınlatma görevini yerine getirilmezse tıbbi müdahaleye verilen rıza geçersiz olacak ve hekimin cezai ve hukuki sorumluluğu doğabilecektir. Bu sebeple, aydınlatma hekime yüklenen bir yükümlülüktür⁶⁵. Bununla birlikte, tıbbi müdahalenin konusu ve sonuçları hakkında "aydınlatılma", hastaya hak olarak tanınmış ve yönetmelikte düzenleme altına alınmıştır⁶⁶. 13 Ocak 1960 tarih ve 4/12578 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulmuş olan Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi'nin 14'üncü maddesinin ikinci fıkrasında⁶⁷: maneviyatı üzerinde olumsuz bir etki yaparak, hastanın, hastalığının artması olasılığı bulunmadığı durumda, teşhise göre alınması gereken tedbirlerin hastaya açıkça söylenmesinin gerektiği belirtilmiş ve hekimin aydınlatma yükümlülüğü vurgulanmıştır. Türk Ceza Kanunu'nun(TCK)⁶⁸ insan üzerindeki deneyle ilgili 90'ıncı maddesi ile 29 Mayıs 1979 tarih ve 2238 sayılı Organ ve Doku Alınması, Saklanması, Aşılması ve Nakli Hakkında Kanun'un⁶⁹ 7'nci maddesinde de organ ve doku nakli ile ilgili

---

⁶¹ 22 Kasım 2001 Tarih ve 4721 Sayılı Türk Medenî Kanunu, RG,8 Aralık 2001, Sayı 24607 (www.mevzuat.gov.tr, Erişim Tarihi: 25/12/2023).

⁶² Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.37; Yılmaz, s.28; Hayrunnisa Özdemir, s.55.

⁶³ Pelin Çavdar, "Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğü", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 22, Sayı 3, 2016, s.739.

⁶⁴ Buğrahan Ergün ve Şeyda Şanlı, "Hekimin Borçlarının Vekalet Sözleşmesi Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi", *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 29, Sayı 2, 2021, s.1023-1024.

⁶⁵ Aydın Zevkliler, "Tedavi Amaçlı Müdahalelerle Kişilik Hakkına Saldırının Sonuçları", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 1983, s.23; Aşçıoğlu, s.27; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.64; Yılmaz, s.31; Kılıç Güneş, s.25; Hayrunnisa Özdemir, s.55;Hakeri, s.329.

⁶⁶ Hasta Hakları Yönetmeliği, m.15 ve m.31 (www.mevzuat.gov.tr, Erişim Tarihi: 25/12/2023).

⁶⁷ RG., 19 Şubat 1960 Tarih, Sayı 10436 (www.mevzuat.gov.tr, Erişim Tarihi : 25/12/2023).

⁶⁸ 26 Eylül 2004 Tarih ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, RG, 12 Ekim 2004, Sayı 25611.

⁶⁹ RG., 3 Haziran 1979, Sayı 16655.

aydınlatma yükümlülüğüne yer verilmiştir⁷⁰. Yargıtay'ın farklı kararlarında, aydınlatma olgusunun hekime yüklenen bir yükümlülük olduğu üzerinde durulmuştur⁷¹. Hekimin, hastayı aydınlatması gereken tıbbi müdahale, uygulanmadığı zaman hastanın sağlığını riske atabilecek acil bir müdahale de olabilir. Yargıtay, parmağında kesik nedeniyle tetanoz aşısı vurulması gereken bir hastayı, aşı olunmaması hâlinde oluşacak olası sonuçlar hakkında aydınlatmayan hekimi kusurlu bulmuştur. Aşı olunmamasının sonuçları hakkında hasta, varsa yakınları bilgilendirilmeli; bütün çabalara rağmen yine de aşı olmak istemeyen hastanın, açıklayıcı yazılı beyanı ve imzası alınmadır. Hastanın aşı olmayı istememesi hâlinde bile hekimin aydınlatma yükümlülüğü ortadan kalkmayacaktır⁷².

2.1.4.1.4. Tedavi etme yükümlülüğü

Hekim, hastalığı teşhis ettikten ve üzerine düşen aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirdikten sonra hastayı tedavi etmelidir. Tedavi, hekimin yerine getirmesi gereken asli edim borcudur⁷³. Hekim, tedaviyi bizzat yerine getirmelidir. Zira, vekalet sözleşmesinin gereği olarak tedavi borcu, hekimin şahsen ifa etmekle yükümlü olduğu bir borçtur⁷⁴. TBK, m.506, f.1'deki: "*Vekil, vekalet borcunu bizzat ifa etmekle yükümlüdür.*" hükmünde de bu husus yer almıştır. Bununla birlikte hekim, tedavi sırasında, tedavinin gerektirdiği bazı işleri yardımcı kişilere bırakabilir⁷⁵. Hastaya iğne yapılması, kan alınması, hastanın ameliyata hazırlanması vb. işler, yardımcı kişilere verilebilecek işlere örnek olarak verilebilir. Yardımcı

⁷⁰ Yılmaz, s.34; Hakeri, s.336, s.337.

⁷¹ "...hekim, görevini yüksek özenle yerine getirmeli ve hastanın bilgi alma hakkı kapsamında onu aydınlatmalıdır. (Yargıtay HGK., 22 Mart 2022 Tarih ve 592/356 Sayılı Kararı (legalbank.net, Erişim Tarihi : 29.10.2023), "...Yeteri kadar aydınlanması ve iradesini bildirirken baskı altında kalmaması, serbest olması gerekir. Bu itibardır ki ancak aydınlanmış ve serbest bir irade sonucu verilmiş rıza hukukî değeri olan bir rızadır. Yargıtay 4. HD., 07 Mart 1977 Tarih ve 6297/2541 Sayılı Karar (legalbank.net, Erişim Tarihi : 29.10.2023),

'...Davalı, davacıyı müdahalenin komplikasyonları konusunda aydınlattığını yazılı belge ile ispat edemediği gibi...' (Yargıtay 13.HD., 18 Eylül 2008 Tarih ve 4519/10750 Sayılı Karar (legalbank.net, Erişim Tarihi : 28.10.2023).

⁷² Yargıtay 13.HD., 20 Kasım 2000 Tarih ve E.2000/8582, K.2000/10298 Sayılı Karar (legalbank.net, Erişim Tarihi : 28.12.2023).

⁷³ TŞSTİDK, m.1, (www.mevzuat.gov.tr, Erişim Tarihi: 25/12/2023); Aşçıoğlu, s. 49 Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.62; Yılmaz, s.49; Yeşiller, s.112; Görkey, s.56; Hakeri, s.613; Zelzele Orel, s.61.

⁷⁴ Tandoğan, s.456; Zevkliler ve Gökyayla, s.620; Yavuz, s.650; Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, s.724.

⁷⁵ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukukî Sorumluluk*, s.67; Uygur, s.140; Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, s.725; Yeşiller, s.112; Hakeri, s.614.

kişilerin sebep olabileceği zararlardan dolayı hekim, TBK, m.116 kapsamında sorumlu tutulacaktır⁷⁶.

Hekim, tıp biliminin gereklilikleri çerçevesinde uygulanacak en uygun tedavi yöntemini belirleme yetkisine sahip⁷⁷ olduğu gibi hasta da tedavinin yapılmasını istemek hakkına sahiptir⁷⁸. Hekimin hastasına uygulayacağı tedavi: en az riskli, başarı şansı en yüksek ve hasta için yararlı olacak bir tedavi yöntemi olmalıdır. En uygun tedavinin belirlenmesinde gerekli dikkat ve özeni göstermeyen hekim, TBK, m.506, f.2'ye aykırı hareket etmiş olacaktır⁷⁹. Hekimin tedavide en güvenilir yolu tercih etmesi gerekliliği öğretilir: “en güvenilir, en emin yolu seçme” prensibi olarak ifade edilmektedir⁸⁰. Hekim, en güvenilir yolu tercih etmeyerek hastayı riske sokmuş ve zarara uğramasına sebep olmuşsa sorumlu olacaktır⁸¹.

Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi, m.10 ve m.11'de, hekimin, uygulanacak tedavide tecrübesinin bulunması, tedavinin faydalı ve zararlı sonuçları hakkında bir kanaate sahip olması gerekliliği vurgulanmıştır. Klasik yöntemlerin hastaya fayda sağlamayacağına bilimsel ve laboratuvar araştırmaları ile tespit edildiği durumlarda, denek hayvanları üzerinde denenmiş ve faydalı sonuçlar doğurduğu anlaşılmış olan tedavi yöntemleri hekim tarafından uygulanabilir⁸². Hekim, tedaviyi uygulama ve seçme sürecinde dinamik bir düşünce içinde olmalı, gerektiğinde klasik olan ve hastaya uygulanması hâlinde faydasız olabilecek tedavi yöntemlerinden uzaklaşmalı ve bilimsel gelişmelere açık olmalıdır. Hekim tarafından özenle seçilmemiş ve hastaya uygun olmayan bir tedavi, hasta için olumsuz sonuçlar doğurabileceği gibi hastanın

---

⁷⁶ Yargıtay bir kararında: yardımcı kişi hemşirenin yaptığı işinin, hastanın bacağına fonksiyon kaybı yaşamasına sebep olduğu olayda hekimi BK m.100 kapsamında sorumlu tutmuştur. Yargıtay 13.HD., 22 Mayıs 2003 Tarih ve E.2333, K.6348 Sayılı Karar (Uygur, s.141).

⁷⁷ Hekimin hastasına en uygun tedaviyi seçmesinin kendisine tanınan bir hak olduğuyla ilgili olarak bkz Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi, m.6 (www.mevzuat.gov.tr, Erişim Tarihi: 25/12/2023). Ayrıca bkz. Hakeri, s.187 vd.

⁷⁸ Hasta Hakları Yönetmeliği, m.11.

⁷⁹ “...Çeşitli tedavi yöntemleri arasından bir tercih yaparken hastanın ve hastalığın özelliklerini göz önünde tutmalı, onu riske sokacak tutum ve davranışlardan kaçınmalı, en emin yolu seçmelidir.” (Yargıtay 13.HD., 25 Ekim 2018 Tarih ve 29192/10060 Sayılı Karar (Legalbank.net, Karar Erişim Tarihi : 29.10.2023). Benzer Kararlar için bkz.Yargıtay 13.HD., 12.Aralık 2018 Tarih ve 23341/12062 Sayılı Karar (Legalbank.net, ErişimTarihi:29.10.2023); Yargıtay 13.HD., 01 Mart 2016 Tarih ve 1300/6320 Sayılı Karar (Legalbank.net, Erişim Tarihi : 29.10.2023).

⁸⁰ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.66; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.63. Ayrıca bkz. Tandoğan, s.417.

⁸¹ Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.63.

⁸² Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi, m.10 ve m.11.

boş yere ağrı ve acı çekmesine sebep olacaktır. Ayrıca bu durum, hastayı psikolojik olarak da yıpratılabilecektir. Hekimden beklenen, hastası için en faydalı ve en az riskli tedaviyi seçmesi ve uygulamasıdır.

2.1.4.1.5.Sadakat yükümlülüğü

Sadakat borcu, başkasına ait bir iş gören vekilin, işini gördüğü kimsenin menfaatlerini gözetme ve iradesine uygun davranma zorunluluğundan çıkarılan bir sonuçtur⁸³. Bu sonuç, vekaletin nasıl yerine getirileceği noktasında sözleşmede açık bir hüküm olmasa bile yine de zorunlu olarak ortaya çıkar⁸⁴. Hekim, hastasına karşı sadakatli davranmakla yükümlüdür. Sadakat, hekimin hastasına faydalı olabilecek davranışları uygulaması ve zarar verecek davranışlardan kaçınması olarak ifade edilebilir⁸⁵. Hasta ile hekim arasındaki ilişki en temelde güven ilişkisine dayanmaktadır⁸⁶. Bu ilişki, hekimin diğer yükümlülüklerinin temelini de oluşturur⁸⁷. Sadakat borcu gereği hekim, hastanın kişilik özelliklerini göz önünde tutmalı, hasta için önem taşıyan hususlarda anlayış göstermelidir⁸⁸. Hekim ile hasta arasındaki ilişkide esas olan, hekimin uygulayacağı tıbbi müdahaleden kazanç elde etmesi değil; hastanın iyileşmesidir. Hekim, bu menfaat dengesini her zaman gözetmek zorundadır. Söz gelimi hekim, salt kazanç elde etmek amacıyla tedaviyi gereksiz yere uzatır, hastaya yanlış bilgiler verirse sadakat yükümlülüğünü ihlal eder⁸⁹. Sadakat borcu kanuni dayanağını, TBK, m.506, f.2'den almaktadır.⁹⁰

2.1.4.1.6.Özen Yükümlülüğü

Vekil, iş görme neticesinde bir sonuç elde edilmezse sorumlu değildir. Fakat, sonuca ulaşmak amacıyla bulunduğu faaliyetlerde özen göstermezse sorumludur⁹¹.

---

⁸³ Tandoğan, s.407.

⁸⁴ *Ibid.*

⁸⁵ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.87; Aşçıoğlu, s.46. Yılmaz, s.43.

⁸⁶ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.87; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.36.

⁸⁷ Hakeri, s.613.

⁸⁸ Tandoğan, s.408.

⁸⁹ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s. 159. Yılmaz, s.43; Hayrunnisa Özdemir, s.60; Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.218. Ayrıca bkz. Tandoğan, s.408.

⁹⁰ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.88; Hayrunnisa Özdemir, s.59; Hakeri, s.611. Ayrıca bkz. Tandoğan, s.407-409.

⁹¹ Tandoğan, s.409.

Özen borcunun konusunu, hayat deneylerine ve işlerin normal akışına göre gerekli girişimlerde bulunmak ve sonucun elde edilmesini engelleyen davranışlardan kaçınmak oluşturur⁹². TBK, m.506, f.2’de özen borcu, sadakat yükümlülüğü ile birlikte yer almaktadır. Sadakat borcu, asıl edimin ifası kapsamında müvekkilin (hastanın) menfaatlerinin zarara uğramamasını amaçlarken, özen yükümlülüğü, doğrudan asıl edime bağlı bir yükümlülük olup, asıl edimin gereği gibi ifası anlamını taşır. Özen yükümlülüğü, hekimin sözleşme ile üstlendiği tıbbi müdahaleyi kötü ifa etmeme ve kötü ifada bulunarak sözleşme ihlaline neden olmama yükümlülüğü olarak ifade edilmektedir⁹³. Yargıtay bir kararında, gerekli özeni göstermeyen hekimin, TBK, m.510, f.1 hükmü uyarınca, vekaleti gereği gibi ifa etmediği sonucuna varmıştır⁹⁴. Sadakat yükümlülüğü, hekimlik sözleşmesi kurulmadan önce başlayan, sözleşme görüşmeleri boyunca ve daha sonra da devam eden bir yükümlülüktür⁹⁵. Özen yükümlülüğü ise asıl edimin ifası ile (tedavi borcunun ifası sonrasında) sona erer⁹⁶.

Hekimin özen borcundan doğan sorumluluğu belirlenirken, benzer iş ve hizmetleri üstlenen basiretli bir vekilin (hekimin) göstermesi gereken davranış esas alınacaktır (TBK, m.506, f.3)⁹⁷.

Hekim, hastasının zarar görmemesi için, mesleki yükümlülüklerini tam olarak yerine getirmelidir. Hastanın sağlık durumunu, tıbbın gerekliliklerine en uygun şekilde zamanında ve gecikmeksizin saptamalı ve mevcut koşulların gerektirdiği

---

⁹² *Ibid.*, s.410.

⁹³ Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.129.

⁹⁴ Yargıtay 13. HD., 9 Nisan 2014 Tarih ve E.2013/30822, K.2014/10772 Sayılı Karar (www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi : 27.12.2023).

⁹⁵ Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.219.

⁹⁶ Tandoğan, s.409; Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.146.

⁹⁷ *Ibid.*, s.123 vd; Ceylan *et al.*, s.712; Ergün ve Şanlı, s.1012-1013. Vekilin sorumluluğunun objektif esasa göre belirlenmesi hakkında ayrıca bkz. Yavuz, s.649. Öğretide, “basiretli vekil” davranışının, 13 Ocak 2011 Tarih ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun (TTK)⁹⁷ 18’inci maddesinin ikinci fıkrasındaki: “Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir” hükmüne paralel olarak, aşırı objektifleştirilmiş özen ölçüsünü ifade ettiği açıklanmıştır. Bu görüşe göre: TBK, m.506, f.3 hükmü, mesleki faaliyet kapsamında iş ve hizmet görmenin borçlanıldığı vekalet sözleşmelerinde uygulama alanı bulacaktır. Diğer bir söyleyişle, profesyonel bir meslek faaliyetini yürüten vekilin göstermesi gereken özen ölçüsü, benzer alanda iş ve hizmetleri üstlenen basiretli bir vekilin davranışına göre belirlenecek ve aşırı objektifleştirilmiş nitelik taşıyacaktır. Mustafa Alper Gümüş, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) m.18/II’de Yer Alan “Basiretli İş Adamı (Tacir) Davranışı” Ölçütünün İyiniyetin (TMK m.3) Varlığının Belirlenmesindeki İşlevi”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 22, Sayı 3, 2016, s.1235-1236.

önlemleri eksiksiz almalıdır. Ayrıca hekim, hasta için en elverişli tedaviyi gecikmeksizin belirleyip uygulamakla yükümlüdür⁹⁸. Hekim, yaptığı her faaliyette ve icrada özenle hareket etmek yükümlülüğündedir. Bu yükümlülük, hekimin diğer yükümlülüklerine de yansır. Hekim, bütün yükümlülüklerini yerine getirirken özenli davranmalıdır⁹⁹. Örneğin hekim, tedavi ve teşhis borcunu özenle yerine getirmesi gerektiği gibi aydınlatmayı da özenle yerine getirmelidir¹⁰⁰.

Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi'nde "özen" unsuru, hekime bir vazife olarak yüklenmiştir¹⁰¹. Özen borcuna hasta hakkı kapsamında yer veren başka bir düzenleme ise Hasta Hakları Yönetmeliği'nin 14'üncü maddesinde yer almaktadır. Yönetmelik'te: "*Personel, hastanın durumunun gerektirdiği tıbbi özeni gösterir.*" ifadeleriyle hastanın kendisine özenli davranılmasını isteme hakkı tanımlanmıştır.

Hekim, TBK, m.506, f.3'de yer verildiği üzere, benzer alanda iş ve hizmetleri üstlenen basiretli bir hekimin göstermesi gereken davranışa göre hareket etmeli, kötü ifadan ve kötü ifanın yaratabileceği sonuçlardan kaçınmalıdır¹⁰². Yargıtay'ın bir kararında: hekimin, hastanın bünyesinin maruz kalacağı ışınları önceden öngörmesi ve bu etkilerin meydana getireceği sonuçları ortadan kaldıracak nitelikte bir tedaviyi uygulaması gerektiği, aksi halde oluşan zararlardan hekimin sorumlu tutulacağı ifade edilmiştir¹⁰³. Hekim, özenli ve sadakatli davranmakla, hastasını zarara uğraticı davranışlardan kaçınmakla, basiretli bir hekimden beklenen davranışı göstererek hastasının sağlığını korumaya yönelik tutum ve davranışlar içinde olmakla ve hekimlik faaliyetini yerine getirirken özenli ve tedbirli davranmakla yükümlüdür.

---

⁹⁸ Yargıtay 13. HD., 9 Nisan 2014 Tarih ve E.2013/30822, K.2014/10772 Sayılı Karar (karararama.yargitay.gov, [Erişim Tarihi](#): 02.04.2023).

⁹⁹ Hekimin özen yükümlülüğünün hekimin diğer yükümlülüklerle olan ilişkisi ve değerlendirmesi için bkz. Nihan Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, On İki Levha Yayıncılık, 2020.

¹⁰⁰ Aşçıoğlu, s.48; Yılmaz, s.47; Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.203 vd.

¹⁰¹ Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi, m.2.

¹⁰² Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.89; Hayrunnisa Özdemir, s.61; Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.230 ve s.231; Görkey, s.63; Zelzele Orel, s. 69; Hakeri, s. 611.

¹⁰³ Yargıtay 4.HD., 17 Aralık 1976 Tarih ve 692/11046 Sayılı Karar (www.lexpera.com.tr, [Erişim Tarihi](#): 30.07.2024).

2.1.4.1.7. Bilgi ve belgeleri saklama yükümlülüğü

Hekimin, sözleşme ile üstlendiği bir diğer yükümlülük ise bilgi ve belgeleri saklama yükümlülüğüdür. Hekim, hastaya ilişkin öğrendiği bilgileri kayda geçirmek ve bu belgeleri muhafaza etmekle yükümlüdür¹⁰⁴. “Hesap verme” başlığını taşıyan TBK, m.508’de de bu hususa yer verilmiştir. Hekim, düzenli olarak tıbbi kayıtları tutmak ve bu kayıtlara ilişkin hastasına açıklama yapmak yükümlülüğündedir¹⁰⁵. Hesap verme borcu, genel bilgi verme yükümlülüğü olarak kendini gösterir¹⁰⁶. Hastalık öyküsü, hastaya uygulanan tedaviler, ameliyat notları, raporlar ve tahliller hekimin kayda geçirmesi ve muhafaza etmesi gereken tıbbi belgelere örnek olarak verilebilir. Bu tıbbi kayıtların tutulmasında, teşhis ve tedavi yönteminin belirlenmesi ve uygulanacak tıbbi müdahalelerde doğru kararların verilmesi bakımından, hem hekimin hem de hastanın menfaatleri bulunmaktadır¹⁰⁷. Tetkikler sonucunda elde edilen tıbbi belgeler yalnızca hekim tarafından incelenmeli ve daha sonra hastaya iade edilmelidir¹⁰⁸. Bununla birlikte hekim, hastaya ait bilgileri yasa gereği resmi kurumlara açıklamak zorunda bulunabilir. Örneğin, 24 Nisan 1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu’nun¹⁰⁹ 58’inci maddesine göre hekim, salgın hastalıkları yetkili kurumlara bildirmekle yükümlüdür¹¹⁰.

2.1.4.1.8. Sır saklama yükümlülüğü

Hekimlik faaliyetlerinin yürütülmesi sırasında, hasta hakkında öğrenilen bilgilerin hekim tarafından gizli tutulma yükümlülüğü, hekimin sır saklama yükümlülüğü olarak tanımlanmıştır¹¹¹. Hekimin mesleki faaliyetini icra ederken öğrendiği bu bilgiler, meslek sırrı niteliğindedir¹¹². Sır saklama yükümlülüğü, vekilin

---

¹⁰⁴ TŞSTİDK, m.72; Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.94; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.63; Yılmaz, s.43.

¹⁰⁵ Aşçıoğlu, s.47; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu* s.64; Yusuf Büyükkay, “Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt VIII, 1, Sayı 1-2, 2004, s. 383 vd.; Zelzele Orel, s.76.

¹⁰⁶ Tandoğan, s.479.

¹⁰⁷ Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.198.

¹⁰⁸ Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.65.

¹⁰⁹ RG., 6 Mayıs 1930 Tarih, Sayı 1489 (www.mevzuat.gov.tr, Erişim Tarihi : 25/12/2023).

¹¹⁰ Aşçıoğlu, s.48.

¹¹¹ Zevkliler ve Gökyayla, s.616; Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.199.

¹¹² Uğur Aşkın, “Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü İle Suçu Bildirmeme Suçu Arasındaki İlişki”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11 Sayı 2, s.1371.

sadakat yükümlülüğü kapsamında yer almaktadır¹¹³. Açıklanmasıyla hastayı maddi veya manevi zarara sokacak veya kınanmasına sebep olacak bilgiler gizli tutulmalıdır¹¹⁴. Sadakat yükümlülüğü altında bulunan hekim, hastasının kendisine başvurmasından itibaren, hastası hakkında vâkıf olduğu bilgileri ve sırları saklamakla yükümlüdür. Aksi hâlde hekim, sadakat borcuna aykırı davranarak sözleşmeyi ihlal edecektir. Sözleşmenin devamı boyunca ve daha sonraki süreçte hekim, öğrendiği sırları saklamakla zorundadır¹¹⁵. Hatta bu yükümlülük, sırrı saklanan kişinin ölümünden sonra da devam eder¹¹⁶. Hekim, hastasına ait sırları ve bilgileri üçüncü kişilerle paylaşamaz, ifşa edemez. Bu yükümlülüğe aykırı davranılması hâlinde maddi ve manevi zararların ortaya çıkması ve zarara uğrayanların, tazminat taleplerini hekime yöneltmesi gündeme gelebilir¹¹⁷. Anayasa, m.17; TMK, m.24; Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi, m.4, f.1’de bu yasağı düzenleyen hükümler mevcuttur¹¹⁸. 1 Mart 1926 tarih ve 765 sayılı Mülga Türk Ceza Kanunu’nun¹¹⁹ 198’nci maddesinde, meslek veya sanat gereği öğrenilen sırları ifşa etmenin sonuçları cezaî boyutu ile düzenlenmişti¹²⁰. Yürürlükte olan 5237 Türk Ceza Kanunu, m.239’a göre hekim, hastasıyla ilgili bilgileri üçüncü kişilerle paylaştığı durumda, meslek sırrını açıklama suçunun veya güveni kötüye kullanma suçunun oluşması mümkün olacaktır¹²¹.

Eklemek gerekir ki hekimin sır saklama yükümlülüğü, yalnızca hekimlik mesleğinin yerine getirilmesi nedeniyle elde edilen bilgilerle sınırlı değildir. Sağlık

---

¹¹³ Zevkliler ve Gökyayla, s.616; Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.199; ; Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, s.733.

¹¹⁴ Tandoğan, s.452.

¹¹⁵ Zevkliler ve Gökyayla, s.617; Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, s.734.

¹¹⁶ Yılmaz, s.43. Türk Tabipler Birliği Hekimlik Meslek Etiği Kuralları, İkinci Bölüm (Genel Kural ve İlkeler), m.9. (https://www.ttb.org.tr/kutuphane/h_etikkural.pdf). Carl Gustav Jung bir röportajında, kendisine Freud’ın rüyalarının neler olduğunu soran ve Freud’un ölümünün üzerinden çok uzun süre geçmesi sebebiyle bunun anlatılmasında sakınca görmeyen muhabire: “Biliyorsunuz ki profesyonel meslek sırrı diye bir şey var ve saygı hayattan daha uzun süre devam eder.” diyerek, hekimin bu yükümlülüğünü veciz bir şekilde ifade etmiştir. Röportaj için bkz. <https://www.youtube.com/watch?v=ctBQ0G1aHPQ>.

¹¹⁷ Tandoğan, s.455-456; Zevkliler ve Gökyayla, s.617; Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, s.734.

¹¹⁸ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.98; Yılmaz, s.43; Hayrunnisa Özdemir, s.63.

¹¹⁹ 13 Kasım 2005 Tarih ve 25642 Sayılı *Resmi Gazetede* yayımlanan 4 Kasım 2004 Tarih ve 5252 Sayılı Kanun’un 12’inci maddesi ile, 1 Haziran 2005 tarihi itibarıyla tüm ek değişiklikleriyle birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

¹²⁰ Aşçıoğlu, s.159 vd.

¹²¹ Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, s.734; Zevkliler ve Gökyayla, s.616.

hizmetinin sunulması sırasında öğrenilen bilgiler de hekimin saklamakla yükümlü olduğu sırlar arasındadır. Bunları açıklanması hâlinde de hekimin hukuki sorumluluğunun gündeme geleceği ifade edilebilir. Söz gelimi, hekimin tedavi için gittiği bir evde “hastanın metres hayatı yaşamasına tanık olması” sonucunda elde ettiği sır da hekimin saklamakla yükümlü olduğu sırlar arasında sayılabilir¹²².

Hekim, mesleğini icra ederken hastası hakkında meslek sırrı niteliğindeki bilgilerin yanında kişisel nitelikteki bilgileri de öğrenmektedir. 24 Mart 2016 tarih ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun (KVKK)¹²³ 3’üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında aynı zamanda veri sorumlusu olabilen hekim, aynı Kanun’un 12’nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca, hastası hakkında elde ettiği kişisel verilerin muhafazasını sağlamakla yükümlüdür. Aynı Kanun’un 6’ncı maddesine göre: özel nitelikte kişisel veriler; hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi, bakım ve sağlık hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla gerekli olması hâlinde, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir. Hekim bu sebeple, hastasından elde ettiği özel nitelikteki sağlık verilerini ve kişisel verileri, hastanın açık rızasını almadan işleyebilecektir. Son olarak eklemek gerekir ki serbest meslek faaliyeti icra eden hekim, KVKK, m.10’a göre de hastasını aydınlatmakla yükümlüdür¹²⁴.

2.1.4.2. Hastanın yükümlülükleri

Hekimlik sözleşmesinin diğer tarafı olan hasta, Yönetmelik’te: “*Sağlık hizmetinden faydalanma ihtiyacı bulunan kimse*” şeklinde tanımlanmıştır¹²⁵. Hekimin tıp hizmetinin icrası kapsamında yükümlülükleri bulunduğu gibi hastanın da birtakım yükümlülükleri bulunmaktadır. Hasta, tıp hizmetinin en etkin şekilde yerine getirilebilmesi için bu yükümlülüklere uymalıdır.

---

¹²² Aşçıoğlu, s.47.

¹²³ RG., 07 Nisan 2016, Sayı 29677.

¹²⁴ Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.220 vd.; Canan İmançlı, *Kişisel Sağlık Verilerinin Korunamamasından Doğan Özel Hukuk Sorumluluğu*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Suat Sarı), T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2019, s.94 vd.

¹²⁵ Hasta Hakları Yönetmeliği, m.4, f.1, b.(c).

Hastanın yükümlülükleri, Hasta Hakları Yönetmeliği'nin "Hastanın Uyması Gereken Kurallar" başlıklı 42/A maddesinde de düzenleme altına alınmıştır. Tıp hukukunda hasta yükümlülükleri: sağlık kurum ve kuruluşların kural ve uygulamalarına uygun davranma ve iş birliği ile davranış(m.42/A, f.1, b.(a)), gerekli bilgi ve belgeleri verme(m.42/A, f.1, b.(b)), geri bildirimde bulunma(m.42/A, f.1, b.(c)), sağlık çalışanları ile diğer hastalara saygı gösterme(m.42/A, f.1, b. (d)-(e)-(f)) ve hastanın asıl borcu niteliğinde olan, ücret ödeme yükümlülüğü¹²⁶ olarak sıralanabilir.

2.1.5. Sorumluluğun şartları

Sözleşmesel sorumluluğa göre hekim, borçlarını hiç veya gereği gibi ifa etmezse kendisine hiçbir kusurun yüklenemeyeceğini ispat etmedikçe, zarar görenin bundan doğan zararını gidermekle yükümlüdür(TBK, m.112)¹²⁷.

TBK, m.506, f.2 uyarınca: "*Vekil, üstlendiği iş ve hizmetleri, vekalet verenin haklı menfaatlerini gözeterek, sadakat ve özenle yürütmekle yükümlüdür*". Hekim, asli iş görme ve yan edim yükümlülüklerini tam ve doğru şekilde yerine getirmese(kötü ifade bulunursa) veya hekim, yan ve koruma yükümlülüklerini ihlal ederse "gereği gibi ifa etmeme" olgusu ortaya çıkar¹²⁸.

Diğer yandan, vekalet sözleşmelerinde borcun hiç yerine getirilmemesi durumunda TBK, m.125'de yer alan borçlu temerrüdüne ilişkin hükümler uygulanacaktır. Buna göre, vekalet verenin, aynen ifa ve gecikme tazminatını talep etme, borcun ifasından vazgeçerek müspet zararın tazmini isteme ve sözleşmeden dönme seçimlik hakları bulunmaktadır¹²⁹. Bir vekalet sözleşmesi niteliği taşıyan hekimlik sözleşmesinde de bu seçimlik hakların bulunduğu söylenebilir¹³⁰. Borcun

---

¹²⁶ Sunay Akyıldız, *Sağlık Hukuku Rehberi*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016, s.302. Bu konu hakkında ayrıca bkz. Cahid Doğan, "Hukuksal Açıdan Hastanın Yükümlülükleri", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, 2016, s.49-81.

¹²⁷ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.63; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.9.

¹²⁸ Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.264. Ayrıca bkz. Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.63; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu* s.74.

¹²⁹ Sinem Taştekin, "Vekilin Vekalet Sözleşmesinden Kaynaklanan Özen Borcu", *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 6, Sayı 2, 2019, s.99.

¹³⁰ Yapma edimli borçların aynen ifasının mümkün olup olmadığı hakkında bkz. Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.122. Vekalet sözleşmesinde borca aykırılık hâlinde aynen ifanın mümkün olup olmadığı hakkında bkz. Taştekin, s.98 vd.

hiç ifa edilmemesi iki durumda olabilir. İlki, ifanın imkansız olmasıdır(örneğin, hastaneye çağrılan hekimin yoldayken hastanın ölmesi). İkincisi, borçlunun ifa imkanı olmasına rağmen ifaya başlamaması ve alacaklının ihtarı ile borçlunun temerrüde düşmesi durumudur¹³¹. Fakat, TBK, m.512’de taraflara tanınan tek taraflı fesih imkanı ile hekim, hasta temerrüde başvurmadan sözleşmeyi sona erdirebilir. Fakat hekim, zamansız olarak sözleşmeyi sona erdirdiyse bundan doğan olumsuz zararı TBK, m.512’ye göre gidermekle yükümlüdür. Son olarak eklemek gerekir ki maddi edime ilişkin vekalet ilişkisinin bulunduğu sözleşmelerde geri almanın mümkün olmaması(örneğin, hekimin yaptığı ameliyatı geri almasının imkansız olması) nedeniyle bu tip sözleşmelerde, sözleşmeden dönme mümkün değildir. TBK m.126’ya göre sözleşmenin feshi mümkündür.

2.1.5.1. Sözleşmenin ihlali

Hekimi, hekimlik sözleşmesine dayanarak sorumlu tutabilmemiz için öncelikle hekimin sözleşmeyi ihlal etmesi(hiç veya gereği gibi ifa etmemesi) gerekecektir. Bu ihlal davranışı, hekimin ihmali ya da icrai davranışı şeklinde gözükabilir. Hekim, hastasının acılarını dindirmek ve iyileştirmek için elinden geleni yapacağını taahhüt etmektedir. Hekim, tıbbi müdahaleyi hiç yerine getirmez veya tıbbi müdahaleyi uygularken özenli hareket etmezse sözleşmeye aykırı hareket etmiş olacaktır. TBK’nın 112’nci maddesinde bu hususa yer verilmiş, ayrıca sözleşmenin ihlali hâlinde kusurun bulunmadığına ilişkin ispat yükü borçluya yüklenmiştir. Hekim de sözleşmeyi ihlal ettiği takdirde, bu ihlalde kusurunun olmadığını ispat etmelidir¹³².

2.1.5.2. Zarar

2.1.5.2.1. Genel olarak

Hekim, sözleşmenin ihlali nedeniyle bir zarara sebep olmuşsa sorumlu olacaktır. Başka bir ifadeyle, hekimin sözleşmeyi ihlal ettiği hâllerde, uygulanan tıbbi müdahale hukuka aykırı olmasına rağmen zarar ortaya çıkmamışsa hekim

---

¹³¹ Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.238.

¹³² Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.10.

sorumlu tutulmaz¹³³. Zarar, maddi zararların yanında manevi zararları da içerisinde alan geniş anlamda kullanılan bir kavramdır. Hekimin hukuki sorumluluğunun kapsamına, hem maddi hem de manevi zararlar dâhildir¹³⁴. Hekim, tıbbi müdahaleyi gerçekleştirmeden önce hastasını aydınlatmamış ve rızasını almamışsa sözleşmeyi ihlal etmiş olacaktır. Tıbbi müdahale öncesi hastanın rızasının alınmaması ve uygulama hakkında aydınlatılma yapılmaması, hekimin hastayı aydınlatma borcuna aykırılığı oluşturur. Söz gelimi, böyle bir tıbbi müdahale, tıbbi kurallara uygun ve başarılı bir şekilde gerçekleşmiş olabilir. Hatta, hasta beklenenden daha kısa bir iyileşme süreci göstermiş de olabilir. Fakat böyle bir durumda da zarar oluşacaktır. Öğretide, kişinin yaşam ve sağlığına ilişkin hukuka aykırı bir el atma niteliği taşıyan tıbbi müdahalenin, hastanın kişilik hakkını ihlal edeceği ve manevi zarara sebep olacağı ifade edilmiştir¹³⁵.

2.1.5.2.2. Maddi zarar

Kişinin mal varlığında iradesi dışında oluşan eksilme, “maddi zarar” olarak tanımlanır. Maddi zararın; malvarlığında fiilen azalma, uğranılan zarardan dolayı malvarlığında artış olmama, kazanç kaybı, kardan mahrumiyet gibi görünüşleri vardır¹³⁶. Tıbbi müdahale nedeniyle zarar gören, bedensel bütünlüğün zedelenmesinden doğan maddi zararların(çalışma gücü kaybına ilişkin zararların, ekonomik geleceğin sarsılmasına ilişkin zararın ve tedavi giderlerinin) tazmin edilmesini isteyebilir¹³⁷. Tedavi giderlerine: muayene, teşhis, tedavi, ilaç, tekerli sandalye masrafı, fizik tedavi masrafları, tıbbi müdahale nedeniyle bakıcı ve hemşireye ödenen ücretler örnek olarak verilebilir¹³⁸. Hasta, tıbbi müdahale nedeniyle bir organını(örneğin, bacağı) kaybetmiş de olabilir. Hastanın, Protez bacak için yapmış olduğu masraflar da tedavi giderlerine dâhildir¹³⁹.

---

¹³³ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.109 Aşçıoğlu, s.99; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*,s.74; Yılmaz, s.65.

¹³⁴ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.121; Aşçıoğlu, s.100; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.75; Yılmaz, s.66 vd.; Hakeri, s.447 vd.

¹³⁵ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.121,122 ; Aşçıoğlu, s.99 vd.; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*,s.75.

¹³⁶ Yılmaz, s.66; Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Yetkin Yayınları, s.588 vd.

¹³⁷ TBK, m.53 ve m.54.

¹³⁸ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 843-844.

¹³⁹ *Ibid.*

Zarar gören, tıbbi müdahale nedeniyle sürekli ve geçici olarak çalışma gücünü kaybedebilir. Örneğin bir hasta, tıbbi müdahale nedeniyle bacağında sürekli bir güç kaybına uğrayabilir. Bacağındaki güç kaybı, hastanın çalışma gücünde de bir kayıp yaratıp, hastayı maddi zarara uğratabilir. Hasta, çalışma gücü kaybı nedeniyle oluşan maddi zararının tazmin edilmesini isteyebilir. Beden gücünde azalma meydana gelen kişinin gelirinde herhangi bir düşüş olmasa da aynı kazancı sürdürebilmek için yaşlılarına ve meslektaşlarına kıyasla daha fazla çaba harcaması gerektiğinden, bu durumda da zarar görenin tazminat talep edebileceği kabul edilmiştir¹⁴⁰. Ek olarak, Hastanın geç taburcu edilmesi veya teşhiste gecikilmesi sebepleriyle fazladan yapılan masraflar da talep edilebilir. Tıbbi müdahale nedeniyle hastanın iş yeri kapatılmışsa bundan doğan zararlar da maddi zararlara örnektir¹⁴¹.

Bazı durumlarda, vücut bütünlüğünün ihlal edilmesi, kişinin ekonomik geleceğinde bir sarsılmaya sebep olabilir. Vücut bütünlülüğü ihlal edilen zarar görenin, eski işini devam ettirmesi ya da piyasada yeni bir iş bulması zorlaşabilir¹⁴². Bir mankenin tıbbi müdahale nedeniyle yüzünde kalıcı bir iz kalmasını örnek olarak verelim. Mankenin yüzündeki iz, piyasada yeni bir iş bulmasına engel olup, mesleki olarak onu zora sokacaktır. Bu sebeple, mankenin ekonomik geleceğinin sarsılmasından kaynaklı bir zarara uğradığı söylenebilir¹⁴³.

Ayrıca, zarara uğrayan hastanın ölümü hâlinde, diğer ilgililer ölenin desteğinden mahrum kaldıklarını ileri sürerek, “destekten yoksun kalma tazminatı” adı altında tazminat talebinde bulunabilirler¹⁴⁴.

2.1.5.2.3. Manevi zarar

Manevi zarar: kişilik ve şahsiyet haklarına, onur, saygınlık, sır ve özgürlükler gibi manevi değerlere yapılan hukuka aykırı bir saldırı nedeniyle bir kişinin hissettiği bedensel ve manevi acıdır¹⁴⁵. Manevi zarar, hastanın psikolojik ve ruhsal değerini, kişisel varlığını ilgilendirir. Zarar, vücut bütünlüğünün hukuka aykırı olarak ihlal

---

¹⁴⁰ Gençer Özdemir, “Trafik Kazalarından Kaynaklanan Bedensel (Cismani) Zararlar.” *Yargıtay Kararları Işığında Güncel Medeni Hukuk Problemleri Sempozyumu Bildiri Özetleri*, On İki Levha Yayıncılık, 2018, s.11.

¹⁴¹ Hakeri, s.447.

¹⁴² Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.849.

¹⁴³ *Ibid.*

¹⁴⁴ TBK, m.53, f.3.

¹⁴⁵ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.599.

edilmesinde ve/veya kişilik değerinin ihlal edildiği durumlarda ortaya çıkar. Başka bir anlatımla, manevi zarar, sadece hastanın vücut bütünlüğünün ihlal edilmesi ihtimalinde oluşmayacaktır. Örneğin hekim, hastasının sırlarını üçüncü kişilere ifşa ederse manevi zarar bu durumda da ortaya çıkacaktır. Burada, hastanın vücut bütünlüğü ihlale uğramasa da kişilik haklarına doğrudan yapılan bir tecavüz söz konusudur. Yanlış uygulanan enjeksiyonun siyatik sinirlerini etkilemesi sonucu felç kalan bir kişinin ömür boyu çekeceği ıstırap da manevi zarara örnek olarak verilebilir¹⁴⁶. Zararı, ruhsal ya da manevi zedelenme olarak ifade edelim. Hukuka aykırı eylem neticesinde ruhsal zedelenmeye uğrayan hasta, bu manevi zedelenmeye binaen tazminat talebinde bulunabilecektir¹⁴⁷. Manevi tazminat, hukuki dayanağını TBK'nın 56'ncı ve 58'inci ve TMK'nın 24'üncü maddelerinden almaktadır.

2.1.5.3 Kusur

Sözleşme ilişkisinde vekil olan hekimin ihmali hareketindeki kusurunu tespit etmemize yarayan özen kıstası, TBK, m.506, f.3'de ifade edilmiştir. Hekimin kusurunu tespit ederken basiretli bir hekimden beklenen davranış esas alınacaktır¹⁴⁸. Başka bir anlatımla, hekim, basiretli bir hekimden beklenen özeni göstermiyorsa kusurludur. Hekim, kusuru olmadığını ispat etmedikçe hastanın uğradığı zararlardan sorumlu olacaktır. Hekim, kusurunun bulunmadığını, ancak kendisinden beklenen tüm özeni gösterdiğini ortaya koyarak ispat edebilir¹⁴⁹. Kusur, hekimin sorumluluğunun şartlarından birisidir¹⁵⁰. Hekim, basiretli bir hekim gibi hareket etmez ve hukuk düzeninin kınadığı bir davranışı gerçekleştirirse ya da başka şekilde davranma olanağı olmasına rağmen o davranışı sergilemeyerek sorumluluğa sebep olacak şekilde hareket ederse kusurlu hareket etmiş olur¹⁵¹. Genel olarak hekimin kusurunun belirlenmesinde objektif anlamda bir kıstasa gidilmektedir¹⁵². Ayrıca

---

¹⁴⁶ Hayrunnisa Özdemir, s.66.

¹⁴⁷ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.122; Aşçıoğlu, s.101; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.78.

¹⁴⁸ Aşçıoğlu, s.76 vd.

¹⁴⁹ Koyuncu Aktaş *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.253.

¹⁵⁰ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.100 vd.; Aşçıoğlu, s.72; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.79; Hakeri, s.443.

¹⁵¹ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.100 vd.; Aşçıoğlu, s.72; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.79; Filiz Berberoğlu Yenipınar, *Tıbbi Sorumluluk*, On İki Levha Yayıncılık, 2017, s.20.

¹⁵² Aşçıoğlu, s.76; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s. 79; Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.651. Bkz. yukarıda s.16 vd.

hekim, mesleki faaliyeti kapsamında göstermesi gereken özenin yanında, genel hayat tecrübelerine göre herkese yüklenebilecek dikkat ve özeni de göstermek zorundadır¹⁵³.

Hekim, hukuka aykırılık teşkil eden eylemi bilerek ve isteyerek gerçekleştirmiş ise “kast”; hukuka aykırı eylemin gerçekleşmesini istememekle birlikte, sonucun meydana gelmemesi için gerekli özeni göstermemiş ise “ihmal” söz konusu olacaktır. Bununla birlikte, hekimin kasti davranışının bulunduğu olaylarla sık olarak karşılaşmadığını belirtmek gerekir. İhmali davranışta hekim, eylemi nedeniyle hukuka aykırı davranmak istememekte; fakat hukuka aykırı sonucun doğmasını engellemek için elinden gelen çabayı göstermemektedir. İhmali davranış ise “ağır ihmal” ve “hafif ihmal” olmak üzere ikiye ayrılır. Ağır ihmal, aynı şartlar altında makul bir insanın alacağı en basit nitelikteki tedbirlerin alınmamış olmasıdır. Hafif ihmal ise ancak dikkatli insanların gösterebileceği özenin gösterilmemesidir¹⁵⁴. Yine de tıp mesleğinde en küçük bir dikkatsizliğin bile hastanın canına mal olabileceği veya bedensel bütünlüğünün zarara uğrayabileceği bir gerçektir. Kusur, hekimin sorumlu olacağı tazminat miktarının hesaplanmasında da dikkate alınacaktır¹⁵⁵.

TBK m.114, f.1 hükmüne göre: “*Borçlu, genel olarak her türlü kusurunda sorumludur.*” Dolayısıyla, aksine bir düzenleme bulunmadıkça borçlu, hafif kusurundan da sorumlu olacaktır. Hasta ile arasındaki hukuki ilişkide hekim, hafif kusurdan da sorumludur¹⁵⁶. Yargıtay’ın farklı kararlarında, hekimin hafif kusurundan da sorumlu tutulması gerektiği vurgulanmıştır¹⁵⁷.

TBK’nın 115’inci maddesinde, borçlunun ağır kusurundan sorumlu olmayacağına ilişkin önceden yapılan bir anlaşmanın kesin olarak hükümsüz olduğu hükmüne yer verilmiştir. Hekimin ağır kusurundan sorumlu olmayacağına dair

---

¹⁵³ Doktorlar hastalarının zarar görmemesi için yalnız mesleki değil, genel hayat tecrübelerine göre herkese yüklenebilecek dikkat ve özeni de göstermek zorundadır. Yargıtay 13.HD., 6 Kasım 2000 Tarih ve 8590/9569 Sayılı Karar (www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi: 01.05.2023).

¹⁵⁴ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.103; Aşçıoğlu, s.92; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.82; Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.653.

¹⁵⁵ Aşçıoğlu, s.91; Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.252.

¹⁵⁶ Koyuncu Aktaş, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, s.211.

¹⁵⁷ Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, 3 Aralık 2015 tarihli ve 2014/38783 E., 2015/35437 K. sayılı kararı (www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi: 04.03.2025). Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, 1 Mart 2016 tarihli ve 2015/3276 E., 2016/6289 K. sayılı kararı (www.lexpera.com.tr, Erişim Tarihi: 04.03.2025).

önceden yapılan anlaşmalar da hükümsüzdür. Bu, hekimlik sözleşmesinde hekimin, ağır ihmali veya kendi kastı için sorumsuzluk anlaşması yapamayacağı anlamına gelmektedir¹⁵⁸. TBK, m.115, f.3'de, kanun ya da yetkili makamlar tarafından verilen izne göre yürütülen bir hizmette, meslekte veya sanatta, borçlunun hafif kusurundan bile sorumlu olmayacağına ilişkin önceden yapılan anlaşmanın kesin olarak hükümsüz olduğu hükmüne yer verilmiştir. Hekimlik mesleği: uzmanlığı gerektiren, kanun ya da yetkili bir makam tarafından verilen bir izin ile icra edilebilen bir meslektir. Bu sebeple, hekimin hafif kusurdan sorumlu olmayacağına ilişkin önceden yapılmış anlaşmalar da kesin olarak hükümsüzdür¹⁵⁹.

TBK m.116, f.3 hükmüne göre, "*Uzmanlığı gerektiren bir hizmet, meslek veya sanat, ancak kanun veya yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütülebiliyorsa, borçlunun yardımcı kişilerin fiillerinden sorumlu olmayacağına ilişkin anlaşma kesin olarak hükümsüzdür.*" Hekim, yardımcı kişilerin eylemlerinden (hafif kusurları da dâhil olmak üzere) sorumludur¹⁶⁰.

2.1.5.4. İlliyet bağı

İlliyet bağı hukukta: zararlar, sorumluluğun bağlandığı davranış arasındaki sebep- sonuç ilişkisi olarak adlandırılmaktadır¹⁶¹. İlliyet bağı, sözleşmeye dayalı veya sözleşme dışı sorumlulukta mutlaka aranan bir unsurdur¹⁶². Hekimin sorumlu olabilmesi için zarar ile kusurlu eylemi arasında bir neden-sonuç ilişkisinin bulunması gerekir. Hastanın zarara uğraması, hekimin kusurlu hareketinden kaynaklanmıyorsa hekimin sorumluluğu doğmayacaktır¹⁶³. Böyle bir durumda, hekimin kusurlu hareketi ile hastanın zarara uğraması arasında bir bağlantı yoktur. Türk Hukuku'nda hâkim bir yer tutan uygun illiyet bağı teorisine göre, bir eylemin neden sayılabilmesi için eylemin, yaşam deneyimi ve olayların normal akışı gereği

---

¹⁵⁸ Hayrunnisa Özdemir, s.68

¹⁵⁹ *Ibid.*

¹⁶⁰ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.1221-1222. "...uzmanlığı gerektiren bir hizmet, meslek veya san'at, ancak, kanun veya yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütülebildiği takdirde, borçlunun, ifa yardımcılarının hafif kusurundan bile sorumluluktan kurtulması yolunun kapatılması amaçlanmıştır..." TBK Madde Gerekçeleri, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d23/c050/tbmm23050003ss0321.pdf>.

¹⁶¹ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.605.

¹⁶² *Ibid.*

¹⁶³ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.118; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.88.

meydana gelebilecek sonucu doğurabilecek nitelikte olması gerekir¹⁶⁴. Örneğin, Yargıtay bir kararında: “...*Davacıların eşi ve annesi olan A'nın SSK Hastanesi hekimi olan davaluların ihmalleri sonucunda doğum yaparken bebeği ile birlikte vefat ettiği ileri sürülmekte...*” ifadelerini kullanarak hekim ile zararlı sonuç arasındaki uygun illiyet bağının tespitini yapmıştır¹⁶⁵. Hekim, kendisinden beklendiği şekilde özenli hareket etmesine rağmen, hasta sakat kalmış ya da vefat etmiş olabilir. Hekimin ihlal hareketi ile sakatlık veya ölüm arasında bir neden-sonuç ilişkisi kurulamadığı durumda hekimin sorumluluğu doğmayacaktır.

2.2. Hekimin Akit Dışı Sorumluluğu

Hekim ile hasta arasında sözleşmeden kaynaklanan bir ilişki bulunmadığı takdirde, hekimin sorumluluğu, haksız fiil sorumluluğuna dayanacaktır¹⁶⁶. Sözleşme ilişkiden kaynaklanan sorumlulukta olduğu gibi hekimi haksız fiilden sorumlu tutabilmek için: bir hukuka aykırılığın bulunması, hekimin kusurlu bir eyleminin(kast, ihmal) olması, bu eylemin hastayı zarara uğratması ve bu zarar ile ihlal eylemi arasında uygun bir illiyet bağının bulunması gerekmektedir. Hekim ile hasta arasındaki sözleşmeden kaynaklanmayan sorumluluk hâli, uygulamada sıklıkla hekimin özel hastanede hizmet sözleşmesi ile veya devlet hastanesinde devlet memuru sıfatıyla çalışması durumlarında karşılaşılmaktadır¹⁶⁷. Böyle bir durumda hekim, ifa yardımcısıdır. Hastane işletmecisi, TBK, m.116 hükmü gereğince, hekimin hukuka aykırı olarak verdiği zararlardan, sözleşmeye aykırılık nedeniyle sorumlu tutulacaktır. Hasta, sağlık hizmetinden faydalanmak için doğrudan devlet hastanesine başvuracak veya özel bir hastane ile sözleşme yapabilecektir. Böyle bir durumda, hasta ile hekim arasında kurulmuş herhangi bir sözleşme bulunmaz. Sözleşme ilişkisi bulunmadığından dolayı hekim, hastanın zarara uğramasına sebep olursa TBK'nın 49'uncu vd. maddeleri uyarınca sorumlu tutulacaktır¹⁶⁸.

---

¹⁶⁴ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.610.

¹⁶⁵ Yargıtay 21. Hukuk Dairesi, 9 Şubat 2004 Tarih ve E., 2003/10347 K.2004/765.(legalbank.net, Erişim Tarihi : 04.03.2025).

¹⁶⁶ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*,s.116; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.11; Uygur, s.24; Hakeri, s.382.

¹⁶⁷ Aşçıoğlu, s.21 vd. ; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.110.; Hakeri, s.383 vd.

¹⁶⁸ Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.110.

2.3. Hekimin Vekaletsiz İş Görmeden Kaynaklanan Sorumluluğu

Hekimlik sözleşmesinin bulunmadığı durumlarda, hekimin hastaya uyguladığı tıbbi müdahale, niteliğine uygun düştüğü ölçüde vekaletsiz iş görmeye dayanacaktır. İlk olarak, acil durumlarda hekimin hastasına müdahale etmesi gerekebilir. Hatta böyle bir acil durumda tıbbi müdahalenin yapılması, hekim için bir yükümlülük oluşturur¹⁶⁹. İkinci olarak, hekim, hastayı ameliyat ederken, hastayı bilgilendiremediği yeni bir tıbbi müdahale uygulamak zorunda kalabilir. Zira hastanın sağlığı, bu tıbbi müdahalenin yapılmadığı durumda tehlikeye girecektir. Böyle bir durumda da hekimin vekaletsiz iş gördüğü kabul edilmektedir. Acil durumlarda hekimin hastaya müdahalesi ve ameliyat sırasında hekimin ameliyatı genişleterek yeni bir tıbbi müdahalede bulunması, hekimin vekaletsiz iş görmesi sayılmaktadır¹⁷⁰. Yargıtay bir kararında: bir böbrek taşı ameliyatı esnasında hastanın böbreğini alan, fakat bunu hastanın sağlığını ilgilendiren bir zaruret sebebiyle yapan hekimi sorumlu tutmamıştır. Kararda, yaranın kapatılarak hastadan izin alınıp ikinci bir ameliyata geçilmesinin, hastanın sağlığı bakımından sakıncalı olabileceği nedeni de gözetilmiştir¹⁷¹. Hekim öyle bir durumla karşılaşabilir ki hastanın rızasını alması mümkün olmaz ve hasta yaşamsal olarak tehlike altında bulunabilir. Hekimin böyle bir olayda uyguladığı tıbbi müdahale, vekaletsiz iş görme hükümlerine tabidir. Rızanın alınamadığı durumda uygulanan tıbbi müdahale, hastanın müdahaleye sonradan onay vermemesi nedeniyle vekaletsiz iş görme niteliği taşır. Zira, onay olmadığı için sözleşme kurulamamıştır. Hasta daha sonra hekimin uyguladığı tıbbi müdahaleye rıza gösterirse TBK, m.531 gereğince artık hekimin sorumluluğu, sözleşmesel sorumluluğa dayanacaktır¹⁷². Hekim, vekaletsiz iş gördüğü durumlarda, vekalet hâlinde olduğu gibi özenli ve dikkatli davranmalıdır. Aksi hâlde özensizliğinden sorumlu olur¹⁷³.

Bir başka durum ise hastanın (iş sahibinin) açıkça veya örtülü olarak yasaklamasına rağmen hekimin bir tıbbi müdahaleyi uygulaması durumudur. Böyle

---

¹⁶⁹ Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi, m.3.

¹⁷⁰ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.61, 147 ve 148; Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s. 106.; Yılmaz, s.112; Uygur, s.22,23; Hakeri, s.381.

¹⁷¹ Yargıtay 4. HD., 5 Mart 1971 Tarih ve E.1970/10853, K.2096 Sayılı Kararı için bkz. Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.105.

¹⁷² Bkz. yukarıda s.9.

¹⁷³ Bkz. Tandoğan, s.681-682; Zevkliler ve Gökyayla, s.639.

bir ihtimalde, TBK, m.527, f.2 uygulama alanı bulacaktır. İş sahibinin yasaklaması ahlaka ve hukuka aykırı da değilse hekimin beklenmedik hâlden sorumluluğu gündeme gelecektir¹⁷⁴. Hekim, zararın kendisinden kaynaklanmadığını, müdahalede bulunmamış olsaydı bile yine de o zararın meydana geleceğini ispat ettiği takdirde sorumluluktan kurtulur¹⁷⁵.

2.4. Hastaneye Kabul Sözleşmesi Kapsamında Hekimin ve Özel Hastane İşletmecisinin Sorumluluğu

2.4.1. Genel olarak

Hekim, tıbbi müdahaleyi, hasta ile arasındaki hekimlik sözleşmesi kapsamında kendi muayenehanesinde gerçekleştirebilir. Diğer yandan, hastanelerin yeterli sağlık personeli ve cihaz donanımına sahip olmaları sebebiyle, tıbbi müdahaleler için genellikle hastaneler tercih edilmektedir. Hastaneler özel ve kamu hastaneleri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Özel hastaneler, 24 Mayıs 1933 tarih ve 2219 sayılı Hususi Hastaneler Kanunu ile düzenlenmiştir¹⁷⁶. Kanun'un 1'inci maddesinde özel hastane sayılacak müesseselerin özellikleri sayılmıştır. Özel hastaneler, kamu hizmetinin dışında bulunan, yatırılarak hasta tedavi etme, rehabilitasyon ve doğum yardımlarında bulunma amacına yönelik faaliyet gösteren sağlık yurtları olarak tanımlanabilir¹⁷⁷. Hasta, bir özel hastanede yatarak tedavi altına alınmışsa hastane işletmecisi ile arasında hastaneye tam kabul sözleşmesi adında karma nitelikte bir sözleşme kurulur¹⁷⁸. Hastanın, bir hastanede yatarak tedavi hizmetinden yararlanmasını amaçlayan bu sözleşmelerin uygulamada üç türlü olduğu ifade edilmiştir. Bunlar, hekimlik sözleşmesi olmaksızın tam hastaneye kabul sözleşmesi, hekimlik sözleşmesi katkılı tam hastaneye kabul sözleşmesi(hastaneye

---

¹⁷⁴ Zarife Şenocak, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, s.106.

¹⁷⁵ Sera Reyhani Yüksel, "Hekimin Vekâletsiz İş Görmeden Doğan Sorumluluğu", in *Mehmet Akif Aydın'a Armağan*, İstanbul, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 2015, s.801.

¹⁷⁶ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.2219.pdf>.

¹⁷⁷ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.128.

¹⁷⁸ Halil Akkanat, "Hastaneye Tam Kabul Sözleşmesinin Görünüm Tarzları ve Sorumluluk Düzeni", in *Prof. Dr. Özel Seçili'ye Armağan*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2006, s.25, 28; Durak, s.148.

tam kabul sözleşmesi ve hekimlik sözleşmesi) ve bölünmüş(kısmî) hastaneye kabul sözleşmesidir¹⁷⁹.

2.4.2. Hekimlik sözleşmesi olmaksızın hastaneye tam kabul sözleşmesi

Hekimlik sözleşmesinin olmadığı, yalnızca hastaneye tam kabul sözleşmesinin bulunduğu bir durumda hastane işletmecisi; teşhis, tedavi ve bakım yükümlülüklerini tek başına üstlenir¹⁸⁰. Diğer bir deyişle, hem hekimlik hizmetlerinin hem de bakım hizmetlerinin yerine getirilmesinden yalnızca hastane işletmecisi sorumludur. Hasta, sözleşmeyi hastane işletmecisi ile yapar. Hekim, sözleşmenin tarafı değildir¹⁸¹. Sözleşmede şekil serbestisi esastır¹⁸². En başta, hastane işletmecisi, hastaya hekimlik hizmetini sağlama yükümlülüğü altındadır¹⁸³. Bu, hastane işletmecisinin asıl borcudur¹⁸⁴. Ayrıca hastane işletmecisinin, sadakat ve özen gösterme, kayda geçirme ve sır saklama gibi yan yükümlülükleri bulunmaktadır¹⁸⁵. Yatarak tedavi hizmetinin içerisinde dâhil olan her türlü hizmet, hastane işletmecisi tarafından karşılanmaktadır. Bu hizmetlere: EKG, röntgen, MR, yoğun bakım hizmeti, temizlik, yemek servisi, oda tahsisi, ilaçların temini vb. örnek olarak gösterilebilir¹⁸⁶. Hasta ise sözleşme kapsamında hastane işletmecisine ücret ödemekle yükümlüdür. Bu, hastanın asıl borcudur. Ayrıca, hastanın, hastane iç düzen kurallarına uyma, hekimin talimatlarına uyma, teşhis ve tedaviye yönelik sorulara

---

¹⁷⁹ Akkanat, s.25 vd.; Cahid Doğan, “Hekimlik Sözleşmesi Katkılı Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi (Hastaneye Tam Kabul Sözleşmesi Ve Hekimlik Sözleşmesi) İle Bölünmüş-Kısmî Hastaneye Kabul Sözleşmesi (Kısmi Hastaneye Kabul Sözleşmesi ve Hekimlik Sözleşmesi, Dar Anlamda Hastaneye Kabul Sözleşmesi)”, *Tip Hukuku Dergisi*, Sayı 6, 2014, s.183-184; Durak, s.148; Zafer Kahraman, “Özel Hastanelerin Hukuki Sorumluluğu”, *Banka ve Finans Hukuku Dergisi*, Cilt 8, Sayı 32, 2019, s.1273.

¹⁸⁰ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.134; Gültezer Hatırnaz Erol, *Özel Hastaneler İle Hasta Arasında Kurulan Hastaneye Kabul Sözleşmeleri ve 21.09.2009 Tarihli Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı İncelemesi*, İstanbul Barosu Sağlık Hukuku Merkezi, “Sağlık Hukuku Makaleleri”, 10/17 Eylül 2011, İstanbul 2012, s.192; Durak, s.149; Arslan, s.414; Mine Ercevahir, “Özel Hastaneye Kabul Sözleşmesi” *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 13, 2022, s.460; Kahraman, s.1273.

¹⁸¹ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.135; Akkanat, s.28; Hatırnaz Erol, s.197; Durak, s.150; Arslan, s.414.; Ercevahir, s.460.

¹⁸² Hatırnaz Erol, s.201; Durak, s.150.

¹⁸³ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.150; Hatırnaz Erol, s.197; Durak, s.154; Kahraman, s.1276.

¹⁸⁴ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.150.

¹⁸⁵ *Ibid.*, s.145.

¹⁸⁶ Akkanat, s.31; Durak, s.155.

cevap verme gibi yan yükümlülükleri bulunmaktadır¹⁸⁷. Hastaneye tam kabul sözleşmesi kapsamında; tedavi, teşhis gibi sağlık hizmetlerini sunan hekim, hastanenin ifa yardımcısı konumundadır¹⁸⁸. Hastaneye tam kabul sözleşmesi karma sözleşme türlerinden kombine sözleşme türüne girmektedir. Kombine sözleşmelerde, kanunda öngörülen hükümler, kanunun öngörmediği bir şekilde bir araya gelmektedir. Bu sözleşmelerde, taraflardan biri çeşitli tiplerde birden fazla edimi yerine getirmeyi üstlenirken, diğer taraf tek bir edimi yerine getirmeyi, genellikle bir ücret ödemeyi üstlenir¹⁸⁹. Hastaneye tam kabul sözleşmesinde, vekalet sözleşmesinin(hekimlik hizmetleri için), kira sözleşmesinin (Hasta odasının kullanımı için), satış sözleşmesinin(İlaç ve tıbbi malzeme temini için) ve hizmet sözleşmesinin (Yemek, temizlik gibi hizmetler için) unsurları bir arada bulunmaktadır¹⁹⁰. Öğretide, hastaneye tam kabul sözleşmesinde asıl edimin tıbbi tedavi olmasından dolayı sözleşmeye, vekalet sözleşmesi hükümlerinin uygulanması gerektiği ifade edilmiştir¹⁹¹. Söz konusu görüşe göre, tâli nitelikteki diğer yükümlülükleri ilgilendiren sözleşmeler(kira, satış) uygun düştüğü ölçüde vekalet sözleşmesine kıyasen uygulanması gerekmektedir¹⁹². Hastaneye tam kabul sözleşmesi kapsamında hastayı aydınlatmakla yükümlü olan kişi, hastane işletmecisidir¹⁹³.

Hastane işletmecisi, hastanede çalışan hekimlerin, hemşirelerin, hasta bakıcıların hastaya verdikleri maddi ve manevi zararlardan sorumludur¹⁹⁴. Zararın meydana geldiğini hasta ispat etmelidir. Zarar uğrayan hasta, tazminat taleplerini hastane işletmecisine yöneltebilir. Hastane işletmecisi, sözleşmesel yükümlülüklerini ifa yardımcıları(hekimler, hemşireler, hastabakıcılar vb.) vasıtasıyla yerine getirmektedir. Hastane işletmecisi bu açıdan, TBK, m.116'ye göre sorumlu

---

¹⁸⁷ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.145.

¹⁸⁸ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.134; Hatırnaz Erol, s.197; Durak, s.155; Sera Reyhani Yüksel "Yardımcı Kişilerin Fiillerinden Sorumluluğun Şartları", *Legal Hukuk Dergisi*, Cilt: 20, Sayı 240, 2022, s.4676.

¹⁸⁹ Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, s.942-943.

¹⁹⁰ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.140; Hatırnaz Erol, s.192; Durak, s.152; Kahraman, s.1274.

¹⁹¹ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.142-143; Hatırnaz Erol, s.192; Durak, s.153.

¹⁹² Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.142-143; Hatırnaz Erol, s.192; Durak, s.153.

¹⁹³ Hatırnaz Erol, s.201; Durak, s.156.

¹⁹⁴ Hatırnaz Erol, s.208; Durak, s.157; Kahraman, s.1276.

olacaktır¹⁹⁵. Ayrıca, işletmeci, hastanedeki organizyon eksikliklerinin zarara sebep olması hâlinde de sorumlu tutulacaktır(TBK, m.66, f.3)¹⁹⁶. Hastanede bulunan organizyasyon eksikliklerine: yanlış ve yanıltıcı labaratuvar test sonuçları, tıbbi teçhizat eksikliği, tıbbi teçhizatların bakımlarının yeterince yapılmamış olması, yeterli dezefektasyon yapılmaması nedeniyle üzerinde bulaşıcı hastalık bulunan ekipman vb. örnek olarak verilebilir¹⁹⁷. Organizyasyon sorumluluğunda işletme faaliyetini meydana getiren unsurlara, işletme faaliyetinde kullanılan araç ve gereç, taşınır ve taşınmaz maddi işletme unsurları, ürün (mal) ve hizmet gibi üretilen ya da sunulan çıktılar dâhildir¹⁹⁸. Ayrıca, sadece hastaneye tam kabul sözleşmesinin bulunduğu, hekimlik sözleşmesinin bulunmadığı durumlarda hastanın hekimden haksız fiil kapsamında(TBK, m.49) talepte bulunabileceği öğretide ifade edilmiştir¹⁹⁹.

2.4.3. Hastaneye tam kabul sözleşmesi ve hekimlik sözleşmesi

Hasta, hem hekimle hekimlik sözleşmesi hem de hastane işletmecisiyle hastaneye tam kabul sözleşmesi yapabilir. İki ayrı sözleşmenin bulunduğu böyle bir durumda hasta, sözleşme yaptığı hekimin tedaviye katılmasını istemektedir²⁰⁰. Bu durumda da hastaneye tam kabul sözleşmesi tüm hüküm ve sonuçlarıyla bulunmaktadır. Ayrıca, hekimlik sözleşmesinden kaynaklanan yükümlülükler hekime de yüklenmektedir. Hasta, hastaneye tam kabul sözleşmesi kapsamında hastane işletmecisine ücret ödemekle yükümlüdür. Hasta ile hekim arasında yapılan ayrı bir sözleşme olduğundan, hasta, hekime de ücret ödemekle yükümlüdür²⁰¹. Hekimlik hizmetinin yerine getirilmesi, hem hastane işletmecisinin hem de hekimin yükümlülüğündedir. Diğer yandan, bakım hizmetlerinden yalnızca hastane

---

¹⁹⁵ Kahraman, s.1276.

¹⁹⁶ Doğan, “Hekimlik Sözleşmesi Katkılı Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi”, s.186; Kahraman, s.1294.

¹⁹⁷ Kahraman, s.1294-1295.

¹⁹⁸ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.713.

¹⁹⁹ Bkz. yukarıda s.26 vd.

²⁰⁰ Akkanat, s.25-26; Hatırnaz Erol, s.198; Doğan, “Hekimlik Sözleşmesi Katkılı Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi”,s.185; Durak, s.160-161; Kahraman, s.1274.

²⁰¹ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.136; Akkanat, s.37; Doğan, “Hekimlik Sözleşmesi Katkılı Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi”, s.185. Durak, s.16.

işletmecisi sorumludur²⁰². Hastaneye tam kabul sözleşmesi ve hekimlik sözleşmesinin birlikte bulunduğu durumlarda, hem hastane işletmecisi hem de hekim hastayı aydınlatmakla yükümlüdür²⁰³. Bu tip sözleşme ilişkisi daha ziyade ameliyatı gerektiren tedavi hizmetlerinde görülmektedir. Hasta, kendi seçtiği, uzmanlığına güvendiği bir hekimin tıbbi müdahaleyi gerçekleştirmesini ister. Seçilen hekim, genellikle ilgili tıbbi müdahale hususunda hastanede bölüm başkanı olarak görev yapmaktadır²⁰⁴. Tıbbi müdahaleden kaynaklanan zararlardan hastane işletmecisi ve hekim, TBK, m.511, f.2'deki: "*Vekâleti birlikte üstlenenler, vekâletin ifasından müteselsil olarak sorumludurlar...*" hükmü uyarınca müteselsilen sorumludur²⁰⁵. Eklemek gerekir ki hastane işletmecisinin, hekimin borca aykırı fiillerinden dolayı, TBK, m.116'ya dayanan sorumluluğu da devam etmektedir²⁰⁶. Zira hekim, hekimlik sözleşmesinden kaynaklanan borcunu ifa ederken, aynı zamanda hastane işletmecisinin ifa yardımcısı sıfatıyla hareket etmektedir²⁰⁷. Hastaneye tam kabul sözleşmesinden başka, ayrıca hekimlik sözleşmesi bulunduğundan, hekim, TBK, m.112'ye göre de sorumlu olacaktır²⁰⁸. Teşhis ve tedavi sırasında yardımcı personelin(hemşire, anestezi uzmanı vb.) zarar verici eylemlerinden ise hem hekimin hem de hastane işletmecisinin sorumlu olduğu öğretide ifade edilmiştir²⁰⁹. Yardımcı personel, örneğin bir hemşire, hastane işletmecisinin ifa yardımcısı olduğu gibi aynı zamanda hekimin de ifa yardımcısıdır. Bu hâlde, hekim ve hastane işletmecisi TBK, m.116'ya göre sorumlu olacaktır²¹⁰.

2.4.4. Bölünmüş (kısmi) hastaneye kabul sözleşmesi ve hekimlik sözleşmesi

Bölünmüş (kısmi) hastaneye kabul sözleşmelerinde, hastane işletmecisi yalnızca bakım(oda hizmeti, yeme-içme, ilaç vb.) sağlama borcu altına girmektedir.

---

²⁰² Akkanat, s.36-37; Doğan, "Hekimlik Sözleşmesi Katkılı Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi", s.186. Durak, s.164; Kahraman, s.1274.

²⁰³ Doğan, "Hekimlik Sözleşmesi Katkılı Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi", s.185; Durak, s.156.

²⁰⁴ Akkanat, s.36.

²⁰⁵ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.136-137 ve s.153; Doğan, "Hekimlik Sözleşmesi Katkılı Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi", s.186.

²⁰⁶ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.136; Durak, s.164; Doğan, "Hekimlik sözleşmesi Katkılı Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi", s.186-187.

²⁰⁷ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.136.

²⁰⁸ Durak, s.164; Doğan, "Hekimlik Sözleşmesi Katkılı Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi", s.187.

²⁰⁹ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.153; Durak, s.164.

²¹⁰ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.153.

Tedavi ve teşhis gibi hizmetlerin sunulması ise tek başına hekimin sorumluluğundadır²¹¹. Hasta iki ayrı sözleşmenin tarafı konumundadır. Bunlardan biri, bakım hizmetlerini ilgilendiren, hastane işletmecisi ile yapılmış olan hastaneye kabul sözleşmesidir. Diğeri, hekimi tıbbi müdahalede bulunma yükümlülüğü altına sokan hekimlik sözleşmesidir²¹². Hastanın her iki sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüğü ise ücret ödemektir. Hasta, bakım hizmetleri için hastane işletmecisine, hekimlik hizmeti için hekime karşı ücret ödeme borcu altına girer²¹³. Hekim ve hastane işletmecisi, yalnızca sözleşmeyle borçlandıkları edime yönelik sorumlu tutulabilir²¹⁴. Hekim, hastane işletmecisinin bir personeli veya ifa yardımcısı olmadığı gibi hastane işletmecisi de hekimin bir personeli veya ifa yardımcısı değildir²¹⁵. Hekimlik sözleşmesinin tarafı, kendi özel muayenehanesinde serbest meslek faaliyeti kapsamında çalışan hekimlerdir. Uygulamada bu sözleşmelere, özel hastanede kısmi statüde görev yapan, aynı zamanda kendi kliniğinde serbest çalışan hekimlerin de taraf olduğu görülmektedir²¹⁶.

Hasta, bakım hizmetlerinden kaynaklanan bir borca aykırılık durumunda, bu hizmetlerinden sunulmasından sorumlu olan hastane işletmecisine karşı dava açabilir. Tıbbi müdahaleyi ilgilendiren bir borca aykırılık durumunda ise davasını hekime yöneltebilir²¹⁷. Hastane işletmecisinin, bu sözleşme ilişkisinde de organizasyon sorumluluğu(TBK, m.66, f.3) bulunmaktadır²¹⁸.

Bazı durumlarda, hasta ile hastane işletmecisi arasında doğrudan hastaneye kabul sözleşmesi kurulmaz. Hekim, hastane işletmecisi ile hastası adına ve hesabına bu sözleşmeyi yapar. Bu ihtimalde de hasta ve hastane işletmecisi arasında doğrudan

---

²¹¹ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.137-138 ve s.153-154; Akkanat, s.38. Hatırnaz Erol, s.199; Durak, s.166.

²¹² Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.137-138; Akkanat, s.38; Hatırnaz Erol, s.199; Durak, s.166.

²¹³ Akkanat, s.39; Durak, s.167; Doğan, “Hekimlik Sözleşmesi Katkılı Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi”, s.193.

²¹⁴ Akkanat, s.39.

²¹⁵ *Ibid.*

²¹⁶ Durak, s.166-167; Doğan, “Hekimlik Sözleşmesi Katkılı Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi”, s.190-191.

²¹⁷ Durak, s.167; Doğan, “Hekimlik Sözleşmesi Katkılı Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi”, s.191.

²¹⁸ Çağlar Özel ve Doğan N. Leblebici, “Organizasyon Kusurundan Doğan Zarar Açısından Özel Hastane ve Hekimlerin Sorumluluklarına Kısa Bir Bakış”, *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, Cilt 10, Sayı 2, 2007, s.187.

bir hukuki ilişki kurulmuş olacaktır²¹⁹. Hekimin, hastası adına ve hesabına hareket ettiği bir koşulda, ikâme vekaletin söz konusu olduğu öğretilerde ifade edilmiştir²²⁰. Diğer yandan hekim, hastane işletmecisi ile kendi adına ve hesabına da bir sözleşme yapabilir. Bu durumda, alt vekaletin bulunduğu kabul edilmektedir. Bu hâlde, iki adet sözleşme bulunmaktadır: hastanın hekimle yaptığı hekimlik sözleşmesi ve hekimin, hastane işletmecisi ile yaptığı kısmi hastaneye kabul sözleşmesi. Hasta böyle bir ihtimalde, kısmi hastaneye kabul sözleşmesinin tarafı değildir. Bu sebeple, hastane işletmecisine karşı doğrudan sözleşmeye dayalı bir talep hakkı bulunmamaktadır²²¹.

Yardımcı personelin, örneğin hemşirenin, eylemlerinden kaynaklı olarak hasta bir zarara uğrarsa bu durumda sorumluluğun tespiti başka bir mesele hâline gelecektir. Öğretilerde, sorumluluğun kimde olduğu ikili bir ayrıma tabi tutularak açıklanmıştır²²². Birinci durum, yardımcı personelin tıbbi müdahalenin ifası sırasında zarar verici davranışta bulunmasıdır. Bu durumda hekim, TBK, m.116 kapsamında sorumludur. Çünkü bir yardımcı personel, örneğin bir anestezi uzmanı, sırf bu tıbbi müdahale(örneğin, ameliyat) bakımından hekimin ifa yardımcısıdır²²³. İkinci durum, tıbbi müdahale dışında, bakım hizmetlerine dâhil bir edimin ifası sırasında yardımcı personelin zarara sebep olmasıdır. Bu durumda, bakım hizmetini üstlenen hastane işletmecisi, yardımcı personelinin bakım hizmeti kapsamındaki eylemlerinden TBK, m.507, f.3 ve TBK, m.116 kapsamında sorumludur²²⁴. Hekimin sorumluluğu ise alt vekalet ilişkisinin caiz olup olmamasına göre değişmektedir. Alt vekalet caiz ise hekim sadece hastaneyi seçme ve talimat vermede özenli hareket etme bakımından sorumludur(TBK, m.507, f.2). Alt vekalet caiz değil ise hekim, yardımcı personelin zarar verici davranışını sanki kendisi gerçekleştirmiş gibi sorumludur(TBK, m.507, f.1)²²⁵.

---

²¹⁹ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.138; Akkanat, s.39-49; Durak, s.168.

²²⁰ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.138-139 ve s.155; Doğan, "Hekimlik Sözleşmesi Katkılı Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi", s.192.

²²¹ Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.155; Durak, s.168.

²²² Ayan, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, s.155.

²²³ *Ibid.*

²²⁴ *Ibid.*, s.156.

²²⁵ *Ibid.*

3. TIBBİ ROBOTİK CİHAZLAR VE HUKUKİ SORUMLULUK

3.1.Tıbbi Robotik Cihaz Kavramı

Sağlık hizmetlerini uygularken teknolojiden faydalanmak, hekimin hakkı ve yükümlülüğüdür²²⁶.Hekimlik Meslek Etiği Kuralları'nda, hekimin bilimsel gelişmeleri takip etmesinin gerekliliği vurgulanmıştır²²⁷.Teknolojinin, tedavi ve teşhiste kullanılmasını istemek, hasta için de bir haktır.²²⁸ Bu kapsamda, tıbbi robotik cihazların sağlık hizmetlerinde kullanılması, hekimin mesleki faaliyeti ve tıbbi müdahalesi dâhilinde olağan bir durum olacaktır. Bununla birlikte, teknolojik gelişmeleri takip etmek, hasta haklarını ve menfaatlerini gözetmek noktasında hekim için bir gereklilik hâline de gelebilecektir. Bu aşamada, robot ve tıbbi robotik cihaz kavramlarını açıklayacağız.

Birleşmiş Milletler(BM) robot bilimi raporunda, robotu: kısmen ya da tamamen otonom şekilde çalışan, tekrar programlanması mümkün bir “makine” olarak tanımlamıştır²²⁹. Robotlar, hissetme, düşünme ve eyleme geçme süreçlerine dayanan bir paradigma üzerine inşa edilmiştir. Sensörleri aracılığıyla çevresini algılar ve değişiklikleri tespit eder, işlemcileri veya yapay zeka sistemleri sayesinde uygun tepkileri belirler ve efektörleri vasıtasıyla çevresiyle etkileşim kurar. Robotun varlığı, bu üç temel işlevin bir arada bulunmasına bağlıdır. Bu bileşenlerden birinin eksikliği hâlinde robotun varlığından söz edilemez²³⁰.

---

²²⁶ Türk Toraks Derneği Etik Kurulu Hekim Hakları
(<https://toraks.org.tr/site/community/downloads/d366>).

²²⁷ Hekimlik Meslek Etiği Kuralları, m.5.

²²⁸ Hasta Hakları Yönetmeliği, m.11.

²²⁹ Armağan Ebru Bozkurt Yüksel, “Robot Hukuku”, *Türkiye Adalet Akademesi Dergisi*, Sayı 29, 2017, s.87; Şafak Parlak Börü, “Robotik Cerrahi Müdahaleden Doğan Hukuki Sorumluluk”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 10, Sayı 2, 2019, s.759.

²³⁰ Çağlar Ersoy, *Robotlar, Yapay Zeka ve Hukuk*, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık, 2020, s.6 Koyuncu Aktaş, “Hekim Ve Hastanenin Cerrahi Robot Kullanımının Hastaya Verdiği Zarardan Sorumluluğu”,s.1699.

Tıbbi cihazlara ilişkin olarak mevzuatımızda, 2 Haziran 2021 tarih ve 31499 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, Tıbbi Cihazlar Yönetmeliği²³¹ ile İn vitro Tanı Amaçlı Tıbbi Cihazlar Yönetmeliği²³² bulunmaktadır. Tıbbi Cihaz Yönetmeliği'nin 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (eee) bendinde tıbbi cihazlar: hastalığın tanısı, önlenmesi ve tedavisi süreci de dâhil olmak üzere geniş bir yelpazede aktif rol oynayan cihazlar olarak tanımlanmıştır. Aynı şekilde, İn vitro Tanı Amaçlı Tıbbi Cihazlar Yönetmeliği'nde de bu tanımlamaya yer verilmiştir(m.3, f.1, b.III).

Tıbbi robotik cihazların mevzuatımızda bir tanımı bulunmamaktadır. Bir tanımlamaya göre: tıbbi robotik cihaz, tamamen otonom olmayan, cerrah tarafından kontrol edilebilen sistemlerdir²³³. Tıbbi robotik cihazlar: tedavide, korumada ya da rehabilitede kullanılan, yarı otonom ya da tamamen otonom şekilde tekrar programlanabilen, hisset-düşün-eyleme geç paradigması üzerine inşa edilmiş, sensörleri ile çevresini hisseden ve değişimi algılayan, işlemcileri veya yapay zeka ile karar verebilen, efektörleri ile çevresindeki dünya ile etkileşime girebilen cihazlardır.

Tıbbi robotik cihazların daha ziyade cerrahi uygulamalarda kullanıldığını görmekteyiz. Kardiyovasküler cerrahide ilk kez kullanılmaya başlanan bu robotlar günümüzde: üroloji, jinekoloji, genel cerrahi, ortopedi, kalp damar cerrahisi gibi alanlarda da kullanılmaktadır²³⁴.

Tıbbi robot teknolojisine ve robotların tıbbi alanda kullanılmasına *Da Vinci Cerrahi Robotu* öncülük etmiştir²³⁵. Da Vinci Cerrahi Sistemi, hekimin el hareketleri doğrultusunda hareket edip, hekim ile aynı anda ameliyatı gerçekleştirmektedir²³⁶. Günümüzde sadece hekimin yönlendirmesi ile hareket eden bu robotlar, hekimin

---

²³¹ (<https://www.mevzuat.gov.tr>, Erişim Tarihi: 24.12.2023).

²³² (<https://www.mevzuat.gov.tr>, Erişim Tarihi: 24.12.2023).

²³³ Serkan Türkeli, *Sağlıkta İleri Teknoloji Uygulamaları*, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık 2019, s.46.

²³⁴ Parlak Börü, s.763.

²³⁵ *Ibid.*, s.761.

²³⁶ Da Vinci robotu ve cerrahi müdahalelerde kullanılan diğer robotlar hakkında bilgiler için bkz. (<http://www.acikbilim.com/2012/07/dosyalar/dr-robot-dr-robot-lutfen-ameliyathaneye.html>, Erişim Tarihi 02.07.2024).

talimatları dışında herhangi bir işlem yapmamaktadırlar²³⁷. Fiberoptik kameraların kullanılması ile daha az kesik açılmasını sağlayan robotlar, bedensel zararların azaltılmasında etkili olmuştur²³⁸. Tıbbi robotlar, ISO 8323 tanımlamasına göre hizmet robotu statüsündedir²³⁹.

Koyuncu Aktaş'ın *Butter*'dan aktardığına göre tıbbi robotlar beş alt kategoride incelenmektedir:

- (1) Robot destekli önleyici tedavi ve teşhis için kullanılan sistem (örneğin, PillCam COLON isimli akıllı kapsül);
- (2) Yardımcı robotik teknoloji (örneğin, Secom Ltd JP tarafından üretilen Myspoon isimli beslenmeye yardımcı robot);
- (3) Profesyonel bakıma yardımcı robotlar (örneğin, insanları taşımak için RIKEN (JP) tarafından geliştirilen RI-MAN);
- (4) Eski sağlığına kavuşma amaçlı rehabilitasyon tedavisi için kullanılan robotlar (örneğin, hastanın yürümesini desteklemek için Locomat);
- (5) Cerrahi müdahaleler için kullanılan robotlar (örneğin, minimal invaziv cerrahi uygulamaları için tasarlanmış Da Vinci gibi robotik cihazlar)²⁴⁰.

Tıp etiği ilkeleri kapsamında tıbbi robotlar şu kategoriler altında sıralanmıştır:

(1) Hastanelerde cerrahi alanda kullanılmak üzere tasarlanan ameliyat yardımcısı robotlar;

(2) Yaşlılara evde destek vermek üzere geliştirilen bakım robotları ve kaybolan duyu-motor yetilerinin düzeltilmesinde hastalara yardımcı olan rehabilitasyon robotları;

(3) Robotik protezler²⁴¹.

---

²³⁷ Armağan Ebru Bozkurt Yüksel, “Yıkıcı Teknolojilerin Bedensel Zararlara Etkileri”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Sayı 15, 2020, s.487.

²³⁸ Bozkurt Yüksel, “Yıkıcı Teknolojilerin Bedensel Zararlara Etkileri”, s.487.

²³⁹ Nihan Koyuncu Aktaş, “Hekim Ve Hastanenin Cerrahi Robot Kullanımının Hastaya Verdiği Zarardan Sorumluluğu”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 29, Sayı 3, 2021, s.1701.

²⁴⁰ Koyuncu Aktaş, “Hekim Ve Hastanenin Cerrahi Robot Kullanımının Hastaya Verdiği Zarardan Sorumluluğu”, s.1701- 1702.

²⁴¹ Koyuncu Aktaş, “Hekim Ve Hastanenin Cerrahi Robot Kullanımının Hastaya Verdiği Zarardan Sorumluluğu”, s.1702; Sevtap Metin, “Tıp Etiği İlkeleri ve Hukuk Açısından Tıbbi Robotlar”, *III.Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı*, in Hakan Hakeri ve Av. Cahid Doğan(Ed.), Cilt 1, 2019, s.369.

3.2. Tıbbi Robotik Cihaz Kullanımının Yol Açtığı Zararlar

İnsan hayatına birçok faydası bulunan tıbbi robotik cihazlar, bedensel zararlara da sebep olmakta ve hukuki yargılamanın konusu hâline gelmektedirler. Bu zararlar, ürünün uygunsuzluğundan kaynaklanabileceği gibi hekimin ve/veya hastane işletmecisinin hukuka aykırı davranışından da kaynaklanabilir. Tıbbi robotik cihazların sebep olduğu zararlarla ilgili yargıya yansıyan bazı örnekler şu şekildedir:

Taylor versus (v.) Intuitive Surgical Incorporated (Inc.) (Washington 2017) davası, Da Vinci Cerrahi Robotu ile gerçekleştirilen bir ameliyat neticesinde hayatını kaybeden bir hastanın eşi tarafından, tıbbi robotik cihazın üreticisine yönelik açılmış bir davadır. Davada, tıbbi robotik cihazın riskleri hakkında ameliyatın gerçekleştirildiği hastaneyi uyarılmamasından kaynaklı olarak, üretici firmanın sorumluluğunun bulunup bulunmadığı üzerinde durulmuştur. Üretici firma, her ne kadar tıbbi robotik cihazın riskleri hakkında ameliyatı gerçekleştiren hekimi uyarılmış olsa da cihazı satın alan ve kullanımına olanak sağlayan hastanenin de üretici firma tarafından uyarılmış olmasının gerekliliği, kararda vurgulanmıştır²⁴².

Mracek v. Bryn Mawr Hospital (Pennsylvania 2009): bir ameliyat esnasında, tıbbi robotik cihaz düzgün çalışmayarak kapanmış, ameliyatı gerçekleştiren hekim açık cerrahiye geçmek zorunda kalmıştır. Davacı, ameliyattan sonra ciddi komplikasyonlar yaşadığını iddia etmiştir. Bölge mahkemesi, robotun kusurlu çalıştığına veya bu kusurlu işleyişin davacının zararına yol açtığına dair yeterli kanıt sunulmadığı gerekçesiyle davacı lehine bir karar vermemiştir²⁴³.

3.3. Tıbbi Robotik Cihazlardan Kaynaklanan Zararlarda Ürün Sorumluluğu

3.3.1. Genel olarak ürün sorumluluğu

Ürün sorumluluğu, imalatçının veya ithalatçının, piyasa arz ettiği ürünün güvenli olmaması nedeniyle meydana gelen zararı tazmin etme yükümlülüğü olarak ifade edilmektedir²⁴⁴. Mevzuatımızda ürün sorumluluğu, ÜGTDK ile düzenleme

²⁴² <https://law.justia.com/cases/washington/supreme-court/2017/92210-1.html>.

²⁴³ Parlak Börü, s.763-764.

²⁴⁴ Cemre Polat, "Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda Ürün Sorumluluğu", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 70, Sayı 4, 2021, s.975; Seda Baş, "7223 Sayılı Kanun Kapsamında Ürün

altına alınmıştır. Kanun'un gerekçesinde, ÜGTDK'nın, ürün sorumluluğuna ilişkin 25 Temmuz 1985 tarih ve 85/3 74/AET sayılı Konsey Direktifi doğrultusunda hazırlandığı açıklanmıştır²⁴⁵.

Konsey Direktifi'nin 2'nci maddesine göre ürün kavramı içerisine, başka bir taşınır mala ya da bir taşınmazda dâhil edilmiş olsalar dahi birincil tarım ürünleri ve av ürünleri haricindeki tüm taşınır mallar girmektedir. Taşınmazlar ürün kavramı içerisinde değerlendirilmemiştir. Yazılım ürünlerinin taşınır sıfatına girip giremeyeceği, Direktif ve Kanun kapsamında ürün olup olamayacağı ise tartışma konusu hâline gelmiştir. Yazılım ürünleri, maddi bir ürüne aktarılıyorsa(usb, cd) ya da donanımsal yapı ile yazılımsal yapının bir bütün oluşturduğu ürünler (otonom bir makine, robot süpürge, emar cihazı vb.) mevcutsa bu durumda artık ortada bir taşınır ürünün varlığından söz edilebilir²⁴⁶. Bu yazılım ürünleri, yazılımsal sorunlardan kaynaklanan bir zarara sebep olursa ürün sorumluluğundan bahsedilebileği ileri sürülmektedir²⁴⁷. Tıbbi robotik cihazlar da bu kategoride olup, yazılım ve donanım aynı üründe ve maddi hâldedir. Bu hâlde, tıbbi robotik cihazlardan kaynaklanan zararlar, yazılımsal sebeplere dayansa bile ürün sorumluluğu hükümlerine gidilebilmelidir.

Ürün sorumluluğunun, imalatçının veya ithalatçının üründen kaynaklanan her türlü zararı gidermesi, tazmin etmesi yükümlülüğü olarak ifade edildiğini söylemiştik. Bu sorumluluk; ürünün hammadde halinde bulunduğu, üretildiği, piyasaya arz edildiği, kullanım sürecinde gözlemlendiği tüm aşamalarda, haklı güvenlik beklentisine rağmen üründen kaynaklanan zarardan sorumluluğu ifade eder. Şahıs ve mal varlığını ilgilendiren zararlar ve bu zararların tazmini ürün sorumluluğunun konusunu oluşturur.²⁴⁸ ÜGTDK, m.6'ya göre: “Ürünün, bir kişiye

---

Sorumluluğu Kavramına Genel Bir Bakış”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Sayı 52, 2022,s. 351;Erhan Kanişlı, “Ürün Sorumluluğunda Zarar”, in. Başak Baysal ve Yeşim M. Atamer (Ed.), *Ürün Sorumluluğu - Sorumluluk Hukuku Konferansları I*, 2022, s.173; İlyas Sağlam, *7223 Sayılı Ürün Güvenliği Ve Teknik Düzenlemeler Kanunu'na Göre Üreticinin Sorumluluğu*, (Doktora Tezi, Danışmanı Köksal Kocaağa), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2023, s.27.

²⁴⁵ <https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss173.pdf>, m.6.

²⁴⁶ Polat, s.987; Sağlam, s.93.

²⁴⁷ Polat, s.987; Sağlam, s.93.

²⁴⁸ Erhan Kanişlı, “Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu”, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, Cilt 78, Sayı 3, 2020, s.1421; Damla Çelt, “Ürün Sorumluluğunda Yaşanan Güncel Gelişme: 7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu”, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, Ocak 2021, s.85; Baş, s.352.

veya bir mala zarar vermesi hâlinde, bu ürünün imalatçısı veya ithalatçısı zararı gidermekle yükümlüdür.” Söz konusu sorumluluk, yalnızca ürünü satın alan kişinin uğradığı zarar ile sınırlı olmayıp, üçüncü kişilerin uğrayacağı zararları da kapsamaktadır. Başka bir anlatımla, ürün sorumluluğunun doğması, üründen zarar gören ile imalatçı arasındaki sözleşmesel bir ilişkiye bağlı değildir²⁴⁹. Ürün sorumluluğunun amacı: zarar görenin menfaatini korumaktır. Bu, sözleşmeye dayalı bir menfaat değildir. Ürün menfaati dışındaki, kişi varlığı ve malları üzerindeki mutlak haklara ilişkin bir menfaattir. Burada, maddi ve manevi, ruhsal ve bedensel bütünlüğün korunması amaçlanır²⁵⁰. Bu kapsamdaki zararların giderilmesine yönelik tazminat miktarının belirlenmesinde TBK hükümleri uygulanacaktır²⁵¹.

Bir diğer mesele de doğrudan zarar niteliğinde olmayan, yansıma zarar niteliği taşıyan (destekten yoksun kalanın uğradığı zarar gibi) zararların ürün sorumluluğu kapsamında karşılanıp karşılanamayacağına ilişkindir. Türk Hukuku’nda bu hususta özel bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Fakat ÜGTDK, tazminatın hukuki sonuçlarını TBK’ya bağladığından, yansıma yoluyla oluşan zararların da kapsam dâhilinde olduğu ve imalatçı veya ithalatçının yansıma yoluyla oluşan zararlardan da sorumluluğunun bulunduğu doktrinde ifade edilmiştir (ÜGTDK, m.6, f.5)²⁵².

Ürün sorumluluğunun doğmasında ve uygulanmasında, ürünün kullanım amacı (ticari veya bireysel kullanımlar) ve ürünün edinilmesindeki hukuksal sebep (örneğin, satış veya kiralama) bir fark yaratmamaktadır²⁵³. Kanun’da da ürünün kullanım amacına ve hangi hukuksal çerçevede edinildiğine dair bir ayrıma gidilmemiştir. Kaldı ki ÜGTDK, üçüncü kişilerin ürün sebebi ile uğradığı zararları da ürün sorumluluğu kapsamına almaktadır. Sistematiği içinde baktığımızda, ürünün

---

²⁴⁹ Kanişlı, “Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu”, s.1421; Çelt, s.74; Baş, s. 353; Sağlam, s.166.

²⁵⁰ Kanişlı, “Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu”, s.1421; Çelt, s.85.; Kanişlı, “Ürün Sorumluluğunda Zarar”, s.178. ; Yeşim M. Atamer ve Ece Baş, “Avrupa Birliği Hukuku İle Karşılaştırmalı Olarak 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Koruması Hakkında Kanun Uyarınca Satım Sözleşmesinde Ayıptan Doğan Sorumluluk” *İstanbul Barosu Dergisi Tüketici Hakları Ve Rekabet Hukuku Özel Sayısı*, Cilt 88, 2014, s. 50-51.; Sağlam, s.124. vd.

²⁵¹ ÜGTDK. m.6, f.5.

²⁵² Yeşim Atamer ve Gökçe Kurtulan Güner, “Ürün Güvenliği Ve Teknik Düzenlemeler Kanunu İle İmalatçının Sorumluluğu Konusu Türk Hukuku Açısından Çözülmüş Müdür?” *Ankara Üniversite Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 70, Sayı 2, 2021, s.568; Sağlam, s.126 vd.

²⁵³ Kanişlı, “Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu”, s.1441 ; Polat, s.978.; Sağlam, s.140.

kullanım amacı ve hukuksal sebebin ürün sorumluluğunun uygulanmasında bir şart olmadığı görülecektir.

ÜGTDK, m.3, f.1, b.(r)'deki "uygunsuzluk" ifadesinden, teknik düzenlemeler veya genel ürün güvenliği mevzuatına uygun olmayan ürün anlaşılmalıdır²⁵⁴. Zira piyasaya arz edilen ürünün, ÜGTDK'nın istediği şartlarda olmaması mümkün olmayacak, bu şartları taşımayan ürün zaten piyasaya arz edilmeyecektir. Bu sebeple, maddede zikredilen uygunsuzluk kavramı sadece zorunlu güvenlik normlarını değil, normdan kaynaklanıp kaynaklanmadığına bakılmaksızın tüm güvenlik önlemlerine uygun olmama/güvenli olmama şeklinde anlaşılmalıdır²⁵⁵. Güvenli olmama hâli, dört grup hata nedeniyle oluşabilir. Bunlar: tasarım, bilgilendirme, fabrikasyon ve gelişim hatalarıdır²⁵⁶. Bu gruplardaki hatalardan biri üründe mevcut olduğunda, ürün güvenli olmayacak, haklı güvenlik beklentisini karşılayamayacaktır. İmalatçı/ithalatçı, ürün piyasaya arz edildikten sonra oluşan uygunsuzluktan kaynaklanan zararlardan da sorumludur²⁵⁷.

3.3.2. Tıbbi robotik cihazlar ve ürün sorumluluğu

Tıbbi robotik cihazın in vitro tanı cihazı özelliği taşıması hâlinde İn vitro Tanı Amaçlı Tıbbi Cihazlar Yönetmeliği hükümlerine, bunun dışındaki tıbbi robotik cihazlar Tıbbi Cihaz Yönetmeliği hükümlerine tabidir²⁵⁸. Tıbbi robotik cihazların sebep olduğu zararlardan doğan sorumluluk ÜGTDK kapsamındadır²⁵⁹. ÜGTDK, m.2 gerekçesinde: "...diğer taraftan, bazı ürünler (bir ürün imalatında işçi tarafından kullanılan makine, hastanelerde kullanılan mr cihazı gibi tıbbi cihazlar, asansörler) doğası gereği nihai kullanıcının hizmetine sunulurlar. Kanun bu ürünleri

---

²⁵⁴Kanışlı, "Ürün Güvenliği Ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu", s.1438; Çelt, s.87; Atamer ve Kurtulan Güner, s.563; Sağlam, s.211.

²⁵⁵Ayrıca bkz. Kanışlı, "Ürün Güvenliği Ve Teknik Düzenlemeler Kanunu(ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu", s.1445-1446; Atamer ve Kurtulan Güner, s.575; Başak Baysal ve Pelin Oğuzer, "Ürün Güvenliği ve Ürün Sorumluluğu Ekseninde Sorumluluktan Kurtuluş Sebepleri", in. Başak Baysal ve Yeşim M. Atamer (Ed.), *Ürün Sorumluluğu – Sorumluluk Hukuku Konferansları I*, 2022, s.126 vd.

²⁵⁶ Çelt, s.91.

²⁵⁷ Atamer ve Kurtulan Güner, s.557.

²⁵⁸ (Tıbbi Cihaz Yönetmeliği, m.1, f.3,b.a ; İn vitro Tanı Amaçlı Tıbbi Cihazlar Yönetmeliği, m.1,f.4). Tıbbi Cihaz Yönetmeliği, m.2, f.1 ve İn vitro Tanı Amaçlı Tıbbi Cihazlar Yönetmeliği, m.2'ye göre tıbbi cihazlara ilişkin düzenlemeler ÜGTDK, m.4'e dayanılarak hazırlanmıştır.

²⁵⁹ Koyuncu Aktaş, *Hekim Ve Hastanenin Cerrahi Robot Kullanımının Hastaya Verdiği Zarardan Sorumluluğu*, s.1715; Parlak Börü, s.772.

de kapsama almaktadır.“ açıklamasına yer verilmiştir²⁶⁰. Maddenin gerekçesinde, bazı tıbbi cihazlara örnekler verilmiş ve tıbbi cihazların ÜGTDK kapsamında olduğu vurgulanmıştır. Tıbbi robotik cihaz, herhangi bir ürün gibi kullanıcıya ya da bir üçüncü kişiye zarar verebilir. Tıbbi robotik cihazın imalatçısı veya ithalatçısı bu açıdan kanun kapsamında sorumludur. Öyle ki cihaz, teknik düzenlemelere uygun olarak piyasaya arz edilse bile birtakım zararların doğması kaçınılmazdır. Kusurlu bir tıbbi cihaz zarara sebep olursa gerçek veya tüzel kişiler, ÜGTDK’nın 6’ncı maddesi kapsamında tazminat talep edebileceklerdir²⁶¹.

3.4. Tıbbi Robotik Cihazlardan Kaynaklanan Zararlardan Hekimin ve Özel Hastane İşletmecisinin Hukuki Sorumluluğu

3.4.1. Genel olarak

Tıbbi robotik cihazların sebep olduğu zararlar, hekimin sorumluluğunu doğurabilir. Bu sorumluluğun, hekim ile hasta arasındaki hukuki ilişkiye göre farklı dayanakları bulunmaktadır. Hastanın doğrudan hekime başvurduğu durumda, hekimle hasta arasında hekimlik sözleşmesi kurulacaktır. Hekim, tıbbi müdahalenin sonucunu hastaya taahhüt etmediği sürece, hekimlik sözleşmesi, vekalet sözleşmesi niteliğindedir²⁶². Bu sebeple, hekimin robotik cihazlarla uyguladığı tıbbi müdahalede sonuç taahhüdü bulunmadığı sürece, hekim ile hasta arasındaki sözleşme, vekalet sözleşmesi niteliği taşıyacaktır²⁶³. Tıbbi robotik cihazlarla uygulanan tıbbi müdahalenin bir özel hastanede gerçekleştiği durumlarda ise sorumluluk birden fazla süjeye atfedilebilir. Zira, hastaneye tam kabul sözleşmesi kapsamında, sorumlular arasında özel hastane işletmecisi de bulunmaktadır.

Tıbbi robotik cihazla uygulanan bir tıbbi müdahale, serbest çalışan bir hekimin kliniğinde veya bir özel hastanede gerçekleştirilebilir. Özel hastanelerin sahip olduğu teknik imkanlar ve tıbbi robotik cihazların daha ziyade ameliyatlarda

---

²⁶⁰ ÜGTDK m.2 gerekçesi. Türkiye Büyük Millet Meclisi Yasama Dönemi 27, Yasama Yılı 3, Sıra Sayısı: 173, İstanbul Milletvekili Hulusi Şentürk ile 95 milletvekilinin ürün güvenliği ve teknik düzenlemeler kanunu teklifi (2/2537) ve sanayi,ticaret, enerji, tabii kaynaklar, bilgi ve teknoloji komisyonu raporu, (<https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss173.pdf>).

²⁶¹ Tıbbi Cihaz Yönetmeliği, m.10, f.16.

²⁶² Bkz. yukarıda s.7 vd.

²⁶³ Parlak Börü, s.766; Cerrahi robot kullanımının hastaya karşı sözleşmesel ilişkinin niteliğinin değiştirmedeği hakkında ayrıca bkz. Koyuncu Aktaş, “Hekim Ve Hastanenin Cerrahi Robot Kullanımının Hastaya Verdiği Zarardan Sorumluluğu”, s.1722.

kullanılıyor olması, tıbbi robotik cihazlarla uygulanacak tıbbi müdahalelerin hastanede gerçekleştirilme ihtimalini arttıracaktır²⁶⁴. Bir hasta, doğrudan yataklı bir tedavi hizmeti almak için bir özel hastaneye başvurduğunda, hastane işletmecisi ile hasta arasında hastaneye tam kabul sözleşmesi kurulur²⁶⁵. Bu sebeple, hem hekimlik hizmetinin hem de bakım hizmetinin ifası sırasında tıbbi robotik cihaz bir zarara sebep olursa hastane işletmecisi bu zarardan sorumlu olacaktır. Hastane işletmecisinin ifa yardımcısı olan ve robotik cihazla tıbbi müdahalede bulunan hekimin sebep olduğu zararlardan, hastane işletmecisi TBK, m.116 kapsamında sorumlu tutulur. Hastanın doğrudan özel hastaneye başvurduğu, tıbbi robotik cihaz ile ameliyatının gerçekleştirildiği bir durumda, hekimle hasta arasında bir sözleşme ilişkisi kurulmadığından, hekimin sorumluluğu haksız fiile dayanacaktır(TBK, m.49).

Diğer yandan hasta; hastanede çalışan, kendi seçtiği bir hekimin tıbbi robotik cihaz ile tıbbi müdahalede bulunmasını isteyebilir. Bu ihtimalde, hasta ile hastane işletmecisi arasındaki sözleşmenin haricinde, hasta ve hekimin tarafı olduğu ikinci bir sözleşme kurulacaktır. Hekim bu durumda, tıbbi robotik cihazların sebep olduğu zararlardan TBK, m.112'ye göre sorumlu tutulur.

Hastane dışında, kendi kliniğinde serbest çalışan bir hekimin, özel hastanede tıbbi robotik cihaz ile uyguladığı tıbbi müdahale sonucunda zarar oluşursa hekim, TBK, m.112 kapsamında sorumlu tutulacaktır. Bu sözleşme tipinde, özel hastane yalnızca bakım hizmetlerinden sorumludur. Tıbbi robotik cihazdaki bir eksiklik(örneğin, cihazın yeterli bakımlarının yapılmaması), bir zarara sebep olursa hastane işletmecisi, bu zarardan sorumlu olur.

3.4.2. Özen yükümlülüğü kapsamında sorumluluk

Hekim, özen yükümlülüğü kapsamında²⁶⁶, tıbbi robotik cihazı kullanırken gerekli özeni göstermeli ve bu alandaki bilgi ve deneyimini sürekli güncellemelidir. Özen yükümlülüğü, somut olayın niteliğine göre değişebilir. Hekimin, tıbbi robotik cihazların kullanımına ilişkin yeterli bilgi ve deneyime sahip olması, ilgili

---

²⁶⁴ Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik, (RG., 15 Şubat 2008 Tarih, Sayı 26788), Ek-13'te muayenehanede yapılabilecek tıbbi işlemler listesi yer almaktadır. Yönetmelik'e göre, muayenehanelerde yalnızca küçük nitelikteki cerrahi müdahaleler uygulanabilir.

²⁶⁵ Bkz. yukarıda s.29 vd.

²⁶⁶ Bkz. yukarıda s.17 vd.

sertifikalara sahip bulunması ve bu sertifikaları belirli aralıklarla güncelleyerek yeni eğitimler alması gerekmektedir. Ayrıca, robotik cihazların kullanım prosedürlerine tam anlamıyla hâkim olması, hekimin özen yükümlülüğünün bir gereğidir. Diğer yandan, hastane işletmecisi de tam kabul sözleşmesi kapsamında özen yükümlülüğü altındadır. İşletmeci, hastanesinde görev yapan hekimlerin tıbbi robotik cihazlarla ilgili yetkinliklerini güncel tutmalarını sağlamalı ve yalnızca bu alanda gerekli yeterliliğe sahip hekimlerin robotik cihazlarla tıbbi müdahalede bulunmasına izin vermelidir²⁶⁷. Yeterli yetkinliği bulunmayan bir hekimin tıbbi robotik cihaz kullanarak müdahalede bulunması, hastane işletmecisinin özen yükümlülüğüne aykırı hareket etmesi anlamına gelir. ABD’de jinekologların Da Vinci robotuyla robotik cerrahi müdahalede bulunabilmeleri için uzmanlık ve sertifika almaları gerekmektedir²⁶⁸. Türkiye’de böyle bir yükümlülüğün olmaması, hekimin ve hastanenin sorumluluğunu ortadan kaldırmayacaktır. Bununla birlikte, hekimden; mühendis ve tekniker seviyesinde tıbbi robotik cihazlar hakkında yazılımsal veya teknik detayları bilmesi beklenmemelidir²⁶⁹. Hekim, tıbbi robotik cihazı usulüne uygun bir şekilde kullanmayı bilmeli ve kullanmaya başlamadan önce robotik cihazın düzgün çalışıp çalışmadığını kontrol etmelidir²⁷⁰. Hekimin yeterli eğitim ve donanıma sahip olmamasından kaynaklanan zararlara ilişkin yargıya intikal eden şu örnek verilebilir: Greenway v. Fusia davasında hekim, Da Vinci robotunu kullanmak için yeteri kadar tecrübesi olmamasına rağmen böbrek ameliyatı gerçekleştirmiş ve hastanın ana atardamarı yaralanmıştır. Hastane ve hekim sorumlu tutulmuş ve yüksek miktarda tazminat ödemişlerdir²⁷¹.

Tıbbi robotik cihaz, ancak hastanın menfaatine en uygun yöntem olduğunda tercih edilmelidir. Örneğin, hastalığın niteliği robotik cihaz kullanımına uygun

---

²⁶⁷Yapılacak işte kifayetsiz personel kullanıldığı durumda, istihdam edenin organizasyon bakımından kusurlu hareket etmiş olacağı öğretide ifade edilmiştir. Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.713. Hastanedeki teknik aletleri usulüne uygun bir şekilde kullanmasını bilen hekim ve yardımcı personelin hastanede bulundurulması ve personelin gerektiğinde bu hususta eğitim almasının sağlanması, hastane işletmecisinin organizasyon sorumluluğu kapsamında değerlendirilmiştir. Akkanat, s.34.

²⁶⁸ Parlak Börü, s.768.

²⁶⁹ Almanya’da 1977 tarihinde verilen bir kararda hekimlerin kullandığı cihazlara yönelik tüm teknik detayları bilemeyeceği; ancak teknolojik cihazları yönetmeye aşina olması gerektiği ifade edilmiştir. Koyuncu Aktaş, “Hekim Ve Hastanenin Cerrahi Robot Kullanımının Hastaya Verdiği Zarardan Sorumluluğu”, s.1712.

²⁷⁰ Akkanat, s.34.

²⁷¹ Parlak Börü, s.768.

olmayabilir. Tıp doktrininde, robotik cerrahi müdahalenin bazı hastalar için riskli olabileceği belirtilmiştir. Bu riskli durumlar arasında; kalp ve damar hastalıkları, serebrovasküler hastalık, solunum yetersizliği, pulmoner hipertansiyon veya glokom gibi rahatsızlıklar yer almaktadır. Bu sebeple hekim, böyle bir durumu öngörerek teşhis ve tedaviyi gerçekleştirmelidir²⁷².

3.4.3 Aydınlatma yükümlülüğü kapsamında sorumluluk

Hekimlik sözleşmesi kapsamında hekime, hastaneye tam kabul sözleşmesi kapsamında hastane işletmecisine, iki sözleşmenin de yürürlükte bulunduğu durumlarda, hem hekime hem de hastane işletmecisine yüklenen diğer bir yükümlülük, aydınlatma yükümlülüğüdür²⁷³. Hastaya uygulanacak tıbbi müdahalede tıbbi robotik cihaz kullanılacaksa bu husus hastaya açıklanmalıdır. Aydınlatma borcunun kapsamı her somut olayın niteliğine göre belirlenebilir. Tıbbi robotik cihazın muhtemel faydaları ve riskleri, belirli durumlarda gerektiğinde açık ameliyata geçilebileceği, tıbbi robotik cihazın arıza verme ihtimali hakkında hasta tıbbi müdahale öncesi bilgilendirilmeli ve rızası alınmalıdır. Hekimin, tıbbi robotik cihazlar hakkında sahip olduğu tecrübe ve yetkinliği ile ilgili hasta aydınlatılmalıdır²⁷⁴. Hasta, tıbbi robotik cihazın, hastalığının tedavisinde ve/veya teşhisinde kullanılmasının kendisi için en uygun yol olduğu ve hekimin tıbbi robotik cihaz kullanma yeterliliğine sahip olduğu hususlarında ikna olmalıdır. Tıbbi robotik cihaz hakkında aydınlatılmamış bir hasta, uğrayacağı muhtemel zararın tazminini şartlara göre hekimden ve/veya hastaneden isteyebilir.

3.4.4. Tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzluk nedeniyle oluşan zarardan sorumluluk

Tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzluk, cihazın tüm güvenlik önlemlerine uygun olmaması veya güvenli olmaması şeklinde anlaşılmalıdır²⁷⁵. Özel hastaneler,

---

²⁷² Parlak Börü, s.767.

²⁷³ Bkz. yukarıda s.13 vd.

²⁷⁴ Robotik histerektomi ameliyatı sırasında ureteral yaralanmaya maruz kalan bir hastanın açmış olduğu davada; hasta, cerrahın Robotik cerrahi konusunda yeterli eğitimi ve tecrübesi olmadığını bilmiş olsaydı, bu tıbbi müdahaleye rıza göstermeyeceğini ileri sürmüştür. (Naklen Parlak Börü, s.761).

²⁷⁵ Çelt, s.91; Ayrıca bkz. Kanışlı, “Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu”, s.1445-1446; Atamer ve Kurtulan Güner, s.575; Baysal ve Oğuzer, s.126 vd.

organizasyon faaliyetinin yürütüldüğü yerlerdendir. Bu sebeple, tıbbi robotik cihazlardaki bir uygunsuzluğun zarara sebep olması, hastane işletmecisinin, TBK, m.66, f.3'e göre de sorumluluğunu doğurabilir²⁷⁶. Hekim ve hastane işletmecisinin sorumluluğu, kontrol edebilecekleri riskler çerçevesinde değerlendirilmelidir. Hastane işletmecisi ve hekim, objektif olarak öngörülebilir ve kontrol altına alınabilir zararlardan sorumlu tutulmalıdır²⁷⁷. Tıbbi robotik cihazın sebep olduğu zararlardan hekim ve hastane işletmecisinin sorumluluğu bu objektif esasa göre belirlenmelidir. Alman Hukuku'ndan aktarılan bir görüşe göre, bir tıbbi aletin tıbbi müdahale esnasında arızalanması hâlinde, sağlık hizmetini sunan taraf(hekim veya hastane işletmecisi), yalnızca kontrol edebileceği bir riskin gerçekleşmesi durumunda sorumlu tutulmalıdır. Buna göre, CE sertifikasına sahip ve tüm güvenlik kriterlerine uygun bir cerrahi robot zarara sebep olursa hekim ve hastane işletmecisi, bu zarardan sorumlu tutulamayacaktır²⁷⁸. Bu görüş, tıbbi robotik cihazın üretiminde veya yazılımında bulunan bir kusurun hastane işletmecisi ve hekimin kontrolü dışında olduğu ve asıl sorumluluğun imalatçı veya ithalatçıya ait olması gerektiği düşüncesine dayanmaktadır. Fakat, cihazın düzenli bakım ve kontrolleri ihmal edilmişse; hekim ve/veya hastane işletmecisi, tıbbi robotik cihazın kusurlu olduğunu biliyor veya bilmesi gerekiyorsa; hasta, cihazın riskleri konusunda yeterince bilgilendirilmemişse hekim ve/veya hastane işletmecisi, oluşan zarardan sorumlu tutulabilecektir. Dolayısıyla, sorumluluk dağılımı, cihazda uygunsuzluğun niteliği ve tarafların bu uygunsuzluğu kontrol edip edemeyeceğine göre belirlenmelidir²⁷⁹.

3.5. Tıbbi Robotik Cihazdan Kaynaklanan Zarar Nedeniyle Hekim, Özel Hastane İşletmecisi ve İmalatçı/İthalatçının Sorumluluk İlişkisi

Birden fazla kişi, aynı zarardan dolayı, çeşitli sebeplere dayalı olarak sorumlu tutulabilir. Sorumluluk; kusurdan, kusursuz sorumluluktan, haksız fiilden,

---

²⁷⁶ Koyuncu Aktaş, "Hekim Ve Hastanenin Cerrahi Robot Kullanımının Hastaya Verdiği Zarardan Sorumluluğu", s.1715-1716.

²⁷⁷ Akkanat, s.32.

²⁷⁸ Koyuncu Aktaş, "Hekim Ve Hastanenin Cerrahi Robot Kullanımının Hastaya Verdiği Zarardan Sorumluluğu", s.1717-1718.

²⁷⁹ *Ibid.*

sözleşmeden kaynaklanabilir²⁸⁰. Tıbbi robotik cihaz ile uygulanan tıbbi müdahale sonucu oluşan zararlardan da birden fazla kişi sorumlu tutulabilir.

Bazı hâllerde zarar, birden fazla sebebin bir araya gelmesi sonucunda ortaya çıkmış olabilir. Öyle ki bir sebebin eksik olduğu durumda zarar ortaya çıkmayacaktır. Bu durumda ortak(müşterek) illiyet söz konusudur²⁸¹. Örneğin, bir ameliyatta hem hekim tarafından kontrol edilen tıbbi robotik cihaz, hem de manuel bir enjektör kullanılıyor olsun. Hekimin, tıbbi robotik cihaz ile hastanın damarlarına müdahale ederken, cihazdaki bir yazılım hatası nedeniyle yanlış bir noktayı kestiğini, ameliyatta görevli bir hemşirenin aynı anda, hekimin talimatlarına uygun olarak hastaya bir ilaç enjekte ettiğini varsayalım. Enjekte edilen ilaç normalde güvenli olmasına rağmen, hatalı kesik nedeniyle doğrudan kalbe zarar verebilecek bir şekilde kan dolaşımına giriyor. Eğer sadece hatalı kesme işlemi olsaydı ilacın enjekte edilmemesi durumunda hasta zarar görmeyecekti. Aynı şekilde, robotik cihaz doğru çalışıyor olsaydı enjekte edilen ilaç da zarara neden olmayacaktı. Ancak, bu iki olayın tesadüfen bir araya gelmesi hastanın ciddi bir zarar görmesine yol açıyor.

Bazı hâllerde her bir sebep tek başına zararlı sonucun doğmasına elverişli olabilir. Yarışan illiyet durumunda her bir sebep aynı anda ve birbirinden bağımsız olarak zararlı sonucu doğurmaya elverişlidir. Böyle bir durumda, müteselsil sorumluluk söz konusu olur²⁸². Örneğin, bir hastanın kalp ameliyatı sırasında, hem tıbbi robotik cihazda bir yazılım hatası meydana gelir hem de ameliyatı yapan hekim yanlış bir cerrahi müdahalede bulunur. Bu iki hatanın her biri, tek başına hastanın hayatını tehlikeye atabilecek ciddiyettedir. Tıbbi robotik cihazdaki hata, kan damarlarının zarar görmesine neden olabilirken, hekimin hatası da büyük bir kan kaybına yol açabilir.

Seçimlik illiyette, zararlı sonuç birden fazla sebepten biri tarafından meydana getirilmiş olduğu kesin olmakla birlikte, zararlı sonucun potansiyel hangi sebep

---

²⁸⁰ TBK m.61; Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s. 922 vd.; Osman Gökhan Antalya, *Marmara Hukuk Yorumu Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, Cilt v/1, 2, 2019, s.655.

²⁸¹ Mehmet Ayan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016, s.283-284.; Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.616- 617; Antalya, s.293-295; Mustafa Ünlütepe, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021, s.169; İhsan Erdoğan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Gazi Kitabevi, 2019, s.136.

²⁸² Ayan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.284; Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.618; Antalya, s.295-296 ve s.655-656; Ünlütepe, s.169; Erdoğan, s.136-137.

tarafından meydana getirildiği bilinmemektedir²⁸³. Hâkim görüşe göre, seçimlik illiyette bir delil yetersizliği mevcut olduğu için sorumluluk doğmaz²⁸⁴. Örneğin, bir hastanın beyin ameliyatı sırasında hekim, tıbbi robotik cihaz yardımıyla ince bir siniri kesmek için müdahalede bulunmuştur. Ancak ameliyat sonrası hastada kalıcı bir sinir hasarı meydana gelir. Yapılan incelemelerde, hem tıbbi robotik cihazın yazılımında bir hatanın olduğu hem de hekimin ameliyat sırasında hatalı bir kesme işlemi yaptığı tespit edilmiştir. Her iki sebep de hastanın sinir hasarına yol açabilecek niteliktedir. Ancak, hasarın tıbbi robotik cihazdaki yazılım hatasından mı, yoksa hekimin yanlış müdahalesinden mi kaynaklandığı kesin olarak belirlenmemektedir. Bu durumda kanımızca seçimlik illiyet söz konusu olur ve delil yetersizliği nedeniyle sorumluluk doğmayabilir.

Önüne geçilen illiyette de (Farazi illiyet) zararı meydana getirmeye elverişli birden fazla sebep bulunmaktadır. Bununla birlikte, zararı sebeplerden biri meydana getirmiştir. Diğer sebep ise gerçek sebebin önce davranması nedeniyle zararı ortaya çıkarmakta geç kalmıştır. Zararın asıl etkeni “gerçek” sebep; gerçek sebep zarara sebep olmasaydı zarara sebep olacak sebep ise “farazi” sebeptir²⁸⁵. Örneğin, bir ameliyat sırasında, tıbbi robotik cihazdaki yazılımsal bir hata sebebiyle, hastanın damarlarından birisinde kesik oluşur. Bu kesik, yoğun iç kanamaya yol açar. Bu kanama, hastanın kısa süre içinde hayatını kaybetmesine neden olabilecek ciddiyettedir. Hemen ardından, ameliyatı yöneten hekim, tıbbi robotik cihazdaki hatadan habersiz olarak, aynı damara manuel bir müdahalede bulunur. Hekimin müdahalesi, kanamanın daha da artmasına neden olabilecek hatalı bir müdahaledir. Ancak, hasta zaten tıbbi robotik cihazın neden olduğu iç kanama nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Bu durumda, tıbbi robotik cihaz hatası "gerçek" sebep olarak kabul

---

²⁸³ Ayan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* s.284-285; Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.618-619 ve s.296-297; Antalya, s.296; Ünlütepe, s.169-170; Erdoğan, s.137.

²⁸⁴ Ayan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.284-285; Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.618-619; 296-297; Antalya, s.296.

Öğretide, seçimlik illiyette ispat zorluğuna rağmen birlikte sorumluluğun uygulanması gerektiği veya sebebi gerçekleştirme olasılığına göre sorumlulukların paylaşılması gerektiğine ilişkin görüşler aktarılmıştır. bkz. Antalya, s.296.

Seçimlik illiyette yoğun birlikte sorumluluk olduğu ve yoğun birlikte sorumluluğa katılanlardan her birinin, zararın tamamından sorumlu olduğu ve zarardan hangi sıfatla sorumlu tutulduklarının önemli olmadığı hakkında bkz. Antalya, s.654. Seçimlik illiyet hukuka uygun ise (Örnek: hekimin tıbbi müdahalesi) sorumluluk doğmaz.. Antalya, s.297.

²⁸⁵ Ayan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.285; Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.621 vd.; Antalya, s.298-299; Ünlütepe, s.170; Erdoğan, s.137-138.

edilir. Çünkü hastanın ölümüne esasen bu hata neden olmuştur. Hekimin müdahalesi ise "farazi" sebeptir. Çünkü tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan hata oluşmasaydı, hekimin hatalı müdahalesi ölümcül olacaktı. Ancak, zarar zaten meydana geldiği için hekimin hatası geç kalmış bir etkidir. Bu hâlde, zararlı sonucun "gerçek" sebebi, tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzluktur.

Hekim, hastane işletmecisi ve tıbbi robotik cihazın imalatçısı, cihazın kullanımından kaynaklanan zararlardan dolayı sorumlu tutulabilir. Zararın hem hekimin kusurlu hareketinden hem de robotik cihazdaki uygunsuzluktan kaynaklanması hâlinde, hekim ve imalatçı müteselsilen sorumlu tutulacaktır. Hekimin sorumluluğu, tıbbi müdahalenin hukuki niteliğine bağlı olarak, haksız fiil veya hekimlik sözleşmesine dayanabilir. Eğer hekim, hastane işletmecisinin ifa yardımcısı konumundaysa hastane işletmecisi de TBK, m.116 uyarınca sorumlu olacaktır. Hasta, hem hekimle hekimlik sözleşmesi hem de hastane işletmecisiyle hastaneye tam kabul sözleşmesi yapmışsa hekim ve hastane işletmecisi müteselsilen sorumlu olur. Tıbbi robotik cihazın imalatçısı veya ithalatçısı, ÜGTDK kapsamında oluşan zararlardan kusursuz olarak sorumlu olacak ve zarara uğrayanın zararlarını tazmin edecektir.

3.6. Zarar Görenin İspat Külfeti

Tıbbi robotik cihaz ile gerçekleştirilen bir tıbbi müdahale sırasında zarar oluşursa birden fazla kişi sorumlu tutulabilir. Bunlar, hastane işletmecisi, hekim ve imalatçı/ithalatçıdır. Zarar gören, tıbbi robotik cihazdaki bir uygunsuzluktan dolayı veya hekimin ve/veya hastane işletmecisinin sözleşmeye aykırı hareketi nedeniyle zarara uğrayabilir. ÜGTDK, m.6, f.2 hükmüyle, imalatçıya veya ithalatçıya açılacak tazminat davası için zarar görene bir ispat şartı yüklenmiştir. Zarar gören, üründeki uygunsuzluk ile zarar arasındaki illiyet bağıını ispat etmelidir. ÜGTDK, kusursuz sorumluluk esasını kabul etmiş, ithalatçı veya imalatçının üründen kaynaklanan zarardan sorumlu tutulması için kusurlu olma şartını aramamıştır²⁸⁶.

---

²⁸⁶ Kanişlı, "Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu", s.1443; Çelt, s.106; Atamer ve Kurtulan Güner, s.558; Baş, s.365; Sağlam, s.104.vd.

Türk Hukuku'nda, ürün sorumluluğunun dayandığı sorumluluk hakkında birden fazla fikir ileri sürülmüş ve bu hususta görüş birliği oluşmamıştır. Üretim faaliyetlerini tehlikeli bir faaliyet olarak gören yazarlar, ürün sorumluluğunu tehlike sorumluluğuna dayandırırken bir kısım yazarlar sebep sorumluluğuna ve ağırlaştırılmış sebep sorumluluğuna dayandırmıştır. Diğer bir görüş ise ürün

Zarar gören, robotik cihazın sebep olduğu zarardan dolayı hekime yönelttiği tazminat davasında, hekimin sorumluluğunun tabi olduğu hükümlere dayanabilir. Fakat zarar gören böyle bir durumda, zararın hekimin eyleminden kaynaklandığını ispat etmelidir²⁸⁷. Hekim, zarara kusuruyla sebep olmadığını ve kendisinden beklenen her türlü özeni gösterdiğini ispat ederse dava red ile sonuçlanabilecektir.

Hekim, tıbbi robotik cihazı kullanmak için yeterli donanım, bilgi, tecrübe ve sertifikaya sahip olduğunu; zararın kendi tecrübesizliğinden, bilgi eksikliğinden kaynaklanmadığını ve kusurunun bulunmadığını ispat etmelidir. Zarara uğrayan, hekimin yeterli deneyime sahip olmaması, sertifika, uzmanlaşma eksikliği gibi nedenlerden dolayı zararın meydana geldiğini ispat etmelidir²⁸⁸. Hastanın maruz kaldığı zararı kanıtlama yönünden yaşanabilecek ispat güçlükleri bulunduğundan, hastadan tam bir ispat beklenemez. Bu sebeple, tam bir ispat beklenmesinin somut adalet ile bağdaşmayacağı, ispat hukukunda kanıtlama güclüğü bulunan olaylarda kabul edilen bir görüş olan: ilk görünüş ispatı, emarelere dayalı ispat gibi ispat yöntemlerinin hasta tarafından kullanılabilmesi, öğretide ifade edilmiştir²⁸⁹.

Zarar gören, hastane işletmecisine yönelik de bir dava açabilir. Hastaneye tam kabul sözleşmesinin bulunduğu durumda hastane işletmecisi, tedavi sürecinin tamamından sorumludur. İşletmeci, hekimin ve diğer yardımcı personelin gerekli özeni gösterdiğini, zarara onların sebep olmadığını ispatlamalıdır. Kısmi hastaneye kabul sözleşmesi durumunda ise hastane işletmecisi yalnızca bakım hizmetlerinden sorumlu olup, tedavi sürecindeki aksaklıklardan sorumlu tutulamaz. Bu durumda, hastane işletmecisinin sorumluluğu ancak bakım hizmetlerinde bir eksiklik veya ihmalin bulunması hâlinde söz konusu olacaktır.

Hastane işletmecisi, organizasyon sorumluluğu(TBK, m.66, f.3) hukuki sebebine dayalı da sorumlu tutulabilecektir. Yukarıda ifade ettiğimiz gibi²⁹⁰ hastane işletmecisi, robotik cihazdaki kontrol edemeyeceği bir uygunsuzluğun zarara sebep

---

sorumluluğunun hem tehlike sorumluluğu hem de sebep sorumluluğu içeren karma nitelikte bir sorumluluk olduğu şeklindedir. Bkz. Çelt,s.106 vd.

²⁸⁷ Hayrunnisa Özdemir, s.67.

²⁸⁸ Demir, s.250-251; Parlak Börü, s.769.

²⁸⁹ Demir, s.249-250; Hayrunnisa Özdemir, s.67; Parlak Börü, s.769.

²⁹⁰ Bkz. yukarıda s.47.

olduğunu, hastanedeki çalışma düzeninin zararın doğmasını önlemeye elverişli olduğunu ispat ettiği takdirde sorumlu olmaktan kurtulabilecektir²⁹¹.

3.7. Tıbbi Robotik Cihaz İmalatçı/İthalatçısının Tazminat

Sorumluluğunun Hâl ve Şartlara Göre Azaltılması veya Tamamen Kaldırılması

İmalatçının veya ithalatçının sorumluluğunun azaltılabileceği, tamamen ortadan kalkabileceği veya zararın üçüncü bir kişinin fiili veya ihmalinden kaynaklanmış olması hâlinde, imalatçının veya ithalatçının üçüncü kişiye rücu edebileceği durumlar ÜGTDK, m.21 ile düzenleme altına alınmıştır. Gerçekten de Kanun'un bu maddesinde, gerekçesinde de açıklandığı üzere, “... *İmalatçı veya ithalatçının hangi durumlarda yükümlülüklerinden kurtulacakları belirlenmektedir.*”²⁹²

İmalatçı/ithalatçı, ÜGTDK, m.21, f.2. b.(c)'ye göre, “*üründeki uygunsuzluğun, teknik düzenlemelere veya diğer zorunlu teknik kurallara uygun olarak üretilmesinden kaynaklandığını*” ispatlaması hâlinde, sorumlu olmayacaktır. Örneğin, tıbbi robotik cihaz imalatçısı A, tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzluğun, teknik düzenlemelere veya diğer zorunlu teknik kurallara uygun olarak üretilmesinden kaynaklandığını ispat ederse uygunsuzluğun sebep olduğu zarardan sorumlu tutulmayacaktır. ÜGTDK, m.3, f.1, b.(r)'ye göre bir ürün, ilgili teknik düzenlemeye veya genel ürün güvenliği mevzuatına uygun şekilde üretildiğinde “uygun” ürün olarak nitelenecektir. Ürün uygunsa ÜGTDK, m.6, f.2 kapsamında imalatçının veya ithalatçının tazminat sorumluluğu doğmayacağından, ÜGTDK, m.21, f.2 ,b.(c)'deki savunmaya ihtiyaç olmadığı ve bu fıkranın hatalı olduğu ifade edilmiş ve eleştirilmiştir²⁹³.

Maddenin 2'nci fıkrasına göre, imalatçı veya ithalatçı, ürünü piyasaya kendisinin arz etmediğini, uygunsuzluğun dağıtıcının veya üçüncü bir tarafın ürüne

²⁹¹ Koyuncu Aktaş, “Hekim Ve Hastanenin Cerrahi Robot Kullanımının Hastaya Verdiği Zarardan Sorumluluğu”, s.1715-1716.

²⁹² ÜGTDK, m.21 Gerekçesi. (<https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss173.pdf>).

²⁹³ ÜGTDK, m.21, f.2, b.(c)'deki , “*teknik düzenlemeler veya diğer zorunlu teknik kurallar*” ifadesinin eleştirisi için bkz. Başak Baysal ve Pelin Oğuzer, “Ürün Güvenliği ve Ürün Sorumluluğu Ekseninde Sorumluluktan Kurtuluş Sebepleri”, in. Başak Baysal & Yeşim M. Atamer (Ed.), *Ürün Sorumluluğu - Sorumluluk Hukuku Konferansları I*, 2022, s. 124-129. s.126 vd.; Atamer ve Kurtulan Güner s.575; Kanışlı, “Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu”, s.1445-1446.

müdahalesinden veya kullanıcıdan kaynaklandığını ispatladığı takdirde, imalatçı veya ithalatçının ÜGTDK, m.6'da belirtilen tazminat sorumluluğu kalkar²⁹⁴.

İmalatçı veya ithalatçı, tıbbi robotik cihazı kendisinin piyasaya arz etmediğini (piyasaya arz edilen tıbbi robotik cihazın, kendisinin arz ettiği ürünler içerisinde olmadığını) veya tıbbi robotik cihazın yarattığı uygunsuzluğun, dağıtıcının veya üçüncü bir tarafın tıbbi robotik cihaza müdahalesinden veya kullanıcıdan²⁹⁵ kaynaklandığını ispat ettiği takdirde, zarar görenin zararını gidermekle yükümlü tutulamaz. Örneğin, tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzluk; cihazın taşınması sırasında hasar alması, teknik personelin veya üçüncü bir kişinin cihaza yanlış müdahalesi nedeniyle oluşabilir. Bu durumda, imalatçının veya ithalatçının sorumluluğu doğmayacaktır.

Aynı maddenin 4'üncü fıkrasına göre, zarar, üründeki uygunsuzluğun yanı sıra zarar görenin veya zarar görenin sorumluluğundaki bir kişinin kusurundan kaynaklanmışsa imalatçı veya ithalatçının ÜGTDK, m.6'da düzenlenen tazminat sorumluluğu, hâl ve şartlara göre azaltılabileceği gibi tamamen de kaldırılabilecektir. Başka bir anlatımla, zarar, hem üründeki uygunsuzluktan hem de zarar görenin veya zarar görenin sorumluluğundaki bir kişinin kusurundan kaynaklanabilir. Böyle bir durumda, imalatçının veya ithalatçının sorumluluğu hâl ve şartlara göre azaltılabilir ya da tamamen ortadan kaldırılabilir. İmalatçının veya ithalatçının sorumluluktan kurtulması somut olayın özelliklerine göre belirlenmelidir.

Tıbbi robotik cihaz ile gerçekleştirilen bir diz eklemi ameliyatını örnek olarak verelim. Operasyon öncesinde hekim tarafından hastaya; cihazın çalışma koşulları, beklentiler ve olası riskler hakkında kapsamlı bir bilgilendirme yapılmıştır. Ancak hasta, ameliyat öncesi dönemde hekimin önerdiği şekilde fizyoterapi egzersizlerini yapmamış ve önerilen ilaçları düzenli olarak kullanmamıştır. Hastanın diz sorunu zamanla daha da kötüleşmiştir. Ameliyat sırasında robotik cihaz beklenmedik bir

---

²⁹⁴ Çelt, s.102; Kanışlı, “Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu”, s.1445.

²⁹ Haziran 2001 Tarih ve 4703 Sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması Ve Uygulanmasına Dair Kanun m.5, f.3'de “Üretici, güvenli olmadığı tespit edilen ürünün kendisi tarafından piyasaya arz edilmediğini veya ürünün güvenli olmaması hâlinin ilgili teknik düzenlemeye uygunluktan kaynaklandığını ispatladığı takdirde sorumluluktan kurtulur” ifadesine yer verilmiştir.

²⁹⁵ Nihai kullanıcı: “Bir ürünü ticaret, iş, zanaat ve mesleki faaliyetler dışında tüketici olarak ya da sanayi veya mesleki faaliyeti için elinde bulunduran, Türkiye’de yerleşik veya ikamet eden gerçek ya da tüzel kişi” olarak tanımlanmıştır (ÜGTDK m.3, f.1, b.h).

sensör hatası verir ve ameliyat durur. Hekim, bu hatayı hızla tespit edip cihazı yeniden başlatarak müdahale eder. Ancak bu beklenmedik durum nedeniyle ameliyatın başarılı olma olasılığı düşer. Sonuç olarak, ameliyat başarısız olur ve hastanın rehabilitasyon süreci uzar. Yapılan incelemede, hastanın ameliyat öncesi dönemde önerilere uymaması ve cihazdaki sensör hatası ameliyatın başarısız sonuçlanmasında etkili olmuştur. Örnek verdiğimiz olayda zararın, tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzlukla birlikte zarar gören hastanın kusurundan kaynaklandığını görüyoruz. Böyle bir ihtimalde, ÜGTDK, m.21, f.4'e göre, imalatçı/ithalatçının ÜGTDK'nın 6'ncı maddesinde düzenlenen tazminat sorumluluğu azaltılmalıdır.

3.8. Tıbbi Robotik Cihaz İmalatçı/İthalatçısının Hekime Rücu İmkanı

ÜGTDK, m.21, f.3'e göre, zararın üründeki uygunsuzluğun yanı sıra üçüncü bir kişinin fiili veya ihmalden kaynaklanmış olması hâlinde, imalatçı veya ithalatçının ÜGTDK, m.6'da düzenlenen tazminat sorumluluğu azalmaz; ancak imalatçı veya ithalatçının üçüncü kişiye rücu hakkı bulunmaktadır. Başka bir anlatımla, zarar, hem üründeki uygunsuzluktan hem de üçüncü bir kişinin fiilinden veya ihmalden kaynaklanıyor olabilir. Böyle bir durumda, imalatçının veya ithalatçının sorumluluğu azalmayacak; fakat üçüncü kişinin fiili veya ihmali davranışı, zararın oluşmasındaki sebeplerden biri olduğu için imalatçı veya ithalatçı üçüncü kişiye iç ilişkide rücu edebilecektir.

TBK, m.61 kapsamında tıbbi robotik cihaz imalatçısı/ithalatçısı ile hekim, zararın oluşmasına birlikte sebep olabilecekleri gibi aynı zarar nedeniyle çeşitli hukuki sebeplere dayalı olarak sorumlu olabilirler. Böyle bir müteselsil sorumluluk durumunda zarar, üründeki uygunsuzlukla birlikte, üçüncü kişi konumunda olan hekimin “*Fiili veya ihmalden*” kaynaklanmaktadır. Hekimin kusuru bulunsa dahi imalatçı/ithalatçı sorumlu olmaya devam edecek ve imalatçı/ithalatçının sorumluluğunda bir azalma olmayacaktır. Fakat imalatçı veya ithalatçı, tıbbi robotik cihazın oluşturduğu zarardan dolayı ödediği tazminat için daha sonra kusur oranına göre hekime rücu edebilecektir.

Bu duruma, tıbbi cerrahi robot kullanılan bir kalp kapakçığı ameliyatını örnek olarak verelim. Ameliyat sırasında robotik sistemde beklenmeyen teknik bir arıza oluştuğunu varsayalım. Teknik arıza hekim tarafından fark edilmemiş ve hekim ameliyata devam etmiştir. Daha sonra kalp kapakçığının bu teknik arıza nedeniyle

yerine oturmadığı, ameliyatın başarısız bir şekilde sonuçlandığı anlaşılmıştır. Hasta yeniden bıçak altına yatmak durumunda kalmış ve hekimin dikkatsiz davranışı nedeniyle daha fazla sağlık sorunu yaşamış ve acı çekmiştir. Kuşkusuz, bu olayda esas olarak tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzluk zarara sebep olmuştur. Bu sebeple, imalatçı veya ithalatçı hastada oluşan zarar nedeniyle sorumludur. Fakat hekimin yeterli dikkat ve özeni olsaydı hasta daha az zarar alabilirdi veya hiç almayabilirdi. Hekim, özenli davranmadığı, borcunu gereği gibi ifa etmediği için sorumludur. TBK, m.61 kapsamında müteselsil sorumluluk ilişkisi oluşmuştur. ÜGTDK, m.21 kapsamında zarar, olayda olduğu gibi üründeki uygunsuzluğun yanı sıra hekimin ihmali sebebiyle oluşmuştur. Her ne kadar hekim kusurlu olsa da bu durum, tıbbi robotik cihazın imalatçısı veya ithalatçısının sorumluluğunu azaltmayacaktır. Hekim ile birlikte imalatçı veya ithalatçı müteselsilen sorumludur. Ayrıca hastaneye tam kabul sözleşmesinin bulunduğu durumda özel hastane işletmecisi de oluşan zarardan sorumlu tutulacaktır. Zarara uğrayan hasta, tazminat talebini tek başına hekime, imalatçı/ithalatçıya veya hastane işletmecisine yöneltebileceği gibi tek bir dava ile üçüne de aynı anda yöneltebilir. Fakat burada, “tek zarar, tek tazminat” ilkesi geçerlidir. Tazminat ödeme borcu, sorumlulardan biri tarafından yerine getirildiğinde sona erer²⁹⁶.

---

²⁹⁶ Zarar görenin zarar verenler karşısındaki durumu için bkz. Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, s.922 vd.

4. SORUMLULUK SİGORTALARI BAĞLAMINDA TIBBİ ROBOTİK CİHAZDAN KAYNAKLANAN ZARARLARDAN SORUMLULUK

4.1. Genel Olarak Sorumluluk Sigortaları

Sorumluluk sigortası: sigortacının, gerçekleşen veya gerçekleştiği iddia edilen sorumluluğunun mali sonuçlarına karşı sigortalıya²⁹⁷ yönelik sigorta himayesi sağlamayı üstlendiği bir zarar sigortası türüdür²⁹⁸. Sorumluluk sigortası sözleşmesi, “sigorta ettiren” ve “sigortacı” arasında kurulur²⁹⁹. 13 Ocak 2011 tarih ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun(TTK) 1473'üncü maddesinde, sorumluluk sigortası sözleşmesinin konusu ve kapsamına yer verilmiştir. Sigortalı, malvarlığında pasiflerin artması nedeniyle uğrayacağı zarara karşı sigorta teminatı ile korunmaktadır³⁰⁰. Sorumluluk sigortaları, ülkemizdeki grup ayrımında hayat dışı sigorta grubu içerisinde yer almaktadır. Sigortacı, sorumluluk nedeniyle sigortalının malvarlığında ortaya çıkan yükü devralmaktadır³⁰¹. Korunan menfaat belirli bir malla sınırlı değildir. Sigortalının tüm malvarlığı koruma altındadır³⁰². Sigortalı, eylemi nedeniyle üçüncü kişiye verdiği zararları tazmin etmek yükümlülüğünde olduğundan, bu yükümlülüğü, sorumluluk sigortası ile sigortacıya devretmektedir. Sigorta sözleşmesi ile sigorta bedeli kararlaştırılması, sigortacının sorumluluğunun sınırlanmasında önem taşır. Bununla birlikte, sigorta bedelinin kararlaştırılması şart

---

²⁹⁷ Sorumluluk sigortalarında sigortalı, “...Sigortalı, malvarlığının pasifinde artış meydana gelmesi rizikosu bulunan”, “...sigorta ilişkisinin dışındaki bir kişiye ödeme yapmak zorunda kalan “, “...tazminat istemine yol açan sorumluluğun öznesi olan menfaat sahibidir.” Kerim Atamer, “Yeni Türk Ticaret Kanunu Uyarınca "Zarar Sigortaları"na Giriş”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Cilt 27, Sayı 1, 2011, s.53-54.

²⁹⁸ Emine Yazıcıoğlu, “Sorumluluk Sigortalarında Riziko”, in Emine Yazıcıoğlu ve Samim Ünan(Ed.), *Sigorta Hukuku Sempozyumları*, On İki Levha Yayıncılık, 2018, s.423; Mahmut Coşkun, *Sigorta Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2024, s.642.

²⁹⁹ Atamer, s.75.

³⁰⁰ Aynur Yongalık, *Çevre sorumluluk Sigortası*, Ankara, 1998, s.157-158; Rayegan Kender, *Türkiyede Hususi Sigorta Hukuku*, İstanbul, Onikilevha ,2021, s. 239-246; Coşkun, s.642.

³⁰¹ Samim Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap: Sigorta Hukuku Cilt II Zarar Sigortaları*. On İki Levha Yayıncılık, 2016, s. 266.

³⁰² Kemal Şenocak, “Türk Ticaret Kanunu'nun Mal Sigortasına İlişkin Hükümlerinin Sorumluluk Sigortalarına Uygulanabilirliği”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 58, Sayı 1, 2009, s.198; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.62.

değildir. Başka bir ifadeyle, sigortacı, sözleşme ile sınırsız teminat sağlayabilir. Fakat, genellikle prim hesaplamalarının sağlıklı olabilmesi için sigorta sözleşmesinde sigortacının sorumlu olacağı en yüksek değer belirtilir³⁰³. Sorumluluk sigortalarında sigortalı, zarar görene karşı ne kadar sorumlu ise sorumluluk sigortacısı da o kadar sorumludur³⁰⁴.

Sorumluluk sigortalarındaki temel ilke: sigortalının hukuki sorumluluğunun, kanunda düzenlendiği biçimde teminat kapsamında olmasıdır. Diğer bir deyişle, sigortacının teminat altına aldığı sorumluluk, sigortalının kanundan kaynaklanan sorumluluğudur³⁰⁵. Bu, sözleşmesel sorumluluğun teminata dâhil edilemeyeceği anlamına gelmemektedir³⁰⁶. Sözleşmesel sorumluluk da bazı sınırlamalarla birlikte sorumluluk sigortasının konusunu oluşturur. Mesleki sorumluluklar(örneğin, avukatın sorumluluğu), sözleşmesel nitelik taşısa da sorumluluk teminatı devre dışı bırakılmaz³⁰⁷.

İlk olarak, mevzuatımızda sorumluluk sigortalarına uygulanacak on üç özel hüküm bulunmaktadır: TTK, m.1473 – TTK, m.1485. İkinci olarak, sigorta hukukuna ilişkin genel hükümlerin yer aldığı TTK, 1401-1452 maddeleri sorumluluk sigortalarında uygulanacaktır. Üçüncü olarak, TTK, m.1485, f.1'e göre mal sigortalarına uygulanan bazı maddeler sorumluluk sigortalarında da uygulanacaktır³⁰⁸. TTK, m.1485, f.1'de yer alan ilgili maddeler şu şekildedir: başkası lehine sigorta (TTK, m.1454), geçmişe etkili sigorta (TTK, m.1458), müşterek sigortaya ilişkin hükümler (TTK, m.1466, f.1), zarar gören malda ve zararın gerçekleştiği yerde değişiklik yapmama (TTK, m.1471).

Sorumluluk sigortaları üçüncü kişi lehine de kurulabilir. Zira, TTK, m.1485'de sorumluluk sigortalarında uygulanacak hükümler arasında, mal sigortaları için öngörülen TTK, m.1454 de yer almaktadır. Bu durumda, sözleşmeyi yapmakla prim ödeme borçlusuna hâline gelen sigorta ettiren sıfatı ile pasifinde artış meydana

---

³⁰³ Ünán, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.262.

³⁰⁴ *Ibid.*, s.271.

³⁰⁵ *Ibid.*, s.286-287.

³⁰⁶ *Ibid.*, s.287.

³⁰⁷ *Ibid.*, s.286-287.

³⁰⁸ Atamer, s.75.

gelme ihtimali bulunan sigortalı sıfatı birbirinden ayrılacaktır³⁰⁹. Başka bir ifadeyle, sorumluluk sigortalarının üçüncü kişi lehine yapıldığı durumda, sigorta ettiren ve sigortalı farklı kişiler olacaktır. Bu ihtimalde, sigorta sözleşmesinin âkidi ve prim borçlusu sigorta ettiren olmakla birlikte, sözleşmeden doğan haklar sigortalıya aittir³¹⁰.

4.2. Sorumluluk Sigortalarında Sigorta Teminatı

Sorumluluk sigortalarında risk: sigortalının, üçüncü kişilere karşı sorumlu olabileceği olaylar neticesinde, sigortalının malvarlığında yaşanabilecek eksilme ihtimalidir³¹¹. Sorumluluk sigortası, sigortalının malvarlığını, hukuki sorumluluğun sonuçlarından koruma amacı taşır³¹². Başka bir ifadeyle, sorumluluk sigortası ile sigortalının malvarlığında meydana gelebilecek tazminat borcunun ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır³¹³. Üçüncü kişi, sigortalının hukuki sorumluluğuna dayanarak uğradığı zararın tazmin edilmesini isteyebilir. Sorumluluk sigortalarında sigorta teminatı, üçüncü kişinin sigortalıya yönelttiği tazminat taleplerini kapsamına alır. Ayrıca, sigortalının, sorumlu olduğu iddiasını bertaraf etmek üzere yaptığı hukuki masraflar da bu kapsamın içinde değerlendirilmektedir³¹⁴.

4.3. Sorumluluk Sigortalarında Riziko

Sorumluluk sigortalarında riziko; zarara sebep olan faaliyetin veya zararlı sonucun gerçekleşmesi, zarar görenin tazminat talebinde bulunması, tazminat talebinin haklı görülmesi veya bu hususun karar altına alınması şekillerinde ortaya çıkar³¹⁵. Rizikoyu esas alan tazminat talebi, sigortalının sorumluluğuna dayanır. Sigortacı, bu sorumluluğu, sorumluluk sigortası ile devralmaktadır³¹⁶.

---

³⁰⁹ Atamer, s.54. Pasif sigortaların da başkası hesabına yapılabilmesi hakkında bkz. Kender, s.252-253.

³¹⁰ Kender, s.252.

³¹¹ Coşkun, s.644.

³¹² Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.265.

³¹³ Kemal Şenocak, "Türk Ticaret Kanunu'nun Mal Sigortasına İlişkin Hükümlerinin Sorumluluk Sigortalarına Uygulanabilirliği", s.212; Coşkun, s.642.

³¹⁴ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.265.

³¹⁵ Yazıcıoğlu, s.425 vd.

³¹⁶ Zahit İmre, "Sigorta Hukukunda Rizikonun Ağırlaşması", *İÜHF*, Cilt XII, Sayı 1, 1946, s.281; Kender, s. 240; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.262; Coşkun, s.645-646.

Sorumluluk sigortalarında riziko, zaman bakımından farklı esaslara göre sigorta korumasına dâhil edilmektedir. “Olay”, “zarar” ve “talep” esaslı sözleşmeler, bu sözleşmeler arasındadır ve ülkemizde yaygın kullanım alanına sahiptir³¹⁷. Sigorta dönemi içinde rizikonun gerçekleşme zamanı hangi esasa göre belirlenmişse riziko o esasa göre gerçekleşmiş sayılır. Rizikonun gerçekleştiği âna ilişkin; talep, olay ve zarar kavramlarını açıklayacağız³¹⁸.

Olay esasına göre kurulmuş sorumluluk sigortası sözleşmelerinde, sigortacının koruma sağlama edimi, olayın(sigortalının sorumluluğuna yol açan veya açtığı öne sürülen hukuka aykırı davranışın), sigorta süresi içinde meydana gelmiş olmasına bağlıdır³¹⁹. Zarar esasına göre kurulan sözleşmelerde ise zararın, sigorta süresi içinde ortaya çıkmasına bağlıdır³²⁰. TTK'nın 1473'üncü maddesinin birinci fıkrasında, taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, sorumluluk sigortalarında riziko ânı için olay esası kabul edilmiştir³²¹. Fakat bu hüküm, emredici nitelikte değildir. Bu sebeple, taraflar sigorta sözleşmesinde aksini kararlaştırabilirler³²².

Zarar esasına dayanılarak kurulan sözleşmelerde, rizikonun gerçekleşme zamanı, belirli bir zararın ortaya çıkma ânıdır³²³. Sigortalının sorumluluğuna dayanan olay gerçekleşmiş olmakla birlikte, olayın sebep olduğu zarar daha sonra ortaya çıkabilir. Diğer bir söyleyişle, sorumluluğu doğuran olay, teminat süresinden önce gerçekleşmiş olsa bile söz konusu olayın sonucu, sigorta teminatı süresi içerisinde

---

³¹⁷ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.267.

³¹⁸ Rizikonun gerçekleştiği ana ilişkin görüşler için bkz. Kemal Şenocak, *Mesleki Sorumluluk Sigortası– Özellikle Doktor, Avukat, Mimarın Mesleki Sorumluluk Sigortası*, Ankara, Turhan Kitabevi, 2000. s. 78 vd.; Samim Ünan, *İsteğe Bağlı Sorumluluk Sigortasında Riziko*, İstanbul, 1998, s.28.vd.; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.266 vd.

³¹⁹ Yongalık, s.187; Ünan, *İsteğe Bağlı Sorumluluk Sigortasında Riziko*, s. 27; Kemal Şenocak, *Mesleki Sorumluluk Sigortası*, s. 79; Atamer, s.78; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.267.; Yazıcıoğlu, s. 426 vd.

³²⁰ Kemal Şenocak, *Mesleki Sorumluluk Sigortası*, s.89; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s. 267.; Yazıcıoğlu, s.426 vd.

³²¹ Serdar Demirci, “Ürün Sorumluluk Sigortasına Sorumluluk Hukuku ve Genel Şartlar Çerçevesinde Güncel Bir Bakış”, *Ankara Barosu Dergisi*, Cilt 77, Sayı 3, s.166 ; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.287, s.398.

³²² TTK Madde Gereçekçeleri, (<https://www2.tbmm.gov.tr/d22/1/1-1138.pdf>, Erişim Tarihi:13.08.2024); Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.284; Hacı Kara, “Yargıtay Ve Hakem Kararlarına Göre Hekimin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası”, *TBB Dergisi*, 2021, s.267.

³²³ Yongalık, s.191; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.267; Yazıcıoğlu, s.426.

meydana gelmiş olabilir. Böyle bir sonuç gerçekleşirse sigortacının edim yükümlülüğü doğar.³²⁴

Tazminat talebinde bulunulması teorisi-talep teorisi(claims made) görüşü ise şöyle açıklanmaktadır: sorumluluk sebebinin oluşturan davranış veya zarardan kaynaklanan tazminat talebinin ne zaman ileri sürüleceği veya zararın meydana geldiği anda zarar görenin tazminat talebinde bulunup bulunamayacağı hakkında bir belirsizlik bulunmaktadır³²⁵. Talep esasına göre kurulan sigorta sözleşmelerinde riziko, sigortalıya tazminat talebinin yapıldığı anda meydana gelmiş kabul edilir³²⁶. Talep esaslı sorumluluk sigortası sözleşmelerinde “olay” ve “zarar” sigorta süresi öncesinde de gerçekleşebilir. Önemli olan talebin sigorta süresi içerisinde gerçekleşmesidir³²⁷. Üçüncü kişinin haklı ya da haksız tazminat talebinde bulunmasıyla sigortalı, sigortacıdan kendisine hukuki koruma sağlama edimini talep edebilecektir³²⁸. Zarar görenin ileri sürdüğü tazminat talebinin tamamen haksız veya kısmen haksız olduğuna ilişkin bir değerlendirmeye varılıyorsa bu teminatın yerine getirilmesinden kaçınılması (veya kısmen kaçınılması) gerekebileceği; fakat, tazminat istemine karşı etkili bir savunma, tazminat isteminin sonucunu etkileyebileceğinden buna ilişkin giderlerden kaçınılmaması gerektiği öğretilmiş³²⁹.

Rizikonun gerçekleşme ânını sadece olay ve zarara endekslemek, sigortalının, tam anlamıyla sigorta korumasına alınmasını engelleyecektir. Bu kapsamda, talep esaslı da sigortalı açısından önemli bir güvence sağlamaktadır. Zira zarar, sigortalının sorumluluğunu doğuran olayın gerçekleşmesinden çok zaman sonra da doğabilir. Ayrıca talep, zararın meydana gelmesinden bir süre sonra da sigortalıya yöneltilebilir. Yargıtay’ın bir kararında: talep esaslı olarak kurulan sözleşmelerde yazılı talep şartının aranmadığı, talebin; ihtar, icra takibi veya mahkeme yoluyla

---

³²⁴ Yongalık, s.191; Yazıcıoğlu, s.426.

³²⁵ Yazıcıoğlu, s.426.

³²⁶ Yongalık, s.195; Atamer, s.79; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*,s.267 ; Yazıcıoğlu, s.427; Coşkun, s.649.

³²⁷ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*,s. 267; Yazıcıoğlu, s.427.

³²⁸ Kemal Şenocak, *Mesleki Sorumluluk Sigortası*, s.103.

³²⁹ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*,s.304.

yöneltmesinin gerekmediği, zarar görenin şifahen de sigortalıdan talepte bulunabileceği vurgulanmıştır³³⁰.

Sorumluluk sigortalarında rizikoya ilişkin başka bir olgu ise sigorta koruması altına alınan kişinin –örneğin, mesleki sorumluluk sigortasında- sıfatı, etkinlikleri ve özellikleridir³³¹. Örneğin, rizikonun gerçekleşmesi bakımından bir noter ile hekimin sebep olduğu zarar, başka şartlara bağlıdır.

4.4. Rizikonun Gerçekleştiğine İlişkin Bildirim

TTK, m.1475'e göre sigortalı, sorumluluğuna yol açması olası/yol açmış olayları "10 gün içinde"; kendisine yöneltilen tazminat taleplerini de "derhal" bildirmekle yükümlü tutulmuştur³³². TTK, m.1446'ya göre bildirim hiç yapılmaması veya geç yapılması nedeniyle sigortacının ödemekle yükümlü olduğu tutarda artış meydana gelmişse sigortalının kusurunun varlığı hâlinde, sigorta parasında kusurun ağırlığı da dikkate alınarak indirimle gidilecektir³³³. Zarar görenin, TTK, m.1478 uyarınca doğrudan sigortacıdan talepte bulunması durumunda, sigortalının ayrıca sigortacıya bildirimde bulunması gerekmeyecektir³³⁴. İfade etmek gerekir ki sigortalının bildirim yükümlülüğünü ihlal etmesi hâlinde geçerli olan bu kural, zarar görenin sigortacıdan tazminat taleplerini etkilemeyecektir³³⁵.

TTK, m.1446, f.3'e göre sigortacı, sorumluluk doğuran olayı veya buna ilişkin talebi fiilen öğrenmişse sigortalının bildirim yükümlülüğünü ihlal ettiğini öne sürerek tazminattan veya bedelden indirim yapılmasını talep edemez (TTK, m.1446, f.2)³³⁶.

---

³³⁰ Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun E.2017/412, K.2021/296 (Lexpera.com.tr, Karar Erişim Tarihi: 29.10.2023).

³³¹ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*,s.266.

³³² Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*,s.316-317; Coşkun, s.667; ayrıca bkz. Atamer, s.82-83 ; Kender, s.322.

³³³ Atamer, s.84; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*,s.292; ayrıca bkz. Kender, s.322.

³³⁴ Atamer, s.85.

³³⁵ *Ibid.*, s.84.

³³⁶ Atamer, s.84 ; Coşkun, s.662; ayrıca bkz. Kender, s.323.

4.5. Tazminat Borcunun Muaccel Hâle Gelmesi

4.5.1. Zarar görenin sigortalıdan talebi açısından

Sigorta hukukundan bağımsız olarak, zarar görenin tazminat talebine konu olay hangi esasa göre oluşmuşsa(örneğin, sözleşmeye veya haksız fiile) sigortalının, zarar görene karşı tazminat ödeme borcu da o esasa göre muaccel hâle gelecektir³³⁷.

4.5.2. Zarar Görenin Sigortacıdan Talebi Açısından

TTK, m.1475, f.2 hükmü, tazminat talebinin sigortacıya bildirilmesi veya zarar görenin sigortacıya doğrudan başvurması hâlinde, TTK, m.1427'nin uygulanacağını ifade etmektedir. TTK, m.1427 hükmü, sigortacının tazminat ödeme borcunun ne zaman muaccel olacağını hükme bağlamaktadır³³⁸. Söz konusu hükme göre, zarar görenin sigortacıdan talep edeceği tazminat, rizikonun gerçekleşmesini müteakip ve rizikoyla ilgili belgelerin sigortacıya verilmesinden sonra sigortacının edimine ilişkin araştırmaları bitince ve her hâlde 1446'ncı maddeye göre yapılacak ihbardan kırkbeş gün sonra muaccel olacaktır.

4.5.3. Sigortalının sigortacıdan talebi açısından

Sigortalı, zarar görene doğrudan ödeme yaparsa sigortalının sigortacıya yönelik talebinin muacceliyeti TTK, m.1427'de yer alan kurallara göre belirlenecektir³³⁹.

4.6. Sorumluluk Sigortalarında Sigortacının Yükümlülüğünün Kapsamı

4.6.1 Zorunlu sorumluluk sigortaları yönünden

TTK, m.1477 hükmü gereğince sorumluluk sigortalarında sigortalı, sorumluluk konusu olayı kasten gerçekleştirirse sigorta korumasından yararlanamaz³⁴⁰. TTK, m.1473, f.2 hükmüne göre, sorumluluk sigortaları, işletme

---

³³⁷ Atamer, s.90-91.

³³⁸ Atamer, s.91 vd.; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*,s.321 vd. ; Ali Haydar Yıldırım, *Sigorta Tazminatı Ve Bedelinin Muacceliyeti (TTK 1427)*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020, s.40.

TTK, m.1475, f.2, TTK, m.1427'ye eğer atıf yapmasaydı, sigortacının tazminat ödeme borcunun sigortalı ile aynı anda muaccel olacağı ifade edilmiştir. Atamer, s.93.

³³⁹ Atamer, s.93 -94; Yıldırım, s.43.

³⁴⁰ Atamer, s.80; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.341; Coşkun, s.667.

adına da yapılabilmekte ve işletme adına çalışan kişilerin de sorumluluğu güvence altına alınabilmektedir. Sigortalının eylemlerinden sorumlu olduğu çalışanların kasten sebep olacağı zararlardan dolayı sigortacı, TTK, 1429, f.1, cümle 2 uyarınca sorumludur. Ancak, sigortalının eylemlerinden sorumlu olduğu kişinin kastındaki amaç, sigorta parasının ödenmesine yönelik ise sigortacı, TTK, m.1429, f.1, ikinci cümleye göre sorumluluktan kurtulur³⁴¹. TTK, m.1484, f.1’de, zorunlu sorumluluk sigortalarında sigortacının, sigortalıya karşı teminat sağlama yükümlülüğünün olmamasına rağmen (ifa borcundan tamamen veya kısmen kurtulmuş olsa da), zarar görene karşı ifa borcunun ve sorumluluğunun devam edeceği düzenlenmiştir. Öğretide, bu düzenleme dikkate alınarak, zorunlu sorumluluk sigortalarında sigortalının üçüncü kişiye kasten zarar vermiş olduğu durumlarda dahi sigortacının zarar görene karşı sorumluluğunun devam ettiği ve sigortacı tarafından zarar görenin zararının karşılanması gerektiği ifade edilmiştir³⁴². Bu sebeple, zorunlu sorumluluk sigortalarında sigortacı, zarar görene karşı, sorumluluğu sigorta edilmiş kişinin zarara kasten sebep olduğu savunmasını ileri süremez³⁴³.

Zorunlu sorumluluk sigortalarında sigortacı, zorunlu sigorta limitini aşmayacak şekilde teminat sağlama yükümlülüğü altındadır. Sigorta bedeli, zorunlu sigorta limitinden düşük ise sigortacının zarar görene karşı sorumluluğu, daha yüksek olan zorunlu sigorta limitine kadardır. TTK, m.1484 hükmüne göre sigortacı, sigortalıya yönelik ifa borcunu yerine getirmiş olsa bile, sigortacının zarar görene karşı olan ifa yükümlülüğü, zorunlu sigorta limitine kadar devam eder.

4.6.2. İsteğe bağlı sorumluluk sigortaları yönünden

İsteğe bağlı sorumluluk sigortalarında sigortacı, -zorunlu sorumluluk sigortalarının aksine- sigortalının kasten sebep olduğu zararlar için zarar görene karşı sorumlu değildir. Sorumluluğu sigorta edilen kişinin üçüncü bir kişiye kasten zarar

---

TTK, m.1473, f.2 kapsamında yapılan sorumluluk sigortalarında; işletme adına çalışan kişilerin kendilerine ait sorumlulukları da sigorta koruması altına alındığından “sigortalı” sıfatını taşımaktadırlar. Sorumluluk sigortalarındaki zarar gören kişiyi koruma amacı dikkate alındığında TTK, m.1477’nin TTK, m.1429’un gerekçesine uygun olarak (sigortadan para almak kastıyla rizikonun gerçekleştirilmesine engel olmak) yorumlanması ve uygulanması gerektiği; bununla birlikte, TTK, m.1477’in emredici nitelik taşıması dikkate alındığında, maddenin TTK’dan çıkarılması gerektiği ifade edilmiştir. bkz. Atamer, s.81-82.

³⁴¹ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.342.

³⁴² *Ibid.*, s.341.

³⁴³ *Ibid.*, s.270-271.

vermesi sonucunda zarar gören, bu zararı sigortacıdan talep ederse sigortacı, zorunlu sorumluluk sigortalarından farklı olarak sigorta sözleşmesinden kaynaklanan savunmalarını ileri sürebilir³⁴⁴.

İsteğe bağlı sorumluluk sigortalarında sigortacı, kural olarak “sigorta bedeli” kadar sorumludur. Her ne kadar sorumluluk sigortalarına uygulanacak hükümlerin sayıldığı TTK, m.1485’de, TTK, m. 1461, f.1 sayılmamış ise de TTK, m.1474, f.1 ikinci cümlede yer alan:“*sigorta bedelini aşan giderlerin ödenebilmesi için sözleşmede hüküm bulunmalıdır.*” ifadesinden dolayı olarak, sigortacının sorumluluğunun sigorta bedeline kadar olduğu ifade edilmiştir³⁴⁵. Temel ilke, sorumluluk sigortalarında sigortacının sorumluluğunun, hukuksal sorumluluğun yasada düzenlediği şekliyle sınırlı olmasıdır. Bu ilke doğrultusunda, isteğe bağlı sorumluluk sigortalarında da sigortalının teminat kapsamına alınabilen sorumluluğu, yasada öngörülen sorumluluk sınırını aşamaz. Bu sınırı genişleten anlaşmalar teminat dışındadır³⁴⁶.

4.6.3. Sınırlı sorumluluk

Sınırlı Sorumluluk: sorumlunun, zararın tamamından sorumlu olmayacağı, sözleşmede kararlaştırılan sınıra göre zarardan daha düşük bir tazminat ödeyerek sorumluluktan kurtulacağı anlamına gelir. Çok büyük zararlar doğurmaya elverişli etkinliklerden kaynaklanan sorumlulukların sigorta koruması altına alınabilmesi, sigorta sözleşmesinde bazı sınırlar kararlaştırıldığı takdirde mümkün olabilmektedir. Zira, sorumluluğun sınırsız olduğu bazı durumlara ilişkin rizikoları üstlenmek sigortacıların istedikleri bir durum değildir. Sınırsız sorumluluğun temin edilmesi durumunda dahi sigortacılar, yüksek sigorta primi isteyebilmektedir. Bu sebeple, büyük zararlara yol açabilecek faaliyetlerin neden olduğu sorumluluk, sorumluluk sigortaları sözleşmelerinde belirli sınırlarla teminat kapsamına alınabilmektedir. Buna göre sigortacı, sözleşmede kararlaştırılan sınırlı sorumluluk limitine kadar ödeme yapmakla yükümlüdür³⁴⁷.

---

³⁴⁴ *Ibid.*, s.272.

³⁴⁵ *Ibid.*, s.271-272.

³⁴⁶ *Ibid.*, s.272.

³⁴⁷ *Ibid.*, s.272-273

4.7. Sorumluluk Sigortalarında Doğrudan Dava Hakkı

Bütün sorumluluk sigortalarında (zorunlu ve isteğe bağlı), zarar görene TTK, m.1478 ile sigortacıyı doğrudan dava etme hakkı tanınmıştır. Zarar gören, uğradığı zararlar için zarardan sorumlu olan sigortalıya taleplerini yöneltebileceği gibi sigortalının sorumluluğunu teminat altına alan sorumluluk sigortacısına da geçerli zamanaşımı süresi içerisinde doğrudan talepte bulunabilir³⁴⁸. Sorumluluk sigortacısı, zarar görene karşı sigortalı gibi sorumlu olur. Sigortalı ve sigortacı zarar görene karşı müteselsil sorumludur. Sorumluluk sigortacısı, zarar görenin karşısına ikinci bir sorumlu kişi olarak çıkmaktadır³⁴⁹.

4.8. Zamanaşımı

“Doğrudan dava hakkı” başlıklı TTK, m.1478’e göre: “zarar gören, uğradığı zararın sigorta bedeline kadar olan kısmının tazminini, sigorta sözleşmesi için geçerli zamanaşımı süresi içinde kalmak şartıyla, doğrudan sigortacıdan isteyebilir”. Sigorta sözleşmesi için geçerli olan zamanaşımı ise TTK, m.1420 ve m.1482’de belirtilmiştir. TTK, m.1420: “*Sigorta sözleşmesinden doğan bütün istemler, alacağın muaccel olduğu tarihten başlayarak iki yıl ve 1482 nci madde hükmü saklı kalmak üzere, sigorta tazminatına ilişkin istemler her hâlde rizikonun gerçekleştiği tarihten itibaren altı yıl geçmekle zamanaşımına uğrar*”. hükmüne, TTK, m.1482 ise: “*Sigortacıya yöneltilecek tazminat istemleri, sigorta konusu olaydan itibaren on yılda zamanaşımına uğrar.*” hükmüne yer vermektedir. TTK, m.1482’de yer verilen on yıllık süre zarar görenin sigortacıdan taleplerine ilişkin zamanaşımı süresidir. Zarar görenin doğrudan dava ile sigortacıdan zararını tazmin edebileceği asıl zamanaşımı süresi noktasında ise TTK’da boşluk bulunduğu, TTK’daki bu boşluğun zarar görenin zarardan sorumlu olan sigortalıya yönelik dava hakkıyla aynı zamanaşımına tabi olacağı benimsenerek doldurulması gerektiği öğretide ifade edilmiştir³⁵⁰. Sigortalının, sigortacıya yönelik istemleri TTK, m.1420’ye göre iki yıldır³⁵¹. TTK, m.1420, f.1’de belirtilen altı yıllık zamanaşımı süresinin sorumluluk

---

³⁴⁸ Atamer, s.85 ; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.347.

³⁴⁹ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.347.

³⁵⁰ *Ibid.*, s.359.

³⁵¹ *Ibid.*, s.384.

sigortalarında geçerliliği yoktur³⁵². On yıllık süre “tavan süre” niteliğindedir³⁵³. On yıllık bu süre, sigortacının talepleri(örneğin, prim alacağı) ve sigortalının talepleri yönünden kapsam dışıdır³⁵⁴.

4.9. Hekimin Mesleki Sorumluluk Sigortası

4.9.1. Genel olarak mesleki sorumluluk sigortaları

Mesleki sorumluluk sigortası, sigorta sözleşmesinde kararlaştırılan mesleğe ilişkin faaliyet içerisinde meydana gelen zararlarla ilgili olarak, hukuki himaye sağlayan sigortalardır³⁵⁵. Mesleki Sorumluluk Sigortası Genel Şartları,³⁵⁶ m.A.1’de, mesleki sorumluluk sigortasının konusu belirtilmiştir. Bu sigorta ile meslek sahipleri, mesleklerini icra ederken sebep olabilecekleri zararlardan doğan sorumluluğa karşı kendilerini koruma altına alırlar. Günümüzde, avukatlar, noterler ve hekimler yaygın olarak mesleki sorumluluk sigortası yaptırmaktadır³⁵⁷. Mesleğin niteliğine göre riskin gerçekleşme ânı, zararın oluşma zamanı veya talep edilme süreci gibi konularda farklılıklar olabilir. Bununla birlikte, mesleki farklılık sadece riskin değerlendirilmesi

³⁵² *Ibid.*, s.385.

³⁵³ *Ibid.*, s.386-387.

“Tavan süre” deyimi, muaccel olma tarihinden itibaren işlemesi söz konusu olan “asıl” zamanaşımı süresinin, muaccel olma koşulu hiç gerçekleşmediği için işlemeye başlamaması veya geç gerçekleştiği için ileri bir tarihte işlemeye başlamış bulunması hâllerinde, belirli bir tarihten itibaren hesaplanacak –uzun- süreyi anlatmaktadır. Öyle ki, bu uzun süre dolduğunda, alacak, henüz hiç muaccel olmamış olsa dahi –veya geç muaccel olma hâlinde asıl zamanaşımı süresi henüz bitmemiş olsa dahi- zamanaşımına uğramış sayılmaktadır.” Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.356. TTK m. 1420’ye göre alacağın muaccel olma tarihinden itibaren başlayacak iki yıllık zamanaşımı süresi yanında on yıllık tava süre birlikte değerlendirildiğinde alacak hiç muaccel olmasa dahi olaydan itibaren başlayan on yıllık süre sonunda alacak zamanaşımına uğrayacaktır. Zehra Şeker Öğüz, “Sorumluluk Sigortalarında Zamanaşımı”, in Emine Yazıcıoğlu ve Samim Ünan(Ed.), *Sigorta Hukuku Sempozyumları*, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık, 2018, s.146-147. Ayrıca bkz. Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.387.

³⁵⁴ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.385 vd. Aksi yöndeki görüşe göre 10 yıllık üst zamanaşımı süresinin hem sigortalının hem de zarar gören üçüncü kişinin sigortacıya yöneltilecek tazminat talepleri bakımından uygulanması gerektiği hakkında bkz. Şeker Öğüz, s.142.

³⁵⁵ Neylan Yalçıntepe, *Hekim Mesleki Sorumluluk Sigortası*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışmanı Hasan Petek), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2011, s.37; Ülgen Aslan Düzgün, “Noterlerin Mesleki Sorumluluk Sigortası”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt XVII, Sayı 1-2, s.503; Seçil Keser, *Mesleki Sorumluluk Sigortası Sözleşmesi*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışmanı Serap Amasya), T.C. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Yüksek Lisans Programı, 2015, s.14. ; Coşkun, s.648.

³⁵⁶ 26 Mayıs 2013 Tarih ve 28658 Sayılı *Resmî Gazete*.

³⁵⁷ Mine Bal, *Avukatın Mesleki Sorumluluk Sigortası*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Fırat Öztan) Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2015, s.17-18.

Mesleki Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarında, serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavir, avukatlık ve hekimlik mesleğine ilişkin ek klozlara yer verilmiştir.

noktasında değil, aynı zamanda meslek sahibinin sorumluluğu ile orantılı olarak potansiyel zararın miktarı ve türü açısından da değişiklik gösterebilir. Örneğin, hekimin haksız eylemi sonucu, hastasının zarar görmesi ile bir avukatın hukuki bir işlem sırasında müvekkilini zarara uğratması arasında büyük fark vardır. Zarar gören hasta, zararını ameliyatı gerçekleştiren hekimden talep edecektir. Hastanın uğradığı zarar, genellikle vücut bütünlüğünün ihlal edilmesinden kaynaklanan bir zarar olacaktır. Buna karşılık, mesleğini icra ederken müvekkilini zarara uğratan avukata yönelik talep, genellikle müvekkilin malvarlığındaki bir eksilmeye ilişkin olacaktır. Sorumluluk sigortaları, bu tür risklerin doğurabileceği hukuki sorumluluğa karşı, meslek mensuplarını koruma altına alır.

4.9.2. Hekimin mesleki sorumluluk sigortası

Tıp mesleğinin icrası, birtakım riskler barındırmakta ve tıbbi müdahaleyi uygulayan hekimleri hukuki sorumluluk altına sokabilmektedir. Hekimin mesleki sorumluluk sigortası: hekimin, tıbbi müdahale sebebiyle hastasına ve/veya üçüncü kişiye verdiği zararlardan doğan sorumluluğunun, sigortacı tarafından devralınmasını ve sorumluluktan kaynaklanabilecek parasal yükün tazmin edilmesini amaçlayan; hekimin sorumluluğunu sigorta limiti dâhilinde teminat altına alan bir sigorta türüdür³⁵⁸. TŞSTİDK, ek m.12'de Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası düzenlenmiştir.

Hekimin mesleki sorumluluk sigortası, tam iki tarafa borç yükleyen(sinallagmatik) nitelikte bir sözleşmedir. Sigortacı, riziko gerçekleştiğinde, hekimin hukuki sorumluluğunu ve parasal yükünü devralma borcu altına girer³⁵⁹. Sigorta poliçesi, sigortacı adına şirketin yetkili şahsı veya sigortacı adına acente tarafından imzalanır³⁶⁰. Hekim serbest meslek faaliyeti yürütüyorsa hem sigorta ettiren (sigortayı yaptırmakla yükümlü olan kişi) hem de sigortalıdır(sorumluluğu temin edilen kişi). Bu sebeple, serbest çalışan hekim, prim ödeme borcu altındadır³⁶¹. Bununla birlikte, sigorta ettiren ve sigortalı her zaman aynı kişi değildir. Özel

---

³⁵⁸ Samim Ünan, *Zorunlu Hekim Sorumluluğu Sigortası (Genel Şartlar Şerhi)*, Sigorta Hukuku Türk Derneği, 2012, s.9; Kara, s.262.

³⁵⁹ Kemal Şenocak, *Mesleki Sorumluluk Sigortası*, s.141; Kara, s.262.

³⁶⁰ Kender, s.142; Kara, s.262.

³⁶¹ TŞSTİHK Ek m.12, f.3; Sigorta ettirenin prim ödeme borcu hakkında bkz. Kender, s.271.

kurumlarda görev yapan hekimler için sigorta, bu kurumlar (özel sağlık kurum ve kuruluşları) tarafından yaptırılmaktadır³⁶².

4.9.3. Zorunlu hekim mesleki sorumluluk sigortası yaptıracak kişiler

TŞSTİDK, ek m.12 kapsamında, kamu sağlık kuruluşlarında, özel sağlık kuruluşlarında çalışan veya mesleğini serbest olarak icra eden tabipler, diş tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar, zorunlu mesleki sorumluluk sigortasını yaptırmak zorundadırlar. Bunun dışındaki sağlık çalışanları ya da kanunda sayılan ünvanlara sahip olmalarına rağmen sağlık hizmetleri faaliyetinde bulunmayanlar – örneğin, mesleğini fiilen icra etmeyen hekim - zorunlu mesleki sorumluluk sigortası yaptırmak zorunda değildir³⁶³.

4.9.4. Hekimin mesleki sorumluluk sigortasında riziko ve esasları

Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları³⁶⁴, m.B.1.'de yer alan: “*Sigorta sözleşmesinin konusuna ilişkin olarak sigortalının kendisine tazminat talebinde bulunduğu öğrendiği ya da zarar görenin doğrudan doğruya sigortacıya başvurduğu anda riziko gerçekleşmiş sayılır.*” düzenlemesine göre, hekimin sorumluluk sigortası, talep esaslı (claims made) sigorta niteliğindedir³⁶⁵. Talep esasına dayalı hekimin mesleki sorumluluk sigortasında riziko, sigorta süresi içerisinde hekime tazminat talebi yöneltmesiyle gerçekleşebileceği gibi zarar görenin “doğrudan dava” ile sigortacıdan talepte bulunmasıyla da gerçekleşir³⁶⁶. Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nın A.1.'inci maddesi, talep esaslı sözleşmeyi benimserken sigorta sözleşmesinin her yıl düzenli şekilde yenileceğini varsaymıştır. Her yıl yenilenen talep esaslı bir sorumluluk sigortası, ilk yapılan sigortada geçmişe etkili tarih belirlenmesi durumunda kesintisiz bir koruma imkanı sağlamaktadır³⁶⁷.

---

³⁶² (TŞSTİHK Ek m. 12/3; Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Tarife ve Talimatı, m.B, f.1, b.(b)); Ünan, *Zorunlu Hekim Sorumluluğu Sigortası*, s.9-10.

³⁶³ Kara, s.262.

³⁶⁴ Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, RG., 21 Temmuz 2010, Sayı 27648.

³⁶⁵ Ünan, *Zorunlu Hekim Sorumluluğu Sigortası*, s.10; Kara, s.269-270.

³⁶⁶ Ünan, *Zorunlu Hekim Sorumluluğu Sigortası*, s.31.

³⁶⁷ *Ibid.*, s.13.

Hekim mesleki sorumluluk sigortaları: talep esaslı, olay esaslı veya karma sözleşmeler olmak üzere üç farklı şekilde düzenlenebilmektedir³⁶⁸.

Olay esasına göre kurulmuş hekimin mesleki sorumluluk sigortasında sigortacının koruma sağlama edimi, olayın(sigortalının sorumluluğuna yol açan veya açtığı öne sürülen hukuka aykırı davranışın) sigorta süresi içinde meydana gelmiş olmasına bağlıdır³⁶⁹. Zarar esasına göre kurulan sözleşmelerde ise zararın, sigorta süresi içinde ortaya çıkmış bulunmasına bağlıdır³⁷⁰. Olay esaslı olarak kurulan hekimin mesleki sorumluluk sigortasında, sorumluluk doğuran olayın sigorta süresi içerisinde gerçekleşmesi aranır. Bununla birlikte, sorumluluk doğuran olaydan kaynaklanan “zarar” ve “tazminat talebi” daha sonra ortaya çıkabilir. Sigortacının koruma edimi sorumluluk doğuran olayın sigorta süresi içerisinde gerçekleşmesine bağlıdır³⁷¹.

Mesleki Sorumluluk Sigortası Genel Şartları’nda taraflara, “olay+zarar” ve “olay+talep” esaslarına göre karma sigorta sözleşmesi yapma imkanı tanınmıştır³⁷². Böyle bir durumda, sigortacının koruma yükümlülüğünün belirlenmesinde iki farklı esas birlikte dikkate alınacaktır³⁷³. Bu şekilde yapılan karma bir sigorta, sigorta koruması altına alınacak süreyi zaman bakımından sınırlamaktadır³⁷⁴.

Olay esaslı sigortalar, geçmişe etki edecek şekilde sigorta teminatı verebilmektedir. Özellikle sigorta yaptırıldığı sırada geçmişteki bir takım hatalı uygulamalar hekim tarafından bilinmeyebilir. Olay esaslı sigorta sözleşmesi ile sigortalı, sigorta sözleşmesi yapılmadan önceki olaylar sebebiyle doğabilecek hukuki sorumluluğu sigorta koruması altına alabilir. Sorumluluk için öngörülen zamanaşımı süresi kadar geriye doğru sigorta teminatı sağlanabilir. Bu durumda, geçmişe etki

---

³⁶⁸ Kara, s.266.

³⁶⁹ Yongalık, s.187; Kemal Şenocak, *Mesleki Sorumluluk Sigortası*, s.79; Atamer, s.78; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.267.; Yazıcıoğlu, s.426 vd.

³⁷⁰ Yongalık, s.191; Kemal Şenocak, *Mesleki Sorumluluk Sigortası*, s. 89; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*,s. 267.; Yazıcıoğlu, s.426 vd.

³⁷¹ Yongalık, s.187 -188; Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.267.

³⁷² “- Olay sigorta süresi içinde meydana gelecek + zarar sigorta süresinin bitiminden en fazla iki yıl sonra meydana gelmiş olacak (tazminat talebi daha sonra da –bu talep hakkında söz konusu olan zamanaşımı süresi dolana kadar- ileri sürülmüş olabilir) veya - En fazla sigorta süresi sonuna kadar meydana gelmiş olan bir olay söz konusu olacak + tazminat talebi de yine en geç bu süre bitene kadar ileri sürülmüş bulunacak.” Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.293.

³⁷³ *Ibid.*, s.292.

³⁷⁴ *Ibid.*, s.293.

tarihi ile sigorta sözleşmesinin yapıldığı tarih arasında sigorta teminatı sağlanmaktadır. Geçmişe etkili sigortalarda zararın ne zaman ortaya çıktığının bir önemi bulunmamaktadır. Olay tarihinden çok sonra da zarar ortaya çıkabilir. TTK, m.1473’de bu husus: “...zarar daha sonra doğsa bile...” ifadesi ile belirtilmektedir. Zarara ilişkin tazminat talepleri, bu talep için ön görülmüş olan zamanaşımı süresi içerisinde ileri sürülmelidir³⁷⁵.

Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.1.’de: “...Poliçe kapsamındaki mesleki faaliyeti ifa ederken, sözleşme tarihinden önceki on yıllık dönemdeki veya sözleşme süresi içinde mesleki faaliyeti nedeniyle verdiği zararlara bağlı olarak sözleşme süresi içinde kendisine yapılan tazminat taleplerine, bu taleple bağlantılı yargılama giderleri ile hükmolunacak faize ve sigortalı aleyhine ileri sürülen tazminat talebine ilişkin makul giderlere karşı poliçede belirlenen limitler dahilinde teminat sağlar. Ancak on yıllık dönemin başlangıcı 30 Temmuz 2009’u geçemez ve bir aydan fazla sigortasız kalınan dönemlerde meydana gelen olaylara bağlı olarak sigortalı dönemlerde yapılan ihbarlar için sigorta koruması yoktur.” hükmüne yer verilerek, hekimin geçmişe dönük sigorta korumasından yararlanabilmesi birtakım şartlara bağlanmıştır. Öncelikle, maddede ifade edildiği üzere, sigorta güvencesinin geçmişe yürüyebilmesi için zarara yol açan tıbbi kötü uygulamanın 30 Temmuz 2009 tarihinden sonra ve sözleşmenin kurulma tarihinden önceki 10 yıllık dönem içinde meydana gelmiş olması gerekmektedir. Tazminat isteminin ise sözleşme sürecinde meydana gelmiş olması gerekir.

Ayrıca, hekimin geçmişe dönük sigortanın sağladığı güvenceden yararlanabilmesi için zarara yol açan tıbbi kötü uygulamanın, hekimin geçmişte sigorta koruması altında olduğu sözleşme sürecinde ya da bir aydan daha kısa süreli sigortasız kalınan süreçte ortaya çıkmış olması gerekir. Başka bir ifadeyle, hekimin sigorta koruması bir aydan uzun süreli sigortasız kalınan süreçte gerçekleşen olayları kapsamayacaktır.

Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları’nın A.1.’inci maddesinin ikinci fıkrası:“...Sigortalının mesleki faaliyete son vermesi hâlinde, birinci paragraftaki teminata ek olarak, son sigorta sözleşmesi

---

³⁷⁵ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s. 289.; Kara, s.267 vd.

dönemindeki mesleki faaliyetinden dolayı sözleşmenin bitiş tarihinden iki yıl sonrasına kadar ortaya çıkabilecek talepler de teminat dahilindedir.” şeklindedir. Maddeden, sigorta sözleşmesi döneminde gerçekleşen tıbbi kötü uygulamaların, sözleşmenin bitiş tarihinden iki yıl sonrasına kadar hekimin sorumluluk sigortasınca teminat altına alınabildiği anlaşılmaktadır. Madde bir nevi geleceğe yürürlük özelliği taşımakta ve gelecekte yöneltilecek talepleri sınırlı süreyle teminat altına almaktadır.

4.9.5. Sigorta sözleşmesinin kapsamı, teminata tabi ve teminat dışındaki hâller

Başta ifade etmek gerekir ki: sigorta, hekimin Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ifa ettiği mesleki faaliyetleri için geçerlidir³⁷⁶. Fakat taraflar, bu durumun aksine düzenleme yapabilirler. Başka bir anlatımla, taraflar hekimin yurt dışındaki mesleki faaliyetlerinin de sigorta kapsamında olması yönünde sözleşme yapabilirler³⁷⁷.

Sigorta kapsamı ve sigorta teminatına dâhil olan hususlar, Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nın, “Sigortanın Konusu” başlıklı A.1.'inci maddesinde sayılmıştır. Serbest çalışan ya da kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan tabipler, dış tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar, mesleki faaliyetleri kapsamında verdikleri zararlara karşı teminat altına alınmışlardır. Başka bir ifadeyle, sigortanın kapsamına, hekimin mesleki faaliyeti çerçevesinde verdiği zararlar girmektedir. Sözleşme tarihinden önceki on yıl içinde ya da sözleşme süresi boyunca gerçekleşen mesleki faaliyetler sebebiyle hekime yöneltilen tazminat talepleri, bu taleplerle ilgili yargılama giderleri, hükmedilecek faizler ve makul savunma masrafları teminata dâhildir. Sigortacı, poliçede belirlenen limitler dâhilinde teminat sağlamaktadır. Teminat tutarı; maddi tazminat, manevi tazminat ve yargılama giderleri için geçerlidir³⁷⁸. Hekimin kusurlu ve hukuka aykırı hareketi, hasta veya diğer ilgililerin manevi elem yaşamalarına sebep olabilir. Hekimin sorumlu olduğu manevi tazminat

---

³⁷⁶ Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.2.

³⁷⁷ Dilek Demirezen, *Hekimin Mesleki Sorumluluk Sigortası*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Samim Ünan) Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Yüksek Lisans, 2008, s.17.;Didem Özkıdık,“Hekimin Mesleki Sorumluluk Sigortası”, *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı 4, 2016, s. 255.

³⁷⁸ Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Tarife Ve Talimatı, (m.A, f.3).

kalemi de sigorta teminatı kapsamındadır³⁷⁹. Teminat kapsamına dâhil olarak, “...Sigortalının savunmasını üstlenen avukata ilişkin harcamaları Genel Şartların Sigortalıya Yardım başlıklı B.3.4 maddesi kapsamında temin eder.” cümlesinde ifade edildiği üzere sigortacı, dava sonucuna göre yargılama giderlerini ve avukatlık ücretlerini genel hükümler çerçevesinde ödemekle yükümlüdür. Bununla birlikte, Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.C.10.:“Taraflar, sigorta ettiren ve sigortalının aleyhine olmamak üzere özel şartlar kararlaştırabilir.” düzenlemesine göre, belirli koşullarda tarafların, genel şartlar dışında özel şartlar da kararlaştırabileceği ve teminat kapsamını genişletebilecekleri ifade edilmiştir³⁸⁰.

Sigorta poliçesi kapsamında belirlenecek teminat tutarı, hekimin bulunduğu risk grubuna göre değişkenlik göstermektedir. Bu risk grubu ise hekimin uzmanlaştığı ve faaliyet gösterdiği alana göre değişmektedir³⁸¹. Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Tarife ve Talimatı ile belirlenmiş olan risk gruplarına³⁸² göre teminat bedelleri şöyledir³⁸³:

Risk Grubu	Azami Teminat Tutarı (TL)
I. Grup	200.000
II. Grup	400.000
III. Grup	600.000
IV. Grup	800.000

³⁷⁹ Genel Şartlar kapsamında manevi tazminat, 21/7/2010 tarihli ve 27648 sayılı *Resmî Gazete*'de yayımlanan Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Kurum Katkısına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğ (2010/1)'in ekinde yer alan Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Tarife ve Talimatının A.TARİFE başlıklı bölümünün A.3. numaralı bendi ile teminat kapsamına dâhil edilmiştir.

³⁸⁰ Bkz. Mesleki Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.4.

³⁸¹ Selanik, s.466.

³⁸² 21/7/2010 tarihli ve 27648 sayılı *Resmî Gazete*'de yayımlanan Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Kurum Katkısına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğ (2010/1) EK 1'de Hekimlerin faaliyet gösterdiği uzmanlık alanlarına göre belirlenmiş risk grupları tablosu için bkz. (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=14124&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5>)

³⁸³ Bkz. 21 Temmuz 2010 Tarihli ve 27648 Sayılı *Resmî Gazete*'de yayımlanan Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Kurum Katkısına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğ (2010/1)'in ekinde yer alan Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Tarife ve Talimatının A.TARİFE başlıklı bölümü.

Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nın "Teminat Dışında Kalan Haller" başlıklı m.A.3.'de ise teminat dışında bırakılan haller şöyledir:

"Aşağıdaki hâller teminat kapsamı dışındadır:

- a) *Sigortalının, poliçede belirlenmiş ve sınırları hukuk kuralları veya etik kurallar ile tespit edilen mesleki faaliyeti dışındaki faaliyetlerinden kaynaklanan tazminat talepleri,*
- b) *Mesleki faaliyetin ifası sırasında sigortalı tarafından kasten sebep olunan her tür olay ile davranışları,*
- c) *Sigortalı veya çalıştırdığı kişilerin, poliçede belirtilen mesleki faaliyeti ifa ederken alkol, uyuşturucu ya da narkotik maddelerin tesiri altında bulunması sonucunda meydana gelen olaylar,*
- ç) *İdarî ve adlî para cezaları dahil her tür ceza ve cezai şartlar."*

Ayrıca, Mesleki Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, Hekim Mesleki Sorumluluk Sigortası Klotunda da teminat dışında kalan hâllere yer verilmiştir³⁸⁴. Teminat dışında kalan hâllere ilişkin ispat yükü, TTK, m.1409, f.2'ye göre sigortacı üzerindedir³⁸⁵.

Hekimin mesleki sorumluluk sigortası şemsiyesi, hekimin tüm eylemlerine yönelik koruma sağlamaz. Başka bir ifadeyle, hekimin her türlü eylem ve işleminden doğabilecek sorumluluk, sigorta teminatı kapsamında değildir. Hekimin mesleki sigortası, tıbbi kötü uygulama nedeniyle talep edilecek zararlara ve hekime kurumlarınca yapılacak rüculara karşı bir koruma sağlar³⁸⁶. Hekimin poliçede

---

³⁸⁴ "Mesleki Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nın "A.3. Teminat dışında Kalan Haller" maddesinde yer alan düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla; 1. Ruhsatlı bir sağlık kurum veya kuruluşunda ve acil haller dışında yapılmadığı ve usulünce yetki verilmiş bir anestezi uzmanı gözetimi altında olmadığı sürece, dış hekimleri ve cerrahlar tarafından genel anestezi uygulanmasından kaynaklanan tazminat talepleri, 2. İlk yardım ve acil müdahale hariç olmak üzere, meslekten geçici yasaklanan dönem içinde verilen her tür tedavi ve sağlık hizmetlerinden kaynaklanan tazminat talepleri, 3. İlk yardım veya acil yardım hizmetlerinin sunulduğu yerlerde, yeterli ve gerekli ekipman ile teçhizatın sigortalının kişisel kusuru ile bulundurulmamasından kaynaklanan tazminat talepleri, 4. Tıbbi amaçlı kullanım dışında, radyoaktif, zehirli, patlayıcı veya herhangi bir patlayıcı nükleer bileşim veya bunun nükleer bir parçasının tehlikeli özellikleri sebebiyle talep edilen tazminat talepleri, 5. Tıbbi amaçlı kullanım dışında, diethylstibesterol (DES), dioxin, urea formaldehide, asbest, asbestli ürünler veya asbest içeren ürünlerin kullanımından kaynaklanan her tür hastalık (kanser dahil) veya asbestten kaynaklanan bütün tazminat talepleri, teminat dışındadır." (Mesleki Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.C.10.).

³⁸⁵ Ünan, *Zorunlu Hekim Sorumluluğu Sigortası*, s.27 ve s.49.

³⁸⁶ TŞSTİDK, Ek m.12.

belirtilen mesleki faaliyeti ifa ederken verdiği zararlar, sigortanın kapsamını oluşturur³⁸⁷. Bu sebeple, hekimin mesleki faaliyeti olarak nitelendirilmeyen tıbbi müdahale -örneğin, hekimin anne ve babasına uyguladığı tedavi- sigorta koruması altında değildir³⁸⁸.

4.9.6. Tıbbi robotik cihazlardan kaynaklanan zararların hekimin mali sorumluluk sigortası tarafından karşılanabilirliği

Tıbbi robotik cihazların günümüzde tıp dünyasına faydaları yadsınamaz bir gerçektir. Gerek Türkiye’de gerekse de Avrupa ve Amerika sağlık sisteminde tıbbi robotik cihazların tıbbi müdahalede kullanımı her geçen gün artış göstermektedir. Tıbbi robotik cihazların zarara sebep olması durumunda, hekimin de hukuki sorumluluğu doğabilir. Tıbbi robotik cihazların sebep olduğu zararların, hekimin mesleki sorumluluk sigortasınca karşılanıp karşılanmayacağı ise bir başka meseledir.

Sigorta sözleşmelerine, TTK’nın “Sigorta Hukuku” başlıklı 6’ncı Kitabında yer alan özel hükümler uygulanacaktır. TTK, m.1451, f.1’e göre: TBK, sigorta sözleşmelerine, bu özel hükümlerin tamamlayıcısı olarak uygulanır³⁸⁹. Kanun hükümleri dışında, sigorta sözleşmelerine genel şartlar uygulanmaktadır³⁹⁰. Bu genel şartların ana içeriği Sigortacılık Kanunu (SK)³⁹¹, m.11’e göre Müsteşarlık³⁹² tarafından yayımlanmaktaydı. 10 Temmuz 2018 tarihinde yayımlanan, 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 4’üncü Maddesine göre genel şartlar, artık Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu(SEDDK) tarafından yayımlanmaktadır. Bu genel şartlar, önceden tespit edilen ve belirli bir sigorta dalında uygulanacak standart şartlardır. Her ne kadar sigorta sözleşmelerinde

---

³⁸⁷ Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.1.

³⁸⁸ Yasin Köse, *Hekimlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020, s.69; Görkem Şükür, *Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortalarında Riziko*, İstanbul, Bahçeşehir Üniversitesi, 2020, s.79; Eren Keskin, *Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Hukuki Uyuşmazlıklarda Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışmanı Sinan Misili), Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Ticaret Hukuku Bilim Dalı, 2023, s.49.

³⁸⁹ Kender, s.215 – 216 ve s.220.

³⁹⁰ *Ibid.*, s.216.

³⁹¹ 3 Haziran 2007 Tarih ve 5684 Sayılı Sigortacılık Kanunu, RG., 14 Haziran 2007, Sayı 26552.

³⁹² Müsteşarlık, SK m.2,f.1,b,j’ye göre Hazine Müsteşarlığıdır. 10 Temmuz 2018 tarihinde yayımlanan 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile tüm görev ve yetkileriyle Maliye Bakanlığı ile birleşip Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı adını aldı. RG, 10 Temmuz 2018 Tarih, Sayı 30474.

sözleşme özgürlüğü ilkesi hâkimse de³⁹³ taraflar, sözleşmede genel şartlara aykırı düzenlemeler yapamaz. Bu husus SK, m.11. ile hükme bağlanmıştır³⁹⁴.

Bu sebeple, hekimin mesleki sorumluluk sigorta sözleşmesinde, Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'na aykırı düzenlemeler yer alamaz. Fakat, Genel Şartlar'a aykırı olmadığı sürece taraflar sözleşmeye ek teminatlar ve klozlar ekleyebilir. Tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zararların, hekimin mesleki sorumluluk sigortasına eklenen özel şartla teminat altına alınması da Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.C.10'da düzenlendiği üzere mümkündür. Fakat TŞSTİDK, ek m.12 ve Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.1 gereğince, özel şarta gerek duyulmaksızın tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zararların hekimin mesleki sorumluluk sigortası kapsamında olduğu söylenebilir. Teminatın geçerli olması için hekimin robotik cihazdan kaynaklanan zararın meydana gelmesinde kusurunun bulunması ve bu sebeple sorumluluğunun doğması gereklidir. Şöyle ki:

Tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzluk tek başına zarara sebep olursa ve bu yönde hekime atfedilecek bir kusur bulunmazsa hekimin sorumluluğu doğmayacaktır³⁹⁵. Hekimin sorumluluğunun bulunmadığı bir durumda da rizikonun gerçekleşmesinden bahsedilemez. Zira burada mesleki ifayı ve tıbbi kötü uygulamayı ilgilendiren bir durum yoktur. Rizikonun gerçekleşmediği bir durumda, hekimin mesleki sorumluluk sigortacısının herhangi bir sorumluluğu doğmayacaktır.

Tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzlukla birlikte, hekimin kastı veya ihmali de zarara sebep olursa kusur oranına bakılmaksızın hekim, imalatçı veya ithalatçıyla birlikte müteselsilen sorumlu olacaktır³⁹⁶. Sigortacı, sigorta sözleşmesi ile teminat altına alınan bu zararları karşılamalıdır. Zira, hekimin mesleki sorumluluk sigortası,

---

³⁹³ Hakan Bilgeç, "Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılmasına İlişkin Anayasal İlkeler Işığında Zorunlu Sigortaların Belirlenmesi Usulünün Değerlendirilmesi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 2, 2021, s.963.

³⁹⁴ Tekin Memiş, *Sigorta Sözleşmesi Şartlarının Yargısal Denetimi*, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık, 2016, s.34; HGK 2017/2477 E.,2019/306 K. 14.03.2019, (<https://karararama.yargitay.gov.tr>). (Erişim Tarihi 01.10.2023); Samim Ünan, "Ürün Sorumluluğu Sigortası", in. Başak Baysal ve Yeşim M.Atamer (Ed.), *Ürün Sorumluluğu - Sorumluluk Hukuku Konferansları I*, Onikilevha Yayıncılık 2022, s.291-325; s.301; Kender, s.216.

³⁹⁵ Bkz. yukarıda s.45.

³⁹⁶ Bkz. yukarıda s.42 vd.

hekimin tıbbi kötü icrasıyla verdiği zarar nedeniyle oluşan sorumluluğunu teminat kapsamına almaktadır. Hekim, müteselsil sorumluluk ilkesi gereğince zararın tamamından sorumlu olduğundan, hekimin mesleki sorumluluk sigortacısı da zararın tamamından teminat dâhilinde sorumlu olmalıdır³⁹⁷. Böyle bir durumda zarar gören, doğrudan dava ile hekimin mesleki sorumluluk sigortacısına, tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zararlara ilişkin taleplerini iletebilir.

Hekimin mesleki sorumluluk sigortası ve tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluk sigortasının aynı anda yürürlükte bulunduğu bir durumda, sigortacıların sorumluluklarına dair değerlendirmelerimiz, ürün sorumluluk sigortasına ilişkin açıklamalarımızdan sonra yer alacaktır.

4.10. Ürün Sorumluluğu Sigortası

Günümüzde seri ve büyük ölçekli gerçekleştirilen üretim ve gelişen piyasayla orantılı olarak insanlar birçok ürüne kolayca ulaşır hale gelmiştir. Fakat ürünlerin bu şekilde hızlı yayılımı ve çeşitlenmesi, aynı zamanda ürünlerden kaynaklanan zararların artmasına ve bireyleri olumsuz etkilemesine sebep olmaktadır³⁹⁸. Amerika Birleşik Devletleri'nde, Tüketici Ürünleri Güvenliği Komisyonu(Consumer Product Safety Commission - CPSC), ürünlerin neden olduğu zararla ilgili resmi istatistikler sunmaktadır³⁹⁹. Bu istatistikler, ürünlerin yarattığı ölümler ve bedensel hasarların yadsınamaz boyutlarını gözler önüne sermektedir. Hâl böyleyken, imalatçıya yüklenen sorumluluk da her geçen gün artmaktadır.

Bir ürün, imalatçı/ithalatçı tarafından piyasaya arz edildikten sonra, üründeki mevcut bir bozukluğun, ürünü kullanan kişileri zarara uğratması olasıdır. Ürün sorumluluk sigortası, ürünün üçüncü kişiyi zarara uğratması nedeniyle imalatçı veya ithalatçının bu yöndeki hukuki sorumluluğunu teminat altına alan bir sorumluluk

---

³⁹⁷ TTK, m.1401; “Sorumluluğu sigorta edilen kişi zarar görene karşı ne kadar sorumlu ise, onun sorumluluk sigortacısı da en fazla o kadar sorumlu olur. “ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.271.

³⁹⁸ İnan Deniz Dinç, *Ürün Sorumluluk Sigortasında Rizikonun Konusu ve Teminatın Kapsamı*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 1; Hale Aydoğmuş, *Ürün Sorumluluk Sigortasında Teminatın Kapsamı ve Riziko*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışmanı Mete Özgür Falcıoğlu), Bahçeşehir Üniversitesi, 2017. s.1;Demirci, s. 123;Göktaş Burucuoğlu,“Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Çerçevesinde Teminatın Kapsamı”, *Yaşar Hukuk Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1,Ocak 2020, s.4.

³⁹⁹(Research and Reports | CPSC.gov). Örneğin, oyuncaklar ve çocuk ürünlerine ilişkin raporlar için bkz. (<https://www.cpsc.gov/Research--Statistics/Toys-and-Childrens-Products>).

sigortasıdır⁴⁰⁰. Ürünü pazara arz eden imalatçı/ithalatçının sorumluluğu mevzuatımıza göre ÜGDTK'ya tabidir. Ürün sorumluluğu sigortası da ÜGDTK'ya konu olan sorumluluğu teminat altına alır⁴⁰¹.

Ürün sorumluluk sigortasının amacı, sigortalı olan imalatçı veya ithalatçının malvarlığındaki pasif artışı (borç artışını) teminat altına almaktır. Bu nedenle, ürün sorumluluk sigortası bir pasif sigorta niteliği taşır⁴⁰². Bu sigorta sayesinde imalatçılar, sigorta kapsamında ödeyecekleri primleri fiyatlara yansıtarak alıcıyla paylaşabilecek, belirsiz mali yükten ve sorumluluktan kurtulabileceklerdir. İmalatçı bu sayede katastrofik mali yıkımlardan kendini korumuş olacak ve sorumluluğu sigortacıya devredecektir⁴⁰³. Ürün sorumluluk sigortası sözleşmesi, tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir(sinallagmatik sözleşme)⁴⁰⁴. Ürün sorumluluk sigortası, isteğe bağlı bir sigortadır⁴⁰⁵.

TTK'da, ürün sorumluluk sigortaları için ayrı bir düzenleme yer almamaktadır. Bu sebeple, TTK'da yer alan sorumluluk sigortalarına ilişkin özel düzenlemeler, TTK, m.1473- TTK, m.1485 ürün sorumluluk sigortaları için uygulama alanı bulacaktır⁴⁰⁶. Ayrıca, ürün sorumluluk sigortalarına, tüm sigorta sözleşmeleri için geçerli olan TTK, m.1400-TTK, m.1452 ve TTK, m.1485'in atıf yaptığı: TTK, m.1454; m.1458; m.1466, f.1 ve m.1471 hükümleri de uygulanacaktır.

TTK hükümlerinden sonra, "genel işlem koşulu" niteliğini taşıyan ve TBK, m.20-25 hükümlerine tabi olduğu belirtilen 17 Temmuz 2014 tarihinde Hazine Müsteşarlığı Tarafından Yürürlüğe Konulan Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, ürün sorumluluk sigortalarında uygulama alanı bulacaktır⁴⁰⁷.

---

⁴⁰⁰ Demirci, s.146. Ürün sorumluluğu sigortasında zarar, ürünün hatalı, ayıplı üretilmiş olmasından dolayı üçüncü kişinin uğradığı zarardır. Ünan,"Ürün Sorumluluğu Sigortası", s.293.

⁴⁰¹ Ünan,"Ürün Sorumluluğu Sigortası", s. 291.

⁴⁰² Ayşe Çiğ, *Ürün Sorumluluğu Sigortasında Teminatın Kapsamı*,(Yüksek Lisans Tezi, Danışman Emine Yazıcıoğlu), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2014, s. 38-39. ; Dinç, s.162.; Burak Hamza Er, *Ürün Sorumluluk Sigortaları*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Birgül Sopacı Öztuna), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, 2015, s. 65; Kender, s.239-240.

⁴⁰³ Dinç, s.160.

⁴⁰⁴ Çiğ, s.36 ; Er, s.73; Aydoğmuş, s.70; Kender, s.186.

⁴⁰⁵ Ünan,"Ürün Sorumluluğu Sigortası", s.296.

⁴⁰⁶ *Ibid.*, s.300-301.

⁴⁰⁷ <https://seddk.gov.tr/tr/mevzuat/sigortacilik/genel-sartlar>, (Erişim Tarihi: 30.07.2024). Ayrıca bkz.Ünan,"Ürün Sorumluluğu Sigortası", s.301-303.

Sorumluluk sigortası tanımına yer veren TTK, m.1473, f.1'deki: "...sigorta süresi içinde gerçekleşen bir olaydan kaynaklanan sorumluluğu..." ifadesindeki "olay" kelimesi, sorumluluğu sigorta güvencesine alınan sigortalının, tazmin etmek yükümlülüğünde bulunduğu zararın sebebi (hukuka aykırı davranış) anlamına gelmektedir⁴⁰⁸.

Mevzuatımızda ürün sorumluluk sigortasının tanımı, Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nın "Sigortanın Konusu" başlıklı A.1.'inci maddesinde düzenlenmiştir. Maddeye göre ürün sorumluluk sigortaları: sigortacının; sigortalıya, sözleşmede tanımlanan ürünlerin kusurundan kaynaklanan tazminat talepleri ve isteme ilişkin makul giderler için sözleşme ile kararlaştırılan şartlar ve limitler dâhilinde teminat sağladığı sigortalardır. Sorumluluğun doğmasına sebep olan üründür. Fakat, Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları kapsamında sorumluluğun süjesi, imalatçı veya ithalatçıdır⁴⁰⁹. Üründeki haklı güvenlik beklentisine rağmen zarara uğrayan üçüncü kişiler, zararlarının tazminini ürünün imalatçısı veya ithalatçısından talep edebilecekleri gibi TTK, m.1478'e ve Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.B.5.'e göre sigortacıdan da talep edebilirler. Öğretide, maddede yer verilen, "Ürünlerin kusuru" deyimini, "ürünün uygunsuzluğu" biçiminde anlamak gerektiği ifade edilmiştir⁴¹⁰.

4.10.1. Ürün sorumluluğu sigortası sözleşmesinin esasları ve riziko

Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nın "Sigortanın Konusu" başlıklı A.1.'inci maddesinin devamında, sigorta sözleşmesinin hangi şekilde yapılabileceği hükme bağlanmıştır.

Sözleşmenin tarafları, ürün sorumluluk sigortasını olay veya talep esaslı olarak(ya da taraflarca kararlaştırılacak karma bir esasa göre) yapabileceklerdir⁴¹¹. Eğer taraflar sigortanın hangi esasa göre yapılacağı noktasında bir anlaşmaya varmadılarsa TTK, m.1473, f.1 gereğince ürün sorumluluk sigortası sözleşmesinin olay esaslı kurulduğu kabul edilecektir⁴¹². Taraflar ilk olarak, sözleşme süresi

---

⁴⁰⁸ Ünan,"Ürün Sorumluluğu Sigortası", s.293.

⁴⁰⁹ Demirci, s.146-147.

⁴¹⁰ Ünan,"Ürün Sorumluluğu Sigortası", s.304.

⁴¹¹ Aydoğmuş, s.141; Ünan,"Ürün Sorumluluğu Sigortası", s.304.

⁴¹² Ünan,"Ürün Sorumluluğu Sigortası", s.304.

içerisinde gerçekleşen olay sonucu doğan, zarar görenin sözleşme süresinde veya daha sonra tazminat talebinde bulunabileceği zararlarla ilgili olarak sözleşme yapabileceklerdir. Burada zarar görenin talebi sözleşme süresi ile sınırlı olmayacaktır. Bu seçeneğe göre yapılan sözleşmelerde rizikonun, “zarar olayı” esasına dayalı gerçekleşeceği görüşü paylaşılmıştır⁴¹³. Zarar olayı teorisine göre⁴¹⁴ riziko, zararın ortaya çıktığı anda gerçekleşmiştir.

İkinci olarak, taraflar, sözleşme yapılmadan önce veya sözleşme yürürlükteyken meydana gelen olay nedeniyle, sadece sözleşme süresi içinde sigortalıya ileri sürülebilecek talepleri teminat altına alan sözleşme de yapabilirler. Taraflar bu seçeneğe göre sözleşme yaparlarsa sözleşmeye konu rizikonun “talep esasına” göre gerçekleşeceği ifade edilmiştir⁴¹⁵. Talep esasına dayalı sorumluluk sigortalarında zarar görenin talebi, sigorta sözleşmesi süresi içerisinde gerçekleşmelidir⁴¹⁶.

Üçüncü olarak, taraflar, rizikonun sigorta süresi içerisinde meydana gelen zarar dolayısıyla, zarar görenin sigorta süresi içerisinde tazminat talebinde bulunması (zarar olayı ve talep olayı esaslı) esasına dayalı karma nitelikte bir sözleşme yapılabilirler. Bu hâlde, sigortacının edim yükümlülüğünün oluşabilmesi için sigortalının sorumlu olduğu zararın meydana gelmesi ve zarar görenin tazminat talebinde bulunması olguları sigorta süresi içerisinde gerçekleşmelidir⁴¹⁷.

4.10.2. Ürün sorumluluk sigortalarında teminat ve sınırlanması

Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nın A.1.'inci maddesinde, teminatın kapsamı açıklanmıştır. Ürünlerin kusurundan kaynaklanan tazminat talepleri ve isteme ilişkin makul giderler, sözleşme ile kararlaştırılan şartla ve limitler dâhilinde teminata dâhildir. Ürünün uygunsuzluğu sebebiyle, üçüncü kişilerin vücut bütünlüğünün ihlal edilmesi hâlinde, ürün sorumluluk sigortası bu zararları teminat altına alır.

---

⁴¹³ Yazıcıoğlu, s.464-465.

⁴¹⁴ Kemal Şenocak, *Mesleki Sorumluluk Sigortası*, s.87 vd; Aydoğmuş, s.82; Yazıcıoğlu, s.426; Burucuoğlu, s.15.

⁴¹⁵ Yazıcıoğlu, s.465.

⁴¹⁶ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s. 267, 291; Yazıcıoğlu, s.427.

⁴¹⁷ Yazıcıoğlu, s.465.

Sorumluluk sigortaları genel olarak can zararlarını (ölüm zararlarını ve bedensel zararları) teminat kapsamına alır. Sigorta sözleşmesinde aksi anlaşılmadıkça her türlü zarar teminat kapsamındadır⁴¹⁸. Ürün sorumluluk sigortası, ürünün üçüncü kişilere verdiği cismani zararları(kişilerin ölmesi, beden bütünlüğünün ihlal edilmesi veya sağlığının bozulması hâlinde ortaya çıkan zararları) teminat kapsamına almaktadır⁴¹⁹. TBK, m.54'e göre bedensel zarar: tedavi giderleri, kazanç kaybı, çalışma gücünün azalmasından ya da tamamen yitirilmesinden doğan kayıplar ve ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan zararları içermektedir. Bununla birlikte, ürün, üçüncü kişinin ölümüne sebep olursa destekten yoksun kalma tazminatı da sigorta koruması kapsamında talep edilebilir⁴²⁰. Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.4.1(d)'de aksine bir anlaşma olmadığı takdirde manevi tazminat talepleri teminat dışı bırakılmıştır. Taraflar, manevi zararları anlaşmayla ürün sorumluluk sigortası teminatına dâhil edebileceklerdir.

Ürün sorumluluk sigortalarında koruma kapsamı, esas olarak üçüncü kişilerin uğradığı zararlara yönelik olduğundan, ilke olarak ürünün kendisiyle ilgili maddi zararlar, ürün sorumluluk sigortalarında genellikle teminat altına alınmamaktadır. Ürünün kendisine gelen zararlar, sözleşme hukukunda ayıba karşı tekeffül hükümleri kapsamında ele alınmaktadır. Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.4.1(g)'de de sigortalı ürüne gelebilecek zararların, aksine bir sözleşme olmadığı durumda teminat dışı bırakıldığına yer verilmiştir. Fakat taraflar, anlaşma ile sigortalı ürünün kendisiyle ilgili zararları da teminat kapsamına alabilmektedir⁴²¹.

Bazı hâller ise teminat dışı bırakılmıştır. Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.3.'e göre teminat dışında bırakılan hâller şöyledir:

“a) Hukuka, ahlaka, adaba aykırı üretim faaliyetine konu ürünlerden doğan zararlar,

b) Sigortalı tarafından kasten sebep olunan her tür zarar,

---

⁴¹⁸ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*,s.286.

⁴¹⁹ Çığ, s.89; Aydoğmuş, s.101-102; Demirci, s.148-149 ; Burucuoğlu, s.23-24.

⁴²⁰ Çığ, s.90. ; Aydoğmuş, s.102; Demirci, s.149 ; Burucuoğlu, s.24.

⁴²¹ Çığ, s.91; Aydoğmuş, s.104; Demirci, s.149-150 ; Burucuoğlu, s.24.

c) Sigortalı veya çalıştırdığı kişilerin, poliçede belirtilen üretim faaliyetini ifa ederken alkol, uyuşturucu ya da narkotik maddelerin tesiri altında bulunması sonucunda meydana gelen olaylar”

Öğretide Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.3(a) ve (b) olmasaydı da sonucun aynı olacağı ifade edilmiştir⁴²². Çünkü TTK, m.1404, “Geçerli olmayan sigorta” başlık altında şu düzenlemeyi içermektedir: “*Sigorta ettirenin veya sigortalının, kanunun emredici hükümlerine, ahlâka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı bir fiilinden doğabilecek bir zararını teminat altına almak amacıyla sigorta yapılamaz. Bu düzenleme, (a) bendinde yer alan teminat dışı hâlin zaten düzenleme altına alındığını göstermektedir. Ayrıca, (b) bendindeki teminat dışılık durum(sorumluluğu sigorta edilmiş olan kişinin zarara kasten sebep olması) TTK’nın 1429’uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde ve TTK’nın 1477’nci maddesinde düzenlenmiştir*⁴²³. (c) bendinde yer alan husus ise gerçekleşmeyecek bir hâl olarak görülmüş ve eleştirilmiştir⁴²⁴.

Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları’nın A.1’inci maddesine göre, TTK, m.1474’e paralel olarak, isteme bağlı mâkul giderler için sözleşme ile kararlaştırılan şartlar ve limitler dâhilinde teminat sağlanabilir. Ayrıca, Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.4.2(c) hükmünde, sigorta bedelinini aşan giderlerin kural olarak teminat dışı olduğu; ancak ek bir sözleşme ile bu giderlerin teminata dâhil edilebileceği düzenlenmiştir. Bu kapsamda, sigorta bedelinini aşmadığı sürece, isteme ilişkin makul giderler sigortacı tarafından tazmin edilebilecektir⁴²⁵. Sigorta bedelinini aşan giderler ise sözleşmede ek teminat olması hâlinde karşılanacaktır. Sorumluluk sigortalarında teminat bedeli aşılsa da fer’i nitelikteki yargılama giderlerinin de tazminat bedelinin dışında ödenmesi gerektiği öğretide ifade edilmiştir⁴²⁶. Ancak, Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.4.2(c) hükmüne göre: limiti aşan giderler, sözleşmede ek teminat verilmediği takdirde teminat dışıdır⁴²⁷.

---

⁴²² Ünan, “Ürün Sorumluluğu Sigortası”, s.305.

⁴²³ *Ibid.*,s. 305.

⁴²⁴ *Ibid.*,s. 306.

⁴²⁵ Düzenlemede salt yargılamaya ilişkin giderlerden bahsedilmediği için yapılan diğer makul giderler de bu kapsamda dâhil edilmesi gerekir. Demirci, s. 152.

⁴²⁶ Dinç, s.170.

⁴²⁷ *Ibid.*

Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.4.2(a)'da aksine sözleşme yoksa idari ve adli para cezaları dâhil her türlü ceza ve cezai şartın teminat dışında bırakıldığı düzenlemesine yer verilmiştir. Öğretide, TTK, m.1404 hükmü uyarınca, adli para cezalarının sigorta teminatına dâhil edilemeyeceği ve suça konu bir eylemin sonuçlarının sigorta koruması kapsamına alınamayacağı ifade edilmiştir⁴²⁸.

Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.1.2'de, sigorta sözleşmesi ile sağlanan teminatın sözleşmede kararlaştırılan ürünleri kapsadığına dair düzenleme yer almaktadır. Bu sebeple, ürünlerin sigorta teminatı kapsamında olabilmesi için poliçede, sigortalının işi/faaliyeti açık bir şekilde yer almalı ve ürünler, poliçe ve ekinde belirtilmelidir⁴²⁹.

Ürünlerin içinde buldukları: ambalaj malzemesi, konteyner vb. kaplar, ürün sorumluluğu sigortası kapsamında ürün olarak nitelendirilmektedir. Bu kaplardan kaynaklanan zararlar da ürün sorumluluğu sigortası teminatına dâhildir⁴³⁰.

4.10.3. Tıbbi robotik cihazın yarattığı zararların ürün sorumluluğu sigortası kapsamında karşılanabilirliği

Tıbbi robotik cihazların ürün niteliğinde olduğunu, imalatçı veya ithalatçının bu cihazlardan kaynaklanan zararlardan sorumlu olduğunu daha önce açıklamıştık⁴³¹. Kanaatimizce, tıbbi robotik cihazların sebep olduğu zararların, ürün sorumluluğu sigortası ile teminat altına alınmasında bir engel bulunmamaktadır. Tıbbi robotik cihazın imalatçısı veya ithalatçısı, bu cihazlardan kaynaklanan zararlardan sorumluluğu, ürün sorumluluğu sigortası ile sigortacıya devredebilir. Bununla birlikte, Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.4.1(g)'den anlaşılacağı üzere taraflar, sözleşme ile aksini kararlaştırmazsa tıbbi robotik cihazın kendisine ait olan zararlar teminat dışında bırakılmaktadır.

Ürün sorumluluk sigortası poliçesinde, hangi ürün veya ürünlerin kapsam dâhilinde olduğu detaylı ve anlaşılır bir şekilde belirtilmelidir. Ürün sorumluluk sigortası poliçesinde: tıbbi robotik cihazın markası, modeli ve özellikleri detaylı bir şekilde yer almalıdır. Tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan hangi zararların teminat

---

⁴²⁸ Ünan, "Ürün Sorumluluğu Sigortası", s.309.

⁴²⁹ Dinç, s.175; Demirci, s.146.

⁴³⁰ Dinç, s.177.

⁴³¹ Bkz. yukarıda s.44-45.

kapsamına alındığı sigorta poliçesine yazılmalıdır. Tıbbi robotik cihazların özellikle cerrahi alanda kullanıldığı dikkate alındığında, sigorta teminatına alınan zararların geniş kapsamlı olması tercih edilmelidir. Maddi tazminat talepleri ile birlikte, aksine bir anlaşma olmadığı takdirde teminat dışı olan manevi tazminat taleplerinin⁴³² de teminat altına alınması mümkündür.

Tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzluğun zarara yol açmasıyla kusursuz sorumluluğu doğan imalatçı veya ithalatçı, zararın tamamını tazmin etmekle yükümlüdür. Tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluk sigortacısı, imalatçı/ithalatçının bu sorumluluğunu, sigorta limiti dâhilinde devralmalıdır. Zarara uğrayan üçüncü kişi, TTK, m.1478 ve Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.B.5.'de kendisine tanınan doğrudan dava hakkı ile tıbbi robotik cihaz sebebiyle uğradığı zararlara ilişkin tazminat taleplerini, doğrudan sigortacıya yöneltebilir.

4.11. Tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluğu sigortası ve hekimin mesleki mali sorumluluk sigortasının aynı anda yürürlükte bulunması (sorumluluk sigortalarında birden çok sigorta)

Tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluğu sigortası ve hekimin mesleki sorumluluk sigortasının aynı anda yürürlükte bulunduğu (birden çok sorumluluk sigortasının aynı anda yürürlükte bulunduğu) bir durumda hangi sorumluluk sigortasının uygulanacağı, sorumluluk oranının nasıl belirleneceği, birden çok sigortanın bu durumda uygulama alanı bulup bulamayacağı bir mesele hâline gelebilir.

Birden çok sorumluluk sigortasının yürürlükte bulunduğu durumlarda hangi kuralın uygulanacağı “Sorumluluk Sigortalarına Uygulanacak Hükümler” başlıklı TTK, m.1485 ‘de düzenlenmiştir. TTK, m.1485, bu sorunu TTK, m.1466.’ya yaptığı yollama ile çözüme bağlamıştır.

Hazine Müsteşarlığınca sigorta şirketlerine gönderilen “Sorumluluk Sigortalarında Birden Çok Sigorta Hükümlerinin Uygulanabilirliği Hakkında” 2013/6 Sayılı Genelge’de⁴³³ sorumluluk sigortalarında müşterek sigortanın

---

⁴³² Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları, m.A.4.1(d).

⁴³³ Kurum: Hazine Müsteşarlığı, Kabul Tarihi: 15 Mart 2013, Yürürlüğe Giriş Tarihi: 15 Mart 2013. (<http://www.sigortatahkim.org>); (<https://www.seddk.gov.tr>, ErişimTarihi:30.07.2024),

uygulanmasına ilişkin esaslar yer almaktadır⁴³⁴. Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne göre TTK ve diğer mevzuatta yer alan sigortacılık ve özel emekliliğe ilişkin görev ve yetkileri yürütmek, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun(SEDDK) görevleri arasındadır⁴³⁵. Kurum tarafından bahse konu Genelge'nin yürürlükten kaldırıldığına ilişkin herhangi bir bildirim ve duyuru yapılmamıştır⁴³⁶. Öğretide de⁴³⁷ sorumluluk sigortalarında müşterek sigortaya ilişkin değerlendirmeler Genelge'ye dayandırılmıştır. Yargıya konu bir uyuşmazlıkta da 2013/6 sayılı Genelge'ye atıf yapılarak uyuşmazlık çözüm bulmuştur⁴³⁸. Genelge'de yer alan maddeler şöyledir:

“a)Sorumluluk sigortaları için çifte sigorta ya da kısmi sigorta hükümlerinin uygulanabilmesi mümkün değildir.

b)Buna karşın Türk Ticaret Kanununun 1466/I. maddesindeki şartların gerçekleşmesi hâlinde müşterek sigorta hükümleri sorumluluk sigortaları hakkında da uygulanabilir. Müşterek sigortaya ilişkin hükümlerin uygulanabilmesi için ise bahsi geçen maddeler gereği, aynı menfaatin birden çok sigortacı tarafından, aynı zamanda, aynı süreler için ve aynı rizikoya karşı sigorta ettirilmesi gerekir.

⁴³⁴ İdare Hukukunda, "genelge" olarak bilinen emir ve talimatlar, hiyerarşik olarak üstte bulunan yetkililerin, özellikle bakanların, astlarına kanun hükümlerini yorumlama ve uygulama konusunda verdiği talimatlardır. Bu emirler, yönetmelikler gibi genel ve soyut niteliktedir. Ancak, yönetmeliklerden farklı olarak, genelgeler, yeni bir kural oluşturmazlar. Var olan kanun hükümlerini açıklarlar, yorumlarlar ve nasıl uygulanacağını gösterirler. Genelgeler Resmî Gazete'de yayımlanmazlar. Bkz. Kemal Gözler, *İdare Hukuku*, Bursa, Ekin, 3. Baskı, Cilt I, 2019, s.819-825.

⁴³⁵ 47 Sayılı Sigortacılık Ve Özel Emeklilik Düzenleme Ve Denetleme Kurumunun Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, m.4, f.1, b.a, (*Resmî Gazete*, 18 Ekim 2019 Tarih, Sayı 30922).

SEDDK, sigortacılık ve özel emeklilik sektörlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesine dair görevlerin ve yetkilerin bağımsız bir idari otorite tarafından yürütülmesi amacıyla 18 Ekim 2019 Tarih ve 30922 Sayılı *Resmî Gazete*'de yayımlanan “47 Sayılı Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ile kurulmuştur. Kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip olan SEDDK'nın merkezi İstanbul'dur. Kurumun ilişkili olduğu Bakanlık Hazine ve Maliye Bakanlığıdır. (<https://www.seddk.gov.tr/tr/kurumun-tarihcesi-1>).

⁴³⁶ (<https://www.seddk.gov.tr>, Erişim tarihi: 30.07.2024).

⁴³⁷ Serap Amasya, “Sorumluluk Sigortalarında Birden Çok Sigorta”, in Serap Amasya (Ed.), *Sigorta Hukukunun İki Güncel Sorunu: – İnsansız Araçlar – Sorumluluk Ve Özel Sağlık Sigortalarında Birden Çok Sigorta Sempozyumu*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2020, s.156-158.

Merve İrem Yener, “Birden Çok Sigortaya İlişkin Bir Değerlendirme”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt 38, Sayı 3, 2022, s.554-558.

⁴³⁸ İzmir 4. Asliye Ticaret Mahkemesi, 16 Haziran 2022 Tarih ve 400/611 Sayılı Karar (Lexpera.com, ErişimTarihi:30.07.2024).

aa) *Türk Ticaret Kanununun 1466. maddesindeki “aynı zaman” ifadesi “aynı an”ı ifade eder. Dolayısıyla, aynı menfaat, aynı süreler için ve aynı risklere karşı sigorta edilmiş olsa bile bu sözleşmeler farklı günlerde yapılmışsa sorumluluk sigortaları için müşterek sigorta hükümleri uygulanamaz.*

ab) *Maddede geçen “aynı süre” ifadesi çakışan süreler anlamındadır. Aynı menfaat, aynı anda, aynı riskler için fakat farklı sürelerle sigorta ettirilmişse sorumluluk sigortasında müşterek sigorta uygulaması ancak çakışan sürelerde ortaya çıkan risklerden doğan zararlar için söz konusu olur.*

ac) *Sorumluluk sigortalarında müşterek sigortadan bahsedebilmek için aynı menfaat için, aynı anda yapılan birden fazla sorumluluk sigortasında, çakışan süreler içinde ortaya çıkan risk de sigortacılar açısından aynı olmalıdır. Sorumluluk sigortalarında riskin ne olduğu ise Türk Ticaret Kanununun 1473. maddesinde hüküm altına alınmıştır. Buna göre risk, sözleşme süresi içinde gerçekleşen olay olarak belirlenebileceği gibi riskin, olay daha önce meydana gelmiş bile olsa sözleşme süresi içinde ortaya çıkan zarar şeklinde belirlenebilmesi mümkündür. Bu noktada aynı sorumluluk için aynı anda yapılan sigortada, çakışan süreler içinde ortaya çıkan riskler farklıysa, örneğin sigortacılarından biri risk olarak olayı, diğeri ise zararı kabul etmişse aynı sorumluluk sigorta edilmiş olsa dahi sigortalar arasında müşterek sigorta uygulamasından bahsedilemez.”*

Çifte sigorta ve kısmi sigorta hükümleri, sorumluluk sigortalarında uygulanamaz. Nitekim öğretide, çifte sigortanın ve kısmi sigortanın, “çıkar değerinin söz konusu olduğu” sigortalar arasında yer alması sebebiyle, sorumluluk sigortalarında uygulanamayacağı açıklanmıştır⁴³⁹. Ayrıca, TTK, m.1485, çifte sigortaya ilişkin TTK, m.1467’yi ve kısmi sigortaya ilişkin TTK, m.1468’i saymamıştır⁴⁴⁰.

TTK, m.1485 sadece TTK, m.1466, f.1’in uygulanacağını belirtmektedir. Fakat sigorta sözleşmelerinin diğer sigortacıya bildirilmesi yükümlülüğünü

---

⁴³⁹ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.505.

⁴⁴⁰ *Ibid.*

düzenleyen TTK, m. 1465, f.2 hükmüne herhangi bir atıfta bulunmamıştır. Bu nedenle, sigorta ettirenin ve sigortacıların birbirlerinden haberdar oldukları, sigortacıların sorumluluk rizikosunu birlikte sigortalama bilinciyle hareket ettikleri durumlarda ve sigorta ettirenin birden fazla sigortacıyla yapmış olduğu diğer sigorta sözleşmelerini bildirmeksizin sözleşme kurduğu durumlarda, müşterek sigorta uygulama alanı bulabilecektir⁴⁴¹.

Müşterek sigorta, iki veya daha çok sigortacının, aynı menfaati, aynı rizikoya karşı, aynı süre için sigorta etmesi durumunda söz konusu olur⁴⁴². Sigortacıların farklı olması gerekmektedir. Eğer aynı sigortacıyla birden fazla sigorta sözleşmesi yapılmışsa müşterek sigorta hükümleri uygulanmaz⁴⁴³. Müşterek sigortadan söz edebilmek için birden fazla sigorta ile aşkın teminatın oluşması ve sigortalının zenginleşme olasılığı söz konusu olmalıdır⁴⁴⁴. TTK, m.1466, f.1 hükmüne göre, aşkın teminat ortaya çıkmadıkça müşterek sigortanın uygulama alanı bulunmamaktadır.

Sorumluluk Sigortalarında Birden Çok Sigorta Hükümlerinin Uygulanabilirliği Hakkında 2013/6 Sayılı Genelge’de müşterek sigortaya ilişkin hükümlerin uygulanmadığı durumlarda sorumluluğun nasıl belirleneceği açıklanmıştır. Genelge’ye göre: müşterek sigorta sorumluluk sigortalarında uygulanamazsa her bir sigortacı diğer sigorta sözleşmelerinden bağımsız olarak, sigortalı ve zarar görene karşı sorumlu olacaktır. Zarar gören, zararını her iki sigortacıdan da talep edebilecektir. Zarar görenin bu durumda avantajlı bir seçim hakkı bulunmaktadır. Son olarak Genelge’de, herhangi bir sigortacı tarafından zarar hangi ölçüde karşılanırsa diğer sigortacıların sigortalı veya zarar görenlere karşı sorumluluğunun o ölçüde ortadan kalkacağı açıklanmıştır.

---

⁴⁴¹ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.172 ; Amasya, s.156-158.

⁴⁴² Merih Kemal Omağ, *Özel Sigorta Hukukuna Hakim İlke ve Kurumlar (1975-2016) Makaleler – Tebliğler*, On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 279-281. Ayrıca bkz. Kender, s.317; Amasya, s.163 vd.; Abdülhamid Oğuzhan Hacıömeroğlu, *Sorumluluk Sigortasında Sigorta Himayesinin Kapsamı*, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık, 2022, s.213 vd.

⁴⁴³ Mertol Can, *Birden Çok Sigorta*, Ankara, İmaj Yayıncılık, 2004, s.40; Amasya, s.164.

⁴⁴⁴ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*,s. 176,178; Amasya, s.164.

Ayrıca “Sorumluluk Sigortalarında Birden Çok Sigorta Hükümlerinin Uygulanabilirliği Hakkında” 2013/6 Sayılı Genelge’de, sigortanın birden çok sigortaya ilişkin hükümlerin sigortanın zenginleşme aracı olarak kullanılmasını engellemek amacıyla düzenlediği ifade edilmiştir.

4.11.1. Sorumluluk sigortalarında müşterek sigorta hükmünün uygulanmaya elverişli olup olmadığına dair eleştiriler

Müşterek sigortanın sorumluluk sigortalarında uygulanıp uygulanamayacağı noktasında öğretilerde eleştiriler yer almıştır⁴⁴⁵. “Menfaat” olgusu, bir aktif sigorta niteliği taşıyan mal sigortalarının belirleyicisi olan bir olgudur. Zira burada sigorta ettiren, mal üzerindeki menfaati sigorta ettirmektedir⁴⁴⁶. Sigortalının, rizikonun gerçekleşmesi ile yaşayacağı kayıp, malın değeri ile sınırlıdır. Bu sebeple sigortacı, yalnızca malın değeri oranında sigortalıya karşı sorumlu olmaktadır. Sorumluluk sigortasında menfaat, mal sigortasındaki gibi somut nitelikte değildir. Bu sigortalarda sigortacı, sorumluluk hukukuna ilişkin bir tazminat ödeme rizikosunu üstlenir⁴⁴⁷. Sigortalı, zarar görene karşı tüm mal varlığıyla sorumlu olur. Sigortacı, sigortalının malvarlığındaki pasiflerin artması nedeniyle uğrayacağı zarara karşı koruma sağlar. Bu artış, sonsuz değerde olabilir ve sigorta sözleşmesi hazırlanırken tespiti mümkün değildir. Zira, sigortacının ödemekle yükümlü olduğu gerçek bedel, zararın ortaya çıkmasından sonra birtakım hesaplamalarla tespit edilebilecektir⁴⁴⁸. Üründen kaynaklanan bir uygunsuzluk zarara sebep olursa imalatçı/ithalatçı, zarar görene karşı tüm malvarlığı ile sorumlu olur. Bu durumda, gerçek değer sonsuz derecede olsa da sigortacının ödemesi gereken bedel, sadece sözleşmede karşılaştırılan limit dâhilindedir. Mal sigortalarına özgü olan sigorta değeri, sorumluluk sigortaları kurumuna uymamaktadır. “Sigorta değeri“ ile mal sigortalarında sigortalıya, gerçek zarardan fazla ödeme yapılmasının önüne geçilmektedir. Bu sebeple, sorumluluk sigortalarında müşterek sigortanın uygulanabilmesi için şart olan aşkın teminatın, “değer” kavramı üzerinden tespitinin uygun düşmediği, sigorta bedellerinin toplamının sigorta değerini aşması kriterinin

---

⁴⁴⁵ Amasya, s.166 vd.; Salim Yunus Lokmanoğlu, *Müşterek Sigorta Ve Türkiye’de Uygulaması*, (Doktora Tezi, Danışmanı Mahmut Yavaş), Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2023, s.60 vd.

⁴⁴⁶ Kemal Şenocak, “Türk Ticaret Kanunu’nun Mal Sigortasına İlişkin Hükümlerinin Sorumluluk Sigortalarına Uygulanabilirliği”, s. 191; Amasya, s. 167.

Aktif sigortalar bir menfaat sigortasıdır. Burada eşya üzerindeki menfaat sigorta edilmektedir. Kender, s.236.

⁴⁴⁷ Ünan, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap*, s.266 vd.; Amasya, s.167.

⁴⁴⁸ Daha önceki açıklamalarımızda, sorumluluk sigortalarının niteliği gereği sonsuz bedelli yapılabilme imkanı olduğundan, poliçede kapsamında belirlenen limitin sadece bir sınırlama işlevi gördüğünden bahsetmiştik.

sorumluluk sigortalarında uygulanmasının elverişli olmadığı ifade edilmiştir⁴⁴⁹. Bu sebeple öğretide, sorumluluk sigortalarında müşterek sigortanın uygulanmasında “sigorta değeri” yerine “sigorta zararı” kavramının kullanılmasının daha uygun düştüğü bildirilmiştir⁴⁵⁰.

4.11.2. Tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluğu sigortası ve hekimin mesleki sorumluluk sigortasında birden çok sigortanın uygulanabilirliği

Hekimin mesleki sigortası olarak zikrettiğimiz, Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası, hekimin mesleki faaliyetini gerçekleştirirken üçüncü kişilere verdiği zarar nedeniyle, hekim aleyhine doğan sorumluluğu teminat altına almaktadır. Tıbbi robotik cihaz kullanımı, hekimin tıbbi müdahalesinin bir parçasıdır. Cihazdaki uygunsuzluğun yanı sıra hekimin kusurlu müdahalesi de zararın oluşmasına sebep olursa hekimin mesleki sorumluluk sigortacısı, bu zarardan doğan sorumluluğu sigorta limiti dâhilinde üstlenmelidir. Ayrıca, tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluğu sigortası, cihazdaki uygunsuzluktan kaynaklanan tazminat talepleri ve isteme ilişkin makul giderler için teminat sağlamaktadır. Her iki sorumluluk sigortasının yürürlükte olduğu böyle durumlarda, çifte sigorta ya da kısmi sigorta hükümlerinin uygulanabilmesi mümkün değildir⁴⁵¹. Ayrıca, hekimin mesleki sorumluluk sigortası ile tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluk sigortası arasında müşterek sigorta hükümlerinin uygulanamayacağı kanaatindeyiz. Sorumluluk sigortasındaki “menfaat”, sigortalının malvarlığında bir pasif artışın meydana gelmemesidir⁴⁵². Hekimin mesleki sorumluluk sigortasının sağladığı menfaat, zarar görenin yönelttiği tazminat talepleriyle, hekimin malvarlığındaki pasif artışın önlenmesidir. Tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluk sigortasında imalatçı/ithalatçının elde ettiği menfaat ise robotik cihazdan zarar görenin yönelteceği tazminat talepleriyle, imalatçı/ithalatçının malvarlığındaki pasifin artmasının önlenmesidir. Her iki sorumluluk sigortasında, sorumluluğu teminat altına

---

⁴⁴⁹ Amasya, s.170; Lokmanoğlu, s.61.

⁴⁵⁰ Can, s.27; Amasya, s.172; Lokmanoğlu, s.61.

⁴⁵¹ Bkz. yukarıda s.88-89.

⁴⁵² Kemal Şenocak, “Türk Ticaret Kanunu’nun Mal Sigortasına İlişkin Hükümlerinin Sorumluluk Sigortalarına Uygulanabilirliği”, s.195; Amasya, s.169; Coşkun, s.645.

Sorumluluk sigortalarında rizikonun gerçekleşmesi hâlinde belirli bir değer ile olan ilişkinin ihlal edilmesi söz konusu olmadığından bu sigortalarda teknik anlamda bir menfaatin olmadığı ifade edilmiştir. Kender, s.249.

alınan sigortalı, farklı kişidir. Bu sebeple, tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan bir zarar nedeniyle, hekimin mesleki sorumluluk sigortası ile tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluk sigortası arasında müşterek sigorta hükümlerinin uygulanabilme olanağı yoktur.

4.12. Zarar Görenin Talebi Yönünden Hekimin Mesleki Sorumluluk Sigortacısı İle Tıbbi Robotik Cihaz Ürün Sorumluluk Sigortacısının Sorumluluğu

Hekimin mesleki sorumluluk sigortası ile tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluk sigortası arasında müşterek sigorta hükümlerinin uygulanamayacağını, zira her iki sigorta sözleşmesinde de sigortalıların birbirlerinden farklı kişiler olduğunu ifade etmiştik. Bu sebeple, tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan bir zarar oluştuğunda, ürün sorumluluk sigortacısı ve hekimin mesleki sorumluluk sigortacısı, zararın tamamından ayrı ayrı sorumlu olacaktır. Sorumluluk Sigortalarında Birden Çok Sigorta Hükümlerinin Uygulanabilirliği Hakkında 2013/6 Sayılı Genelge'de, sorumluluk sigortalarında müşterek sigortası hükümlerinin uygulanmadığı durumlarda, sigortacıların sorumluluğuna yer verilmiştir. Bu düzenlemeyi esas alırsak şu tespitler yapılabilir:

Her bir sigortacı, zarar görene karşı diğer sözleşmelerden bağımsız olarak sorumludur. Zarar gören, isterse hekimin mesleki sorumluluk sigortasından, isterse tıbbi robotik cihazın ürün sorumluluk sigortasından zararını karşılayabilir. Fakat, hekimin mesleki sorumluluk sigortacısının sorumlu olabilmesi için zararın oluşmasında hekimin kusuru bulunmalıdır. Gerek hekimin mesleki sorumluluk sigortacısı gerek tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluk sigortacısı, diğer sigortaların varlığını ileri sürerek tazminat ödeme borcundan kaçınamaz.

Genelge'de, her bir sigortacının, sigortalıya karşı diğer sözleşmelerden bağımsız olarak sorumlu olduğu bildirilmiştir. Fakat hekimin mesleki sorumluluk sigortasında ve tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluk sigortasında sigortalı, farklı kişilerdir. Bu sebeple, gerek hekimin mesleki sorumluluk sigortacısı, gerek tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluk sigortacısı, tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zararlara karşı yalnızca kendi sigortalısına karşı sorumlu olur.

5. SONUÇ

Tıbbi robotik cihazlar, günümüzde önemli bir kullanım alanına sahiptir. Türkiye’de de hekimler tarafından sıklıkla tercih edilen bu cihazlar, birçok şehrimizde tıbbi müdahalelerde kullanılmaktadır⁴⁵³. Tıp alanında birçok avantajı bulunan bu robotik cihazlar; kendilerinde mevcut olan uygunsuzluktan, hekimin ve/veya hastane işletmecisinin hukuka aykırı davranışından kaynaklı olarak zararlara da sebep olabilir.

Tıbbi robotik cihazlar çalışmamızda ürün olarak nitelendirilmiş, üründeki uygunsuzluğun sebep olduğu zararlardan sorumluluk, ÜGTDK kapsamında açıklanmıştır. İmalatçı/ithalatçının bu yönde sorumluluğunun doğması için kusur şartı aranmayacaktır.

Tıbbi robotik cihazlar, hekimlerin hukuki sorumluluğunun doğmasına sebep olabilir. Bu sorumluluk; sözleşme ilişkisinden, haksız fiilden ya da vekaletsiz iş görmeden kaynaklanabilir. Diğer yandan, tıbbi müdahale özel hastanede de gerçekleştirilebilir. Tıbbi robotik cihazlarla gerçekleştirilen tıbbi müdahale zarara sebep olursa hastane işletmecisi de sorumlu tutulabilir. Kanımızca, hekim ve/veya hastane işletmecisinin bu cihazların kullanımı ve bakımı noktasında üstlendiği özen yükümlülüğü, bu sorumluluğun temel taşlarından. Hekimler, bu cihazları etkili bir şekilde kullanabilmek için yeterli bilgi ve becerilere sahip olmalıdır. Bilgilerini sürekli güncelleme ve eğitim alma yükümlülüğü, hekimlerin bu alandaki yetkinliklerini sürdürmeleri bakımından önemlidir. Hekim, teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeli ve robotik cihaz kullanımıyla ilgili sertifikaları düzenli olarak yenilemelidir. Hekimlerin bu sorumlulukları yerine getirmesi, hem hastaların güvenliği hem de hekimin hukuki pozisyonu açısından kritik bir öneme sahiptir. Hekim, tıbbi müdahaleden önce robotik cihazın çalışıp çalışmadığını ve arızasının bulunup bulunmadığını kontrol etmelidir. Hekimin bu kontrol yükümlülüğünde sahip

---

⁴⁵³ Türkiyede hangi alanda ve hangi şehirde Da Vinci robotik cihazının kullanıldığına ilişkin bilgi için bkz. <https://www.davincicerrahisi.com/>

olması gereken özen ölçüsü, objektif esasa göre belirlenecektir. Tıbbi robotik cihazlar hakkında bir mühendisin sahip olduğu ölçüde bilgi, hekimden beklenmemelidir. Hastane işletmecisi, tıbbi robotik cihazların bakımlarını zamanında yaptırmalı, cihazlarda herhangi bir sorun olduğunda gerekli önlemleri almalıdır. Hastane işletmecisi, hekimin tıbbi robotik cihazlara yönelik sahip olduğu yetkinliğini sorgulamalıdır. İşletmeci, yalnızca sertifika sahibi ve robotik cihaz hakkında yeterli âşinalığa sahip hekimlerin tıbbi robotik cihazları kullanmasına izin vermelidir. Hastanesinde çalışan hekimlerin bilgilerini güncel tutmak için de gerekli çalışmaları yürütmelidir. Örneğin işletmeci, robotik cihazları kullanan hekimleri belirli dönemlerde sertifika yenileme eğitimlerine göndermelidir. Hastane işletmecisi, kısmı hastaneye kabul sözleşmelerinde olduğu gibi yalnızca bakım hizmetlerinden de sorumlu tutulabilir. Böyle bir durumda, hekim ile hastane işletmecisi arasında herhangi bir hizmet sözleşmesi bulunmaz. Serbest çalışan bir hekim, özel hastanede bulunan tıbbi robotik cihaz ile hastasına tıbbi müdahalede bulunmak istemektedir. Bu sözleşme ilişkisinde hastane işletmecisinin, tedavi hizmetlerini ilgilendiren bir yükümlülüğü bulunmamaktadır. Hastane işletmecisi, yine de bakım hizmetlerindeki ve organizasyon faaliyetlerindeki eksiklikler nedeniyle sorumlu tutulabilir.

Hekim ve/veya hastane işletmecisi, tıbbi robotik cihazların faydaları ve riskleri konusunda hastayı aydınlatmakla yükümlüdür. Hastaneye tam kabul sözleşmelerinde bu yükümlülük, hastane işletmecisine aittir. Fakat, hasta ile hekim arasında ayrıca bir hekimlik sözleşmesi varsa hekimin de aydınlatma yükümlülüğü bulunmaktadır. Tıbbi robotik cihazlar hakkında hastayı aydınlatmak, hastanın bilinçli bir şekilde karar vermesini temin etmek açısından hayati önem taşır. Özellikle robotik cihazların faydaları ve riskleri, robotik cihazın arıza vermesi durumunda hekimin manuel bir müdahaleye geçebilecek olması, hastanın aydınlatılmasının gerektiği hususlardandır. Ayrıca hasta, robotik cihazlar hakkında hekimin tecrübeye ve bilgiye sahip olduğuna ikna olmalı ve rızasını buna göre vermelidir.

Tıbbi robotik cihazlar, birçok faktörün bir araya gelmesi ya da bizzat cihazın kendisinde bulunan uygunsuzluk nedeniyle bireylerde zarara sebep olabilir. Zarar, hastanın robotik cihazdan doğrudan zarar görmesi şeklinde meydana gelebileceği gibi yansıma zarar olarak da ortaya çıkabilir. Zararın ortaya çıkmasında birden fazla sebebin bulunması mümkündür.

Zarar, tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzlukla birlikte, hekimin kusurlu davranışından da kaynaklanabilir. Bu durumda hekim, imalatçı/ithalatçı ile birlikte müteselsilen sorumlu olacaktır. Ayrıca hekim, hastane işletmecisinin ifa yardımcısı ise işletmeci de bu zarardan sorumlu tutulacaktır. Fakat, sadece üründeki uygunsuzluk zarara sebep olmuşsa ve hekime ve/veya hastane işletmecisine atfedilecek herhangi bir kusur yoksa bu durumda yalnızca imalatçı veya ithalatçı sorumlu tutulacaktır. Zarar gören, zararın tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzluktan kaynaklandığını ispat etmelidir.

Hekimin tıbbi müdahaledeki kusurlu davranışı, üçüncü kişilerde birtakım zararların oluşmasına sebep olabilmektedir. Hekim, zarar görenlerin tazminat talepleriyle karşı karşıya kalabilmekte ve ağır tazminatlar ödeme yükümlülüğü altına girebilmektedir. Hekim, bu sorumluluğu sigorta koruması altına alarak sigortacıya devredebilir. Sigortacı, poliçedeki limit dâhilinde hekimin ödemekle karşı karşıya kaldığı parasal yükü devralır. Hekimin sorumluluğu, tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zarardan kusurunun bulunması hâlinde doğar. Hekimin bu sorumluluğu, mesleki sorumluluk sigortası teminatı kapsamındadır.

Tıbbi robotik cihaz imalatçısı veya ithalatçısı, robotik cihazdaki uygunsuzluk sebebiyle oluşan zarardan ÜGTDK kapsamında sorumludur. İmalatçı veya ithalatçı bu sorumluluğu, ürün sorumluluk sigortası ile sigortacıya devredebilir. Tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zarar, hem hekimin mesleki sorumluluk sigortası hem de ürün sorumluluk sigortası teminatı kapsamında olabilir. Bu ihtimalde, sorumluluk sigortalarında birden çok sigorta hükümlerinin uygulanıp uygulanamayacağı tartışma konusu hâline gelebilir. Sorumluluk Sigortalarında Birden Çok Sigorta Hükümlerinin Uygulanabilirliği Hakkında 2013/6 Sayılı Genelge'de ve öğretilerde açıklandığı üzere, çifte sigorta ya da kısmi sigorta hükümlerinin sorumluluk sigortalarında uygulanabilmesi mümkün değildir. Bununla birlikte, müşterek sigortanın her iki sigorta arasında uygulanıp uygulanamayacağı tezimizde tartışılmıştır. Tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zararın, hem hekimin mesleki sorumluluk sigortası hem de ürün sorumluluk sigortası kapsamında teminat altına alındığı bir ihtimalde, aynı zarar(tıbbi müdahalenin robotik cihaz ile gerçekleştirilmesi sırasında oluşan zarar); fakat farklı sorumluluklar teminat altına alınmıştır. Her iki sigortacının da teminat altına aldığı sorumluluk farklıdır. Hekimin mesleki sorumluluk sigortacısı, tıbbi robotik cihazdan kaynaklanan zarar nedeniyle, üçüncü kişilerin tazminat talepleri ile

hekimin malvarlığında meydana gelebilecek pasif artışı önlemeye yönelik bir teminat sağlar. Diğer yandan, ürün sorumluluk sigortacısı, tıbbi robotik cihazdaki uygunsuzluk nedeniyle, zarar gören üçüncü kişinin tazminat talepleriyle karşı karşıya kalan imalatçı/ithalatçının, malvarlığındaki pasif artışı önlemeye yönelik bir teminat sağlar. Görüleceği üzere, her iki sigortanın koruma altına aldığı sorumluluk süjesi birbirinden farklıdır. Bu sebeple, tıbbi robotik cihaz sorumluluk sigortası ve hekimin mesleki sorumluluk sigortası arasında müşterek sigorta hükümlerinin de uygulanma olanağının bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Zarar gören, doğrudan dava yoluyla ister hekimin mesleki sorumluluk sigortacısına isterse tıbbi robotik cihaz ürün sorumluluk sigortacısına başvurabilir. Sigortacıların, diğer sigortaların varlığını ileri sürerek tazminat ödeme borcundan kaçınmaları mümkün değildir.

KAYNAKÇA

- Akkanat, Halil, “Hastaneye Tam Kabul Sözleşmesinin Görünüm Tarzları ve Sorumluluk Düzeni”, *in Prof. Dr. Özel Seçili’ye Armağan*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2006, s.25-40.
- Akyıldız, Sunay, *Sağlık Hukuku Rehberi*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Amasya, Serap, “Sorumluluk Sigortalarında Birden Çok Sigorta”, *in Serap Amasya(Ed.), Sigorta Hukukunun İki Güncel Sorunu: – İnsansız Araçlar – Sorumluluk Ve Özel Sağlık Sigortalarında Birden Çok Sigorta Sempozyumu*, İstanbul, Onİkilevha Yayıncılık, 2020, s. 153-204.
- Antalya, Osman Gökhan, *Marmara Hukuk Yorumu Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, Cilt v/1, 2, 2019.
- Arslan, Firdevs “Hekimin Sorumluluğunun Belirlenmesi Bakımından Hekim ile Hasta Arasındaki İlişkinin Hukuki Mahiyeti”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 26, Sayı 1, 2020, s.400-422.
- Aslan Düzgün, Ülgen, “Noterlerin Mesleki Sorumluluk Sigortası”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt XVII, Sayı 1-2, 2013, s.491-512.
- Aşçıoğlu, Çetin, *Tıbbi Yardım ve El Atmalardan Doğan Sorumluluklar*, Ankara, Tekışık Ofset, 1993.
- Aşkın, Uğur, “Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü İle Suçu Bildirmeme Suçu Arasındaki İlişki”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, s.1368 – 1394.
- Atamer, Kerim, “Yeni Türk Ticaret Kanunu Uyarınca "Zarar Sigortaları"na Giriş”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Cilt 27, Sayı 1, 2011, s. 21-102.
- Atamer, Yeşim ve Ece Baş, “Avrupa Birliği Hukuku İle Karşılaştırmalı Olarak 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Koruması Hakkında Kanun Uyarınca Satım Sözleşmesinde Ayıptan Doğan Sorumluluk” *İstanbul Barosu Dergisi Tüketici Hakları Ve Rekabet Hukuku Özel Sayısı*, Cilt 88, 2014, s.19-60.
- Atamer, Yeşim ve Gökçe, Kurtulan Güner, “Ürün Güvenliği Ve Teknik Düzenlemeler Kanunu İle İmalatçının Sorumluluğu Konusu Türk Hukuku Açısından Çözülmüş Müdür?” *Ankara Üni. Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 70, Sayı 2, 2021, s. 543-588.
- Ayan, Mehmet, *Tıbbi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk*, Ankara, Kazancı Yayınları, 1991.
- Ayan, Mehmet, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Aydoğmuş, Hale, *Ürün Sorumluluk Sigortasında Teminatın Kapsamı ve Riziko* (Yüksek Lisans Tezi, Danışmanı Mete Özgür Falcıoğlu), Bahçeşehir

Üniversitesi, 2017.

- Bal, Mine, *Avukatın Meslekî Sorumluluk Sigortası*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Fırat Öztan) Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2015.
- Baş, Seda, “7223 Sayılı Kanun Kapsamında Ürün Sorumluluğu Kavramına Genel Bir Bakış”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Sayı 52, 2022, s.349-382.
- Bayraktar, Köksal, *Hekimin Tedavi Nedeniyle Cezaî Sorumluluğu*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1972.
- Baysal, Başak ve Pelin Oğuzer, “Ürün Güvenliği ve Ürün Sorumluluğu Ekseninde Sorumluluktan Kurtuluş Sebepleri”, *in. Başak Baysal ve Yeşim M.Atamer (Ed.), Ürün Sorumluluğu - Sorumluluk Hukuku Konferansları*, I 2022, s.124-129.
- Berberoğlu Yenipınar, Filiz, *Tıbbi Sorumluluk*, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık,2017.
- Bilgeç, Hakan, “Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılmasına İlişkin Anayasal İlkeler Işığında Zorunlu Sigortaların Belirlenmesi Usulün Değerlendirilmesi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 2, 2021, s.959-1000.
- Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru, “Robot Hukuku”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Sayı 29, 2017, s.85-112.
- Bozkurt Yüksel, Armağan Ebru, “Yıkıcı Teknolojilerin Bedensel Zararlara Etkileri”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Sayı 15, 2020, s.483–538.
- Burucuoğlu, Göktuğ,“Ürün Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Çerçevesinde Teminatın Kapsamı”, *Yaşar Hukuk Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, Ocak 2020, s.89 -121.
- Büyükay, Yusuf, “Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt VIII, 1, Sayı 1-2 2004, s.383-396.
- Can, Mertol, *Birden Çok Sigorta*, Ankara, İmaj Yayıncılık, 2004.
- Ceylan, Ebru *et al.*, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Coşkun, Mahmut, *Sigorta Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2024.
- Çavdar, Pelin, “Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğü“, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 22, Sayı 3, 2016, s.735-764.
- Çelt, Damla, “Ürün Sorumluluğunda Yaşanan Güncel Gelişme: 7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu”, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, Ocak 2021, s. 73-114.
- Çığ, Ayşe, *Ürün Sorumluluğu Sigortasında Teminatın Kapsamı*,(Yüksek Lisans Tezi, Danışman Emine Yazıcıoğlu), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2014.
- Demirci, Serdar, “Ürün Sorumluluk Sigortasına Sorumluluk Hukuku Ve Genel Şartlar Çerçevesinde Güncel Bir Bakış”, *Ankara Barosu Dergisi*, Cilt77, Sayı 3, s.199-180.

- Demir, Mehmet, “Hekimin Sözleşmeden Doğan Sorumluluğu”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 57 Sayı, 3, 2008, s.225-252.
- Demirezen, Dilek, *Hekimin Mesleki Sorumluluk Sigortası*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Samim Ünan) Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.
- Dinç, İnan Deniz, *Ürün Sorumluluk Sigortasında Rizikonun Konusu ve Teminatın Kapsamı*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Doğan, Cahid, Hekimlik Sözleşmesi Katkılı Tam Hastaneye Kabul Sözleşmesi(Hastaneye Tam Kabul Sözleşmesi Ve Hekimlik Sözleşmesi) İle Bölünmüş Kısmî Hastaneye Kabul Sözleşmesi (Kısmi Hastaneye Kabul Sözleşmesi ve Hekimlik Sözleşmesi, Dar Anlamda Hastaneye Kabul Sözleşmesi), *Tıp Hukuku Dergisi*, Sayı 6, 2014, s.177-196.
- Doğan, Cahid “Hukuksal Açıdan Hastanın Yükümlülükleri”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, 2016, s.49-81.
- Durak, Yasemin, “Hastaneye Tam Kabul Sözleşmesi”, *Tıp Hukuku Dergisi*, Cilt 3, Sayı 6, 2014, s.147-175.
- Er, Burak Hamza, *Ürün Sorumluluk Sigortaları*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Birgül Sopacı Öztuna), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, 2015.
- Ercevhahir, Mine, “Özel Hastaneye Kabul Sözleşmesi” *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 13, 2022, s.449-490.
- Erdoğan, İhsan, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Gazi Kitabevi, 2019.
- Eren, Fikret, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Yetkin Yayınları, 2019.
- Eren, Fikret, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, Ankara, Yetkin Yayınları, 2019.
- Ergün, Buğrahan ve Şeyda Şanlı, “Hekimin Borçlarının Vekalet Sözleşmesi Hükümleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 29, Sayı 2, 2021, s. 999 – 1035.
- Ersoy, Çağlar, *Robotlar, Yapay Zeka ve Hukuk*, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık, 2020.
- Görkey, Ayşe Betül, *Özel Hukuk Kapsamında Hekimlik Sözleşmesi ve Hekimin Tazminat Sorumluluğu*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Zeynep Özcan), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2021.
- Gülel, İlhan, *Tıbbi Müdahaleye Rıza*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 1.Baskı, 2018.
- Gümüş, Mustafa Alper, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) m.18/II’de Yer Alan “Basiretli İş Adamı (Tacir) Davranışı” Ölçütünün İyiniyetin (TMKm.3)Varlığının Belirlenmesindeki İşlevi”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 22, Sayı 3, 2016, s.1221 – 1240.
- Gözler, Kemal, *İdare Hukuku*, Bursa, Ekin Yayınları, 3. Baskı, Cilt I, 2019.

- Hacıömeroğlu, Abdülhamid Oğuzhan, *Sorumluluk Sigortasında Sigorta Himayesinin Kapsamı*, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık, 2022.
- Hakeri, Hakan, *Tıp Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 25. Baskı, 2022.
- Hatırnaz Erol, Gültezer, “Özel Hastaneler İle Hasta Arasında Kurulan Hastaneye Kabul Sözleşmeleri ve 21.09.2009 Tarihli Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı İncelemesi”, *İstanbul Barosu Sağlık Hukuku Merkezi, “Sağlık Hukuku Makaleleri”*, 10/17 Eylül 2011, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2012, s.191 – 220.
- İmançlı, Canan, *Kişisel Sağlık Verilerinin Korunamamasından Doğan Özel Hukuk Sorumluluğu*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Suat Sarı), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2019.
- İmre, Zahit, “Sigorta Hukukunda Rizikonun Ağırlaşması”, *İÜHFİM*, Cilt XII, Sayı1,1946, s.280-301.
- Kahraman, Zafer, “Özel Hastanelerin Hukuki Sorumluluğu”, *Banka ve Finans Hukuku Dergisi*, Cilt 8, Sayı 32, 2019, s.1269-1302.
- Kanışlı, Erhan, “Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu (ÜGTDK) Uyarınca Üreticinin Sorumluluğu”, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, Cilt 78, Sayı 3, 2020, s.1413-1468.
- Kanışlı, Erhan, “Ürün Sorumluluğunda Zarar”, in. Başak Baysal ve Yeşim M.Atamer (Ed.), *Ürün Sorumluluğu-Sorumluluk Hukuku Konferansları I*, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık, 2022, s.173-232.
- Kara, Hacı, “Yargıtay Ve Hakem Kararlarına Göre Hekimin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası”, *TBB Dergisi*, Sayı 152, 2021.
- Kender, Rayegan, *Türkiye’de Hususi Sigorta Hukuku*, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık, 2021.
- Keser, Seçil, *Mesleki Sorumluluk Sigortası Sözleşmesi*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışman Serap Amasya), T.C. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Yüksek Lisans Programı, 2015.
- Keskin, Eren, *Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Hukuki Uyuşmazlıklarda Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışmanı Sinan Misili), Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Ticaret Hukuku Bilim Dalı, 2023.
- Kılıç Güneş, Bahu, *Hekimin Hukuki Sorumluluğu*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışmanı Ali Rıza Okur), İstanbul, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Koyuncu Aktaş, Nihan, *Hekimin Özen Borcuna Aykırılıktan Doğan Sözleşmesel Sorumluluğu*, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık, 2020.
- Koyuncu Aktaş, Nihan, “Hekim Ve Hastanenin Cerrahi Robot Kullanımının Hastaya Verdiği Zarardan Sorumluluğu”, *Selçuk Üni. Hukuk Fak. Dergisi*, Cilt 29, Sayı 3, 2021, s.1693–1737.
- Köse, Yasin, *Hekimlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.

- Leblebici, Doğan N. ve Özel, “Organizasyon Kusurundan Doğan Zarar Açısından Özel Hastane ve Hekimlerin Sorumluluklarına Kısa Bir Bakış”, *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, Cilt 10, Sayı 2, 2007, s.177-200.
- Lokmanoğlu, Salim Yunus, *Müşterek Sigorta Ve Türkiye’de Uygulaması*, (Doktora Tezi, Danışmanı Mahmut Yavaşı), Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2023.
- Memiş, Tekin, *Sigorta Sözleşmesi Şartlarının Yargısal Denetimi*, İstanbul, On iki levha Yayıncılık, 2016.
- Metin, Sevtap, “Tıp Etiği İlkeleri ve Hukuk Açısından Tıbbi Robotlar” *III. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı*, in Hakan Hakeri ve Av. Cahid Doğan(Ed.), Cilt 1, 2019, s.369-423.
- Omağ, Merih Kemal *Özel Sigorta Hukukuna Hakim İlke ve Kurumlar (1975-2016) Makaleler – Tebliğler*, İstanbul, Onikilevha Yayıncılık, 2019.
- Özdemir, Hayrunnisa, “Hekimin Hukuki Sorumluluğu”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, 2016, s.33-81.
- Özdemir, Gençler, “Trafik Kazalarından Kaynaklanan Bedensel (Cismani) Zararlar.” *Yargıtay Kararları Işığında Güncel Medeni Hukuk Problemleri Sempozyumu Bildiri Özetleri*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2018, s.9-16. Özkıdık, Didem, “Hekimin Mesleki Sorumluluk Sigortası”, *Ankara Barosu Dergisi*, Sayı 4, 2016.
- Parlak Börü, Şafak, “Robotik Cerrahi Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 10, Sayı 2, 2019, s.758–775.
- Polat, Cemre, “Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda Ürün Sorumluluğu”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 70, Sayı 4, 2021, s.973-1041.
- Sağlam, İlyas, *7223 Sayılı Ürün Güvenliği Ve Teknik Düzenlemeler Kanunu’na Göre Üreticinin Sorumluluğu*, (Doktora Tezi, Danışmanı Köksal Kocaağa), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2023.
- Savaş, Halide, *Yargıya Yansıyan Tıbbi Müdahale Hataları Tıbbi Malpraktis Tıbbi Davaların Seyri ve Sonuçları*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2013.
- Selanik, Atakan Âdem, “Hekimin Tıbbi Kötü Uygulamadan Doğan Sorumluluğu ve Sigorta Sözleşmesi”, in Yasemin Güllüoğlu Altun (Ed.), *Prof. Dr. Hüseyin Hatemi’ye 80. Yıl Armağanı (80. Yıl Sempozyumu Tebliğleri)*, İstanbul Onikilevha Yayıncılık, 2018.
- Şeker Ögüz, Zehra, “Sorumluluk Sigortalarında Zamanaşımı”, in Emine Yazıcıoğlu ve Samim Ünan (Ed.), *Sigorta Hukuku Sempozyumları*, İstanbul On iki levha Yayıncılık, 2018, s.137-153.
- Şenocak, Kemal, *Mesleki Sorumluluk Sigortası, – Özellikle Doktor, Avukat, Mimarın Mesleki Sorumluluk Sigortası*, Ankara, Turhan Kitabevi, 2000.
- Şenocak, Kemal, “Türk Ticaret Kanunu’nun Mal Sigortasına İlişkin Hükümlerinin Sorumluluk Sigortalarının Uygulanabilirliği”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 58, Sayı 1, 2009, s.189 – 230.
- Şenocak, Zariye, *Özel Hukukta Hekimin Sorumluluğu*, Ankara, Ankara Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Yayınları, 1998.

- Şenocak, Zarife, “Küçükün Tıbbi Müdahaleye Rızası”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 50, Sayı 4, 2001, s.65-80.
- Şükür, Görkem, *Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortalarında Riziko*, İstanbul, Bahçeşehir Üniversitesi, 2020.
- Tandoğan, Haluk, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, İstisna(Eser) ve Vekalet Sözleşmeleri, Vekaletsiz İş Görme, Kefalet ve Garanti Sözleşmeleri*, İstanbul, Vedat Kitapçılık, Cilt II, 5.Baskı, 2010.
- Taştekin, Sinem “Vekilin Vekalet Sözleşmesinden Kaynaklanan Özen Borcu”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 6 Sayı 2, 2019, s.83 – 105.
- Türkeli, Serkan, *Sağlıkta İleri Teknoloji Uygulamaları*, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık, 2019.
- Uygur, Atiye, *Hekimin Sözleşmeden Doğan Sorumluluğu*, (Yüksek Lisans Tezi, Tez Danışmanı Hasan İşgüzar), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk (Medeni Hukuk) Anabilim Dalı, 2009.
- Ünan, Samim, *İsteğe Bağlı Sorumluluk Sigortasında Riziko*, İstanbul, 1998.
- Ünan, Samim *Zorunlu Hekim Sorumluluğu Sigortası (Genel Şartlar Şerhi)*, Sigorta Hukuku Türk Derneği, 2012.
- Ünan, Samim, *Türk Ticaret Kanunu Şerhi Altıncı Kitap: Sigorta Hukuku Cilt II Zarar Sigortaları*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Ünan, Samim, ”Ürün Sorumluluğu Sigortası”, in. Başak Baysal ve Yeşim M.Atamer (Ed.), *Ürün Sorumluluğu - Sorumluluk Hukuku Konferansları I, 2022*, Onikilevha Yayıncılık, s.291-325.
- Ünlütepe, Mustafa, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Yalçıntepe, Neylan *Hekim Mesleki Sorumluluk Sigortası*, (Yüksek Lisan Tezi, Danışmanı Hasan Petek), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2011.
- Yavuz, Cevdet, *Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler*, İstanbul, Beta Yayınları, 2018.
- Yazıcıoğlu, Emine, “Sorumluluk Sigortalarında Riziko”, in Emine Yazıcıoğlu ve Samim Ünan(Ed.), *Sigorta Hukuku Sempozyumları*, On İki Levha Yayıncılık, 2018, s.423-465.
- Yener, Merve İrem, “Birden Çok Sigortaya İlişkin Bir Değerlendirme”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt 38, Sayı 3, 2022, s.531-565.
- Yeşiller, Fatma Begüm, *Hekimlik Sözleşmesi Ve Hekimin Sözleşmeden Doğan Sorumluluğu*, (Yüksek Lisans Tezi, Tez Danışmanı Erkan Küçükgüngör) Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2019.
- Yıldırım, Ali Haydar, *Sigorta Tazminatı Ve Bedelinin Muacceliyeti (TTK 1427)*, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Yılmaz, Battal, *Açıklamalı-İçtihatlı Hekimin Hukuki Sorumluluğu*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2007.

Yongalık, Aynur *Çevre sorumluluk Sigortası*, Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1998.

Yüksel, Sera Reyhani, “Hekimin Vekâletsiz İş Görmeden Doğan Sorumluluğu”, in *Mehmet Akif Aydın’a Armağan*, İstanbul, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 2015, s.793-804.

Yüksel, Sera Reyhani, “Yardımcı Kişilerin Fiillerinden Sorumluluğun Şartları”, *Legal Hukuk Dergisi*, Cilt: 20, Sayı 240, 2022, s.4659-4682.

Zelzele Orel, Zeynep Esra, *Hekimlerin Sözleşmeden Doğan Hukuki Sorumluluğu*, (Yüksek Lisans Tezi, Danışmanı Refik Cem Dinar), Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2022.

Zevkliler, Aydın, “Tedavi Amaçlı Müdahalelerle Kişilik Hakkına Saldırının Sonuçları”, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 1983, s.1-37.

Zevkliler, Aydın ve K. Emre Gökyayla, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Ankara, Turhan Kitabevi, 2018.

İnternet

Research and Reports | CPSC.gov)

<https://www.davincicerrahisi.com/>

Legalbank.net

Lexpera.com.tr

<http://www.sigortatahkim.org>

<http://www.acikbilim.com>

Resmigazete.gov.tr

www.youtube.com

Dergipark.org.tr

www.turcademy.com/tr

<https://scholar.google.com>

Karararama.yargitay.gov.tr

<https://www.tbmm.gov.tr>

<https://www.mevzuat.gov.tr>

sozluk.gov.tr.

<https://ttb.org.tr>

<https://toraks.org.tr>

tdk.gov.tr

<https://law.justia.com>.

ÖZGEÇMİŞ

Lisans eğitimimi 2020 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesinde tamamladım. Ekim 2021 tarihinde avukatlık ruhsatnamemi aldım ve Denizli Barosuna kayıtlı serbest avukat olarak çalışmaya başladım. Avukatlık mesleğinde fiilen çalışmaya devam etmekteyim. hukukihaber.net adlı sitede yayımlanmış yazılarım bulunmaktadır.

ÖĞRENİM DURUMU

- Lisans : 2020, Atatürk Üniversitesi, Hukuk Fakültesi
- Yüksek Lisans : İstanbul Gedik Üniversitesi Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı

MESLEKİ DENEYİM :

Avukatlık (Ekim 2021-)